CONSTANTIN PĂDUREANU
Minutul de la miezul nopţii
Coperta: ALINA ROŞCA
ÎSPN 973 – 38 – 00112
CONSTANTIN PĂDUREANU
Minutul de la miezul nopţii
SCRISUL ROMÂNESC Craiova, 1989
Părinţilor mei
Minutul de la miezul nopţii

După-amiaza a trecut greu. Gânduri negre îmi dădeau târcoale. De la sediul ceapeului plecasem mai devreme ca-n alte daţi, iar Bălan, preşedintele, n-a zis nimic, m-a privit doar şi, văzându-mă supărat, a înţeles totul. Stăteam în camera mea pe un scaun, aproape de fereastră, şi mă uitam pe uliţa Salcâmilor până aproape de castelul de apă. Maică-mea era acasă, undeva prin fundul grădinii, culegea căpşuni. Poarta se deschise brusc şi intră Mihaela, fetiţa mea. Venea de la şcoală. Am închis ochii şi mi-am amintit de chipul soţiei, ce mult semănau ele două şi totuşi Marta de ce mă părăsise? Mulţi spuneau că plecase cu pictorul Niki Buciumeanu din municipiul nostru, Coveia, în Capitală. Ce să caute ea acolo? I N-am înţeles niciodată! El, da artist, autor a trei expoziţii naţionale, nume cunoscut în ţară: pregătea o retrospectivă pentru Praga… Era un tip trecut de 40 de anr, căsătorit de zece ani cu o femeie tânără şi frumoasă, cu care stătea doar trei luni pe an. Dar Marta ce să facă în Capitală cu Agronomia ei?

Abia reuşisem s-o aduc pe acelaşi loc cu mine prin rugămintea tatălui meu, factor poştal în Coveia, la ministrul adjunct al agriculturii, pe care-l avusese în sector. Şi acum dispăruse fără să spună un cuvânt, doar poate… Din şirul gândurilor, m-a trezit iiemea, strigându-mă. Am ieşit din casă, mama se întorsese din grădină cu & strachină plină cu căpşuni. Le spăla lângă fântână şi-i

dădea Mihaelei să mănânce. M-am apropiat de ele, am luat câteva în mână şi am pornit încet spre poartă. Mihaela m-a urmat, întrebându-mă:

— Unde pleci, tăticule?

— Am puţină treabă, am să vin repede…

M-am lăsat pe genunchi, mi-am trecut mâna stângă după mijlocul ei şi i-am dat prima căpşună. La cea de-a doua am păcălit-o şi mi-a prins degetul în dinţi, strângându-l cu putere. N-am scos un cuvânt şi am privit urmele dinţilor ei.

— Să vii mai devreme, Andrule, am de scris o compunere şi nu ştiu cum s-o fac!

Am aprobat din cap în semn că am înţeles dorinţa ei şi am pornit împreună spre poartă.

— Mihăiţă, încearcă ceva la ea şi, când mă întorc, o refacem noi, da? întotdeauna procedam aşa. Nu ştiam cât voi sta prin sat, aşa că am adăugat:

— S-ar putea să întârzii, mănânci cu bunicii şi te culci…

Am sărutat-o. O clipă am avut impresia că, lângă mine, este Marta, care mă privea întotdeauna neîncrezătoare cu ochii ei albaştri şi mari. Nici mama, care era foarte receptivă la zvonurile oamenilor, nu mi-a mai zis nimic. Mă cicălise destul în restul timpului: „Ce tot cauţi la educatoarea aia? Ţi-au ieşit vorbe şi hotărăşte-te odată, că dacă tărăgănezi lucrurile, nu este de-a bună!” Se gândise probabil că, fiind sfârşit de săptămână, am nevoie de puţină linişte. Cât priveşte gura lumii, mi se făcuse greaţă de ea, mai mult mă durea lipsa Martei şi acum îmi dădeam seama că nu-mi i puteam lua gândul de la ea. Dar, fie ce o fi, voi lupta şi cu mine însumi, dacă este nevoie şi, de se întoarce, n-o mai primesc.

Am apucat-o pe uliţă spre deal. După ce am trecut de grădiniţă, cam la a treia casă stătea, la o mătuşă,

educatoarea Lidia Popescu. Mi-am privit ceasul, era prea din timp, alteori făceam o petrecere cu băieţii şi apoi veneam la ea. Atunci mi-am amintit că nu-i spusesem tehnicianului dentar, Tibi, că trec pe la „Trei duzi”, aşa numisem noi M.A.T.-ul de lângă Sfatul Popular, că avea în faţa lui trei duzi înalţi şi groşi. Şi parcă, totuşi, aş fi vrut să dau iar pe la M.A.T. Ştiam că o voi găsi acolo pe Tanţa, ospătăriţa, frigind mici şi servind bere la halbă. Nu-mi dădeam seama de ce de la un timp, privindu-i bluza uşoară de vară cum îi mulează trupul şi sânii mari şi cărnoşi, că ai Martei, parcă îmi venea să-mi fac bagajele şi să-mi pierd din urmă. Dar era la mijloc Mihaela, pe care trebuia s-o cresc şi mă gândeam cu groază, încă de pe acum, ce-i voi spune când va fi mare: că mămica ei ne-a părăsit!

Şi-apoi, odată intrat în cârciumă, va afla Tibi că sunt acolo şi-i va chema pe Fane, saxofonistul, şi pe Nicolae, acordeonistul, şi iar ne vom întinde la chef până dinspre ziuă. Cei doi erau tractorişti la secţia de mecanizare şi, în timpul liber, artişti amatori şi cântăreţi pe la nunţi, colaboratori ai Radioteleviziunii – aşa cum au declarat, când au fost ia-o nuntă la Dunăre, pe lângă Potelu. Iar Fane, când se îmbată, îmi zice:

— Tov. inginer, eu sunt muzician mare, ca Ion Voicu…

De Lidia, educatoarea, mă ataşasem sufleteşte şi începusem să ţin la ea. Dar ce să-i faci cu mama, care nici nu voia s-o vadă şi mă bodogănea toată ziua la cap cu profesoara română, divorţată şi cu un băieţel de patru ani, însă mie nu-mi plăcea. Tot gândindu-mă, m-am pomenit intrând prin fundul grădinii la Lidia. Am bătut în geam. A ieşit repede şi a sărit de gâtul meu, sărutându-mă. Cu patimă.

— Te aşteptam, poftim. De ce ai întârziat?

Nu i-am răspuns. M-am aşezat pe un scaun. Patul era făcut, Lidia purta un capot de casă, alb. îi vedeam formele

trupului prin el, îl avea descheiat la ultimii doi nasturi de jos şi, când păşea prin odaie, i se dezvelea pulpa albă. S-a scuzat pentru câteva clipe şi s-a dus la bucătărie. Am rămas singur. Mţ-am dezbrăcat haina. Lidia a revenit, nu peste mult timp, cu o tavă pe care se aflau, ca de fiecare dată, sticla de un chil cu vişinată şi două pahare înflorate de mărime mijlocie, ca pentru un musafir de vază. A pus-o pe masă, a turnat în pahare şi a venit cu amândouă spre mine, mi-a întins unul şi pe celălalt l-a bprit ea. Am ciocnit şi ne-am spus noroc. Mă privea altfel decât în alte seri, părea schimbată. Pregătea ceva, dar nu ştiam ce şi de unde va începe. Casetofonul era aşezat la locul lui pe televizor, aşteptam să văd ce casete noi achiziţionase.

— N-ai mai trecut pe la… M-a întrebat azi Tibi de tine. L-am întâlnit la şcoală, era cu profesoara de educaţie fizică.

— Sunt două săptămâni de când am rupt legătura cu grupul lor petrecăreţ, am minţit-o eu.

În realitate, lucrurile nu stăteau aşa, la M.A.T. nu mai fusesem, e adevărat, dar cu-îffl mă văzusem. Am înghiţit de câteva ori din vişinată. Peste drum, te Lică lui Ion Durlă, era scandal, se certau pentru că fiii-său, Nicu, însurat de şase ani, avea doi copii, nu mai dăduse pe acasă de două săptămâni şi fugise cu alta pe şantier, la Porţile de Fier. Acum o adusese pe aia şi voia s-o gonească pe nevastă-sa. Parcă venise circul, până la ziuă cred că va ieşi cu o păruială zdravănă. De fapt, la ei era obişnuinţă, aşa că nu se va mai mira nimeni pe uliţă.

M-am ridicat şi am aşezat paharul pe tavă. Mi l-a dat şi ea. L-am pus alături de al meu. Pe urmă am prins-o de mâini şi am îmbrăţişat-o.

— Ascultă, Sandy, putem sta de vorbă şi despre lucruri serioase?

— Desigur, i-am răspuns.

Presimţeam că va pune în discuţie situaţia ei în comparaţie cu a profesoarei de română şi-mi va cere să aleg. Numai că nu alesese momentul potrivit şi eu nu prea aveam dispoziţia necesară pentru o asemenea analiză, mai ales că eram sătul până peste cap de ale mele de la ceapeu.

— Mihaela ce mai face?

— Doarme la ora asta! şi mi-am privit ceasul, se apropia de unsprezece.

Începuse bine, lovitura o primisem sub centură, ca la box. Ştia că ţin foarte mult la fetiţă şi n-am înţeles de ce discuţia a luat întorsătura asta.

Aşteptam. S-a dus şi a dat drumul casetofonului cu melodiile la modă ale grupului ABBA. Se pricepea foarte bine la surprize, aflase, probabil, de la cineva că-mi plac melodiile lui. Pe fundalul „cichicitei” a început:

— Sandy, de ce vii mereu la mine? Ce te aduce de fiecare dată? Simţi nevoia unei femei? Sau vrei doar să stai de vorbă cu cineva…; la capitolul ăsta, am auzit că ai legături şi cu profesoara…

Nimerise în plin. „Ce doreşte fiinţa asta de mă fărâmă centimetru cu centimetru?!” N-am zis nimic, nicio cută a feţei nu mi s-a clintit. Eram calm.

— …poate eşti îndrăgostit de mine sau de faptul că ţi-am oferit totul pe tavă? Ce zici?

Prin faţa ochilor îmi treceau rând pe rând camera fetiţei, o vedeam dormind, pe urmă Marta şi ultima noastră noapte de dragoste şi faptul că Lidia se aseamănă în multe privinţe cu ea.

— Trebuie să spun ceva precis? De el depinde pe viitor prietenia noastră? Sau aşteptţi nişte cuvinte frumoase pentru liniştirea sufletului?

Femeia şi-a trecut cu mâna părul lung din spate în faţă, după care şi-a apăsat de câteva ori sânul stâng.

— De ce nu îţi refaci viaţa? Cu profesoara! Cu mine… ai de unde să alegi…

N-am răspuns, tăceam şi o priveam. Lidia se roşise până în vârful urechilor, dar rostise totul cu sânge rece. Pe urmă, s-a întins pe pat şi a închis ochii.

— Sandy, te rog o vreme să nu mai vii, ştiu că-mi va fi foarte greu, dar cu timpul mă voi obişnui.

M-am ridicat şi m-am dus la geam. Priveam afară. Totul era cufundat în întuneric, abia mai" distingeam drumul spre portiţă. Primul ghid a fost să plec, dar definitiv, cu toate că venisem pentru cu totul altceva, pe care voiam să i-l spun la sfârşit.

Lidia a deschis ochii.

— Vrei să pleci? m-a întrebat ea.

Ghicise. Femeia asta e teribilă, de fapt, dacă nu era ea, cred că după plecarea Martei luam câmpii. M-am întors, capotul îi alunecase, dezvelindu-i pulpele. Mă înfierbântasem şi eram nervos în acelaşi timp. Am rugat-o să toarne iar în pahare. S-a ridicat şi le-a umplut ochi. Ne-am privit. Am ciocnit. Am băut. Amândoi de-o dată. Până la fund. Cu sete. Ne-am sărutat. Cu foc. Am pus paharele pe tavă amândoi în acelaşi timp. I-am luat mâna şi m-am uitat în palmă. Era simplă, avea doar patru linii puternice, două pe mijloc, de la încheietură, şi altele două pe lângă degetul mare. Atunci, aş fi vrut să-i prevăd viitorul.

— Te mai gândeşti la ea?

— Nu. Te rog să nu mai pui asemenea întrebări. Seara asta este foarte importantă pentru mine, de fapt şi pentru tine. Vom fi martorii unui eveniment care ne priveşte în aceeaşi măsură pe amândoi.

Casetofonul se oprise. Vorbele mele lunecau în cameră şi în sufletul Lidiei. Devenise foarte atentă şi mă urmărea.

— Aş dori să ascultăm altă casetă. Pe Julio Iglesias.

Vreau să am, totuşi, un fond muzical, pentru că-ţi voi face o mărturisire.

Lidia, cu zâmbetul pe buze, mi-a îndeplinit dorinţa. Vocea cântăreţului spaniol era fermecătoare. Se potrivea momentului pentru care mă pregăteam. Afară începuseră să cânte cocoşii. Mi-am privit ceasul. Mai rămăsese un minut până la miezul nopţii. Am început urmărind minutarul.

— Lidia... am o propunere... dacă nu ai nimic împotrivă şi eşti de acord cu mine, cred... că ar trebui să-ţi ocupi locul care ţi se cuvine pentru totdeauna. Demult doream... să discutăm serios în privinţa asta. Te rog să-mi răspunzi prin da sau nu.

Mai erau câteva secunde până la ora douăzeci şi patru.

— Lidia, vreau să fii soţia mea.

Când am spus soţia mea, minutarul arăta douăsprezece noaptea.

— Da, a răspuns ea.

Era douăsprezece şi o secundă. Ne-am îmbrăţişat. Am sărutat-o.

— Stai, parcă plutesc, aş vrea să zbor! ochii.

Mi-a cuprins gâtul cu amândouă braţele.

— De când aştept clipa asta, credeam că n-o mai apuc!... mi-a şoptit la ureche.

Pentru scurt timp a pus capul pe umărul meu.

— Sunt fericită. Sunt atât de fericită, încât nu ştiu ce să spun.

— Lidia, pentru că am început o zi nouă, vreau să începem şi o viaţă nouă. Mergem la mine acasă chiar acum.

— Cum se poate? Cerută de soţie la miezul nopţii, nu mă aşteptam I Da, e adevărat... nu visez, Sandy?

E cea mai mare surpriză pe care mi-ai făcut-o

vreodată. Cred că sunt singura femeie din lume căsătorită aşa, nu? Ce zici? Mă duc să mă schimb.

— Nu, mergi aşa cum eşti.

— Bine, dar cine mă vede îmbrăcata în alb zice că sunt stafie.

— Nu… eşti mireasa nopţii. Şi aşa cum nu se desparte întunericul de lumină şi se însoţesc mereu, aşa să fim şi noi doi…

Am plecat împreună. Când am ajuns acasă, se făcuse douăsprezece şi jumătate. Pe drum ne lătrau clinii. Când am trecut pe lângă cimitir, m-a strâns de mână şi mi-a spus că îi este frică. „Do ce?", am întrebat-o. „Aşa, mi-a răspuns, că-mi este". A privit apoi spre vârful plopilor din răspâniia Cucului şi, văzând frunzele uscate, mi-a şoptit:

— Aici au jucat ielele, oare le-a văzut cineva? Ne-am continuat drumul în linişte. La poartă, Spirache ne-a simţit şi, în loc să latre, a început să se bucure, râcâind pământul cu labele. M-am făcut spre el şi a plecat în grădină. Am intrat în casă. „Întâi în camera fetei", mi-a zis. Am aprins luminaţie sală şi ne-am apropiat de patul Mihaelei. Lidia s-a aplecat asupra ei şi a sărutat-o.

Ne-am dus la mine. Am stins becul de pe sală şi l-am aprins pe cel din odaia mea. M-am dezbrăcat. Ea stătea pe scaun.

— Ce faci? Nu vii să ne culcăm?

S-a ridicat de pe scaun. Am învârtit butonul întrerupătorului. S-a făcut întuneric. Doar ea a rămas albă? şi dreaptă în mijlocul camerei. A început să-şi desfacă nasturii capotului. Mă obişnuisem cu întunericul, acum o vedeam mai bine. S-a dezbrăcat. M-am apropiat şi am luat-o în braţe. Sânii ei îmi frigeau pieptul ca doi cărbuni. Nestinşi.

Am dus-o spre pat, martorul singurătăţii mele. Din clipa asta vom fi în doi, iar dimineaţă Mihaela va afla că

are o nouă mămică.

Poate mai bună decât cea adevărată…

A

Înainte de nuntă

Trecuse de ora prânzului, într-o vineri din luna Mai. Pe cărarea dinspre Popova, pe malul drept al Jiului, spre Izvoare, cobora perechea de tineri: Lia Parpală şi George Tânjală. Cei doi voiau să se căsătorească, iar familiile lor îşi trimiseseră vorbă şi căzuseră de acord să vină ai lui Tânjală în peţit sâmbătă seara. Lia şi George se întorceau de la o mătuşă a ei din Popova, pe care o anunţaseră să vină cu bărbatu-său la peţanie. Aşa trebuia: toate rudele băiatului şi ale fetei.

George o ţinea pe Lia de braţ. îşi vorbeau rar. Se opreau din loc în loc şi se sărutau. Cu patimă. El o strângea în braţe, de să-i fărâme oasele. Ea se băga mai mult în el. Arătau veseli. Şi fericiţi. Luminiţe tainice le jucau în ochi. Se priveau şi se sărutau îndelung. În îmbrăţişările lor rămâneau mult timp cu ochii închişi. Atunci el îşi cobora mâinile pe sâni, dar ea i le prindea cu gesturi repezi, i le săruta şi spunea cu o căldură vălmăşită în glas:

— Nu, George, nu, nu, te rog… să avem răbdare până atunci când o fi, e mai bine… Şi îi căuta gura, s-o sărute.

Un timp merseră liniştiţi. Cel clintii care rupse. tăcerea fu băiatul:

I

— Lia, cum o să-i cheme pe copiii noştri? Eu aş Vrea doi băieţi! şi ridică mâna: Ştiu, ştiu, tu vrei două fete… să semene şi cu tine. Ea, în loc să-i răspundă, se puse pe râs. Pe urmă, o luă la fugă. El alergă şi o prinse. Ea întinse capul. Aştepta să fie sărutată, dar el se feri. Ea încruntă din sprâncene. Faţa lui era destinsă, veselă. Se întoarse şi îi arătă spre deal, casa şi viile moşierului Dragomirescu,

care acum erau ale ceapettlui Popova.

— Uite, Lia, în casa lui Dragomirescu s-a turnat filmul *Tudor* cu Emanoil Petruţ în rolul principal. Ţin minte, ca acum, ziua când au început filmările, eram cu vacile printre pomi, le-am lăsat şi am fugit să privesc şi eu. Venise lumea luminată…

Fata uită supărarea „deveni atentă şi-l întrebă:

— De ce nu mi-ai spus până acum, George, ai secrete faţă de mine?

— Nu, nu, stai, Lia, n-o lua aşa, nu mi-am adus aminte şi nici tu nu m-ai întrebat! Uite, hai la fântâna Văruita şi am să-ţi povestesc" tot.

Lângă ei, la vreo sută de metri, era fântâna cu cumpănă, singuratică şi stăpână pe toată câmpia de pe malul drept al Jiului. Amintirile băiatului o impresionară. El fugise în plai, „la Dragomirescu", iar vacile i le luase la gloabă Mandache Radină, pândarul, şi mâncase o bătaie soră cu moartea de la tat-său, că plătise 450 de lei gloaba pentru două vaci şi o viţeluşă. Când se apropiase de actori rămăsese uimit de costume, de caii frumoşi şi mari, cum erau, ai Fabricii de zahăr. Spre seară, se apropiase de un pandur de-al lui Tudor, unul mare şi gras, şi-i furase sabia de lemn. Actorul îl văzuse, alergase după el şi-i trăsese două palme. „Tudor Vladimirescu", care urmărise scena, îi ia apărarea băiatului, îl mângâie pe obraz, îl întreabă cum îl cheamă şi ce vrea să se facă. George Tânjală, impresionat de cele ce văzuse şi păţise, răspunde că artist de film. Atunci „Tudpr Vladi mir eseu" s-a pus pe râs, a dat mâna cu el şi a plecat, că îl striga un bărbos la un megafon.

Ajunseră la fântână. George scoase o găleată cu apă. Bău fata mai întâi şi pe urmă vru să bea şi el, dar Lia nu-l lăsă. îi dădu din palmele ei, făcute căuş. Băiatul începu să râdă. Se aşezară pe iarbă, lângă fântână. În stânga ei, spre

Izvoare, începea o pădurice pe o distanţă de un kilometru. Nicio grabă să plece acasă.

Ea îi propuse să se măsoare, să vadă cine e mai înalt. Amândoi erau de aceeaşi părere. Ea zise, nu din răutate, ci ca să facă o glumă: ce s-ar întâmpla dacă şi-ar pune pantofi cu toc, atunci ar fi mai înaltă? Dar el îi răspunse că n-o să-i dea voie sau o să-şi facă la fel. Pe comandă. Lia purta o fustă aibă, ciorapi de nylon şi pantofi cu tocul jos. Părul îl avea scurt şi cu cărare pe mijloc. Faţa era albă şi prelungă, ochii negri şi mari şi avea o aluniţă pe obrazul stâng. Sprâncenele erau arcuite şi, când râdea, făcea gropiţe în obraji. Era singură la părinţi. Terminase un liceu economic în Coveia şi acum se angajase contabilă la ceapeul din Izvoare.

Băiatul arăta slab şi cu obrajii supţi. Venise din armată de un an. Mai puţin înzestrat cu frumuseţe: faţă ovală, ochi căprui, sprâncenele împreunate, părul rar ctf început de chelie în cele două părţi ale frunţii. Cu lumea era morocănos şi distant. Doar cu Lia, cu care se împrietenise de trei ani, se purta frumos. Înainte de armată absolvise Liceul pedagogic din Coveia şi, fiindcă fusese şef de promoţie, alesese postul de învăţător de la el din sat. Tatăl său era preşedinte la ceape şi mama, casnică, suferea cu inima. Mama Liei lucra la abator, iar tatăl era operator la fabrica de zahăr. Amândouă familiile priveau cu ochi buni prietenia lor. Şi erau de acord cu ea. Gurile rele din sat vorbeau că s-a găsit al lui Tânjală să ia pe fata lui Parpală şi vezi, Doamne, cum tânjeşte preşedintele nostru după o perpeleală de nuntă, aşa că o să vină tot satul.

Lia îl rugă să-i vorbească iar despre film. El luă o figură de parcă îi ploua şi îi ningea. Făcea mofturi. Atunci fata îl îmbuna cu trei săruturi. Băiatul îi mai spuse că au durat filmările o lună, în care a fost prezent zi de zi. Se împrietenise cu actorii, cu o femeie frumoasă, în vârstă,

care ţinea în mâini, aşa, ca un fel de foarfece, pe care le ţăcănea mereu înainte de a filma.

„Într-o seară, au venit câţiva actori şi regizorul în Izvoare, să tocmească oameni cu carul cu boi, cu caii şi pe cine vrea s-apară în film. Figuranţi. A fost şi tat-său, mâna boii. Pe toţi i-a plătit. Cu bani grei. Nea Stan Ciupitu avusese un rol mai. mare, adusese de câteva ori calul, să-l încalece „Tudor”. Pe urmă, nu-i mai dădeau ăstuia de nas, că el e mare actor. S-au mutat, apoi, la Branişte, trecând cu carele prin Jiu. A fost cea mai frumoasă zi. Au construit un castel din carton şi placaj la Balta Verde şi. i-au pus foc. Ziceau că arde conacul nu ştiu cărui boier. Iar scena finală, când aleargă eteriştii după domnul Tudor, îl ajung şi-l lovesc cu sabia lângă fântâna cu cumpănă, s-a filmat pe locurile în care ne aflăm noi acum”.

Băiatul tăcu şi se lungi pe spate. Întinse mâinile lateral. Fata se aşează lângă el şi puse capul pe mâna lui. Închiseră ochii. Parcă să-şi imagineze ultima scenă din filmul *Tudor*...

Tăceau. Lia avu un sentiment ciudat de înstrăinare. George adormi. Ea îi veghea somnul. Fericirea o inundase. Peste câmp se auzi lătratul unui câine. *Pe* urma trecu o maşină. Se făcu iar tăcere. Lia simţi nevoia să vorbească cu el. Vru să-l trezească, dar ezită şi îl mângâie. George se trezi. Se strigară iar pe nume. Timpul trecea repede. Ca o nălucă.

Ochii lui o priveau cu lăcomie. Atunci observă că avea corp frumos şi mijloc subţire. Prea feminină pentru vârsta ei. După ce o sărută, George îşi lipi obrazul de al ei. Lia simţi lacrimile lui fierbinţi.

— George, nu... nu se poate! Ce faci? De ce?

— Aşa...

Plecară împreună spre sat.

Lia urma să primească oaspeţi. Ai ei făcuseră

mâncare, prăjituri, cozonaci, scoaseră băutură. Întinseseră masa sub şopru. Lia nu se arătă prin sat. Mulţi erau curioşi s-o vadă. Timpul trecu repede. Odată cu neamurile lor, sosi şi seara. Ilie se tot uită pe uliţă, de câteva ori, să-i vadă. Lia se îmbrăcă în ce avea mai bun.

Spre seară, veniră în peţit Gogu Tânjală şi ai lui.

Leonora

Pe uliţa Salcâmilor, casele erau luminate puternic de becuri electrice. Oamenii din Izvoare erau veseli, pentru că, de scurt timp, începuse electrificarea satului. Cu o lună în urmă, venise o echipă specializată de la Uzina Electrică. Maistrul ei, Vasile Răuţ, îşi luase angajamentul ca până în toamnă să termine lucrarea. Primarul îi instalase, cu scule cu tot, la bătrâna Gherghina Bărbucică. Pentru douăzeci de electricieni, cele cinci odăi ale Gherghinei s-au dovedit încăpătoare. Lângă ea se înălţau cele două case ale Pandureştilor: a lui Gheorghe, tatăl, şi a lui Dumitru, fiul, amândouă într-o curte. Dumitru plecase în armată, în februarie, la marină în Constanţa. Înainte de militărie se însurase cu Leonora lui Stan Chibrit. Se luaseră din dragoste. Tatăl fetei n-ar fi vrut ca Leonora să ia băiat cu armata nefăcută, dar te poţi pune, parcă, cu dragostea? J Dragostea ca dragostea, dar nici mama ei n-ar fi renunţat la băiat în ruptul capului, că era bun, avea situaţie, în sat nu mai găseai altul ca el cu două case.

Înainte de colectivizare, Pandureştii fuseseră oameni avuţi şi nici după aceea n-o duceau rău. Gheorghe trecea drept cel mai vestit *maistor* de casez de „pe toată valea Jiului. Până la Dunăre se vorbea de el. că este priceput în construcţii. El făcuse şi prima vilă în Iz voare, în 1950, pe a inginerului agronom Tudosescu, iar în 1953 terminase de clădit sediul Sfatului Popular din Popoveni. Când n-avea de lucru la ceape, unde era mai mare peste meseriaşi, se angaja să ridice câte o casă. Gheorghe Panduru pleca

dimineaţa şi venea seara: băut, mâncat şi banii-bani.

Dumitru trimitea în fiecare săptămână câte o scrisoare, în curtea lor, nu rămâneau decât Mitra şi noru-sa, Leonora. Ele două roboteau din zori şi până noaptea în cele două gospodării: spălau, dereticau prin casă, săpau grădina, puneau zarzavat şi multe altele… Câte nu sunt de făcut la o casă de oameni gospodari! La una, dar la două! Seara, picau frânte. Noroc că Gheorghe venea sătul. Pentru ele găseau, mai uşor de-ale gurii. Mitra, de la început, se înţelesese bine cu noru-sa, dar nici ea nu-i cerea marea cu sarea. Soacra avea grijă de gospodarii, fiind socotită, în sat, femeie vrednică şi înţeleaptă, iar nora se deprinsese repede cu toate. De multe ori se înţelegeau din priviri. Leonoraprinsese rostul treburilor. Seara, înainte de culcare, o vedea pe soacră-sa în bătătură făcând socoteala pezdegete a lucrurilor încheiate: „La patul, la magazie, porţile de la drum şi grădină închise, porcii mâncaţi, păsările la locul lor, pivniţa încuiată. Azi, am cumpărat gaz şi am luat perdelele de la Miţa lui Vitu Olteanu”. Repeta şi ea, dar gândul îi zbura la Dumitru. Nu stătuseră împreună decât şase săptămâni.

Leonora fusese singură la părinţi, dar nimeni nu putea zice că se codise la muncă sau îi e ruşine să pună mâna pe orice. Cu Gherghina Bărbucică; vecina din faţă, se împăca bine. În spate n-aveau pe nimeni, că stăteau pe colţ. Prima casă în Izvoare, care primise lumină electrică, a fost a lui Gheorghe Panduru. În cea dintâi noapte, Leonora dormise cu becul aprins, iar lampa cu sticlă numărul cinci o dusese în patul la vechituri. Trecuse vremea ei, se ivea alta mai bună la suflet. Gheorghe şi Mitra se purtau frumos cu nora, dorindu-şi un singur lucru: să rămână credincioasă celui cu care pusese pirostriile. Dar, aşa cum spunea Gheorghe în privinţa nurorii, că: „ziua bună se cunoaşte de dimineaţă”, nu se înşelase.

Nora nu ieşea, seara, în uliţă, la alte femei, să bârfească lumea şi nici pe socrii nu-i vorbea de rău, cum făceau altele de vârsta ei, ce i se destăinuiau şi o fericeau de înţelegerea peste care dăduse. Însă, câteodată, Mitra intra la idei văzând-o pe Leonora cum se întuneca la faţă dintr-odată şi se închidea în ea. Dar tot soacra îşi zicea pe urmă: „poate se gândeşte la Dumitru şi i-o fi dor!” şi se minuna de faptul că el fusese în stare să pună mâna pe o frumuseţe cum era Leonora. Înaltă, cu un mers legănat de femeie tânără şi zveltă, avea părul negru şi scurt, ochii căprui şi mari străjuiţi de secerile sprâncenelor stufoase şi negre. Faţa ei era bălană şi plăcută, avea gura mică şi buze proaspete şi moi, gata să le săruţi. Umbla măreaţă şi cu lumea vorbea numai când avea ea chef.

Când se afla cu soacră-sa în grădină, electricienii, care stăteau la Gherghina Bărbucică, îşi luau cu greu ochii de la ea, dar Leonora nu-i băga în seamă. Câteodată, la două săptămâni, veneau ai ei s-o vadă. Se bucura, dar bucuria ei ţinea puţin. Mai des le trecea pragul nepotul lui Gheorghe Panduru, Valică, în vârstă de doisprezece ani. Atunci parcă i se luminau toate, avea pe cineva mai apropiat de vârsta ei, citeau împreună scrisorile de la Dumitru, jucau volei sau se plimbau.

Într-o zi „spre seară, se întorcea de la părinţi. Pe drum, s-a legat de ea unul, Tudor Albiş, însurat şi cu doi copii. Tudor se certa cu alţi doi băieţi, Ion Lem naru şi Niţă Ciocârlan. Când Leonora a ajuns în dreptul lor, Tudor s-a pus în faţa ei şi a luat-o în braţe. Ea s-a zbătut şi a scăpat din strânsoarea lui, i-a dat o palmă şi s-a pus pe fugă. Omul s-a uitat după ea năucit şi a înjurat-o, strigându-i că n-o să scape şi tot o să-i pice în mână odată şi odată. Acasă le-a povestit socrilor ce se întâmplase. Gheorghe s-a înfuriat, a pus mâna pe topor, gata-gata să se ducă la Tudor Albiş şi să-i ceară socoteală. Abia l-a putut domoli

Mitra. Leonora se înroşise şi parcă îi luase graiul, dar soacră-sa, femeie trecută prin multe la viaţa ei, a îmbărbătat-o:

— Lasă, Leonora, maică, acum dacă este el nebun, să fim toţi? Da' mă mir, că Tudorică era om la locul lui, ce i-o fi venit să se ia de nevestele oamenilor! 11 întâlnesc eu şi-l întreb sau îl bag în gura Margaretei, să vezi ce-l lucrează aia! Fii pe pace, are nevastă-sa grijă de asta I

În seara aia s-au culcat devreme, dar pe fiecare îl munceau gândurile şi se uita nedumerit la celălalt. A doua zi, au primit scrisoare de la Dumitru. Ea a făcut să-i apropie din nou pe cei trei. Leonora a citit-o cu glas tare. Toate scrisorile îi erau adresate ei. Pe la mijlocul lor, Dumitru întreba şi de ăi bătrâni. Gheorghe şi Mitra schimbau priviri din care puteai înţelege amărăciunea lor şi în vorbe ar fi fost cam aşa: „cum a ajuns Dumitru ăsta al nostru, în patru pagini pomeneşte o singură dată de noi!" „Or să vie vremuri când o să ne uite, Mitro, la asta nu te-ai gândit?" îi zisese el înainte de culcare. „Da' ce crezi, Gheorghe!" îi răspunse ea tristă. În scrisoare Dumitru vorbea de faptul că începuse o şcoală de gradaţi şi fuseseră scoşi, pentru prima dată, în largul Mării Negre. Mitrei îi dădură lacrimile. Şi-l închipui, pe băiat, pe puntea vaporului. După ce termină de citit scrisoarea, Leonora intră în odaia a buna de la drum şi se apuca să-i scrie. Dimineaţa, o puse la poştă. Recomandată. Ziua şi-o petrecu toată muncind în grădină, alături de soacră. După un timp, observă cum dinspre grădina vecinei, un băiat înalt şi brunet o privea insistent. Ruşinată, îşi plecă ochii şi se întoarse cu spatele la el. Băiatul, supărat, se duse în curte. Era cel mai tânăr dintre cei veniţi în sat, s-aprindă, cum spunea un cântec la modă, „lampa lui Ilici în casă".

Seara, Mitra a trimis-o pe noru-sa la Gherghina, să ia nişte ouă pentru cloţă. Atunci l-a cunoscut Leonora pe

brunet. îl chema Nelu Dobrică, un băiat îndrăzneţ şi limbut nevoie mare.

Înmurgea.

Până s-adune Gherghina ouăle din cuibare, au stat de vorbă despre lucruri mărunte. Leonorei i se păru că ochii nedomoliţi ai flăcăului se aprinseră în amurgul serii, ca focul din ochii cailor sălbatici, neînvăţaţi încă la ham. Ea nu spunea nimic, dădea doar din cap, zâmbind cu buzele înfiorate de tremur, fără a încerca măcar să-şi ferească privirea. Când veni Gherghina cu oala cu ouă, băiatul îi zise încet „bună seara" şi intră în casă. Leonora mulţumi şi plecă. La culcare, îşi aminti chipul plăcut al băiatului. Se gândi că şi el, poate, îşi părăsise prietena şi venise aici, să muncească, aşa cum şi Dumitru o părăsise pentru doi ani, să-şi facă armata. Privea atentă poza bărbatului ei şi rememora discuţia pe care o avusese cu „Nelu, electricianul", cum se recomandase el „şi după numele de familie, Dobrică". Leonora a adormit târziu, alungându-şi cu greu gândurile, care-i dădeau târcoale.

Timpul se scurgea încet, potolit. Leonora îşi ducea viaţa, alături de socri, ca pe o povară. Singurele evenimente apropiate de sufletul ei erau scrisorile de la

3

Dumitru. Ultima sosi într-o duminică, pe la prânz. Mâncau în bătătură, când strigă poştaşul. Leonora alergă şi luă plicul. îl desfăcu. Din el căzu o fotografie. O ridică. Sub ochii ei se afla Dumitru pe puntea vaporului. O privi câteva clipe. Când ajunse lângă socri, le-o întinse. Gheorghe şi Mitra nu se mai saturau uitându-se la feciorul lor. Gheorghe se duse şi-şi luă ochelarii. Fără să vrea, o întoarse şi văzu ceva scris pe spate. Citi cu voce tare: „Soţiei mele cu toată dragostea, îi dăruiesc această amintire din timpul serviciului militar".

În scrisoare, îşi auziră numele la sfârşit. Se întristară

la gândul ăsta, dar o femeie strigă la poartă, scoţându-i din această atmosferă. Ieşi Mitra.

— Dadă Mitro, duceţi-vă repede în deal, la nea Costandin, că nu ştiu ce se întâmplă cu Valică.

Costandin era fratele mai mare al lui Gheorghe şi Valică – fiu-său.

— Ce se întâmplă, fă, Leano?

— Nu ştiu, nu ştiu, duceţi-vă până acolo!

Şi femeia o luă la picior pe uliţă.

Strânseră repede masa şi plecară la Costandin. Aici era adunată multă lume. Când dădură cu ochii de el, aflară că Valică fusese la Jiu, unde era să se înece şi-l scăpase electricianul Nelu Dobrică. Inima Leonorei zvâcni. În odaia băiatului, alături de neamuri, stătea şi Nelu. Privirile lor se întâlniră. În învălmăşeala produsă, socrii uitară de ea. Acum putură să stea de vorbă mai mult. El îi povesti cum sărise în Jiu, la *faşină*, lângă urechea podului, şi-l salvase pe băiat, care-l prinsese cu mâinile ca într-un cleşte. După ce i-a desfăcut braţele, l-a tras de păr spre mal. Avusese noroc că-l văzuse din timp şi nu înghiţise apă multă. Ceilalţi copii, care erau cu el, strigau că se îneacă, dar niciunul nu sărise să-l scape. Auzind, Nelu, în câteva secunde, a fost lângă Valică.

Toată lumea se uita cu dragoste la el, lăudându-i fapta. Bătrânele îi urau de sănătate, iar bărbaţii îl priveau cu admiraţie. Valică era culcat în pat şi abia prididea să răspundă la întrebări, povestind şi el cum se întâmplase. Când îi văzu pe Gheorghe şi pe Mitra, ochii i se umplură de lacrimi. Mamă-sa se afla acolo. Tăcea. Costandin intrase de puţin timp în casă. Mitra îl sărută pe frunte şi se aşeză lângă el. Valică se uită în jurul său şi nu-l văzu pe Nelu. 11 strigă. Lumea îi făcu loc şi băiatul veni aproape de el. În urma lui mergea Leonora, care avea privirea înceţoşată de lacrimi. Se repezi la Valică, îl luă în braţe şi îl sărută.

Valică se aşează pe marginea patului. Vorbele şi părerile se amestecară. Cei care veneau, stăteau puţin să afle toată tărăşenia, îl încurajau pe Valică şi plecau liniştiţi acasă, bucuroşi că nu li se întâmplase copiilor lor. Vru să plece şi Nelu, dar nu-l lăsară părinţii lui Valică. Costandin chiar îl rugă să se mute la ei până vor termina lucrarea, şi, dacă îşi găseşte o fată să se însoare, ar fi foarte bine. Ochii lui Nelu îi căutau pe ai Leonorei, dar…

Răspunse că nu e timpul, să se mai gândească. Seara, rămase să mănânce la Constantin Panduru. Rămaseră şi Gheorghe cu nevasta şi nora, însă în timpul mesei cei doi vorbiră puţin.

Dimineaţa, într-adevăr, Nelu Dobrică se mută la Costandin Panduru. Acum, cât putea de des, Leonora îşi făcea drum pe la ei. Câteodată, venea Valică s-o ia de acasă pe motiv că o cheamă mamă-sa, s-o ajute la croitul perdelelor. Ea sosea bucuroasă, nici socrii n-o opreau, n-aveau de ce. De fiecare dată când se întâlnea *cu* Nelu, Leonora simţea furnicături în tot trupul, ochii îi ardeau de o lumină ciudată, iar faţa, tristă şi încordată până atunci, se destindea, dintr-odată, într-o bucurie nemaiîntâlnită. Ultima oară, la plecare, Nelu a luat-o în braţe şi a sărutat-o. Ea, în loc să-l respingă, l-a sărutat la rândul ei. Cu patimă. Pe urmă a plecat grăbită, fără să se uite înapoi. El a rămas stană de piatră.

Qteva zile a fost veselă, încât s-au mirat şi socrii întrebând-o ce are. Dar ea le-a răspuns că: „nimic, aşa îmi vine mie azi”. De la Dumitru nu mai primeau scrisori. Nu ştiau ce se întâmplase. Leonora ascundea ceva care o frământa şi nu-i dădea pace, chinuind-o cumplit: voia şi nu voia să-şi spună sieşi că e îndrăgostită. Pentru ea dragostea era ca un păr pădureţ bă –, tut de cea dintâi brumă.

La o săptămână după ce a sărutat-o, când se întorcea

de la Costandin, Nelu a însoţit-o o bucată de drum până acasă.

Era seară. Porniseră unul lângă altul şi nu vorbeau. Ea mergea cu capul plecat şi îl fura cu coada ochiului. El se gândea. După câţiva paşi, a prins-o de mână. S-au oprit. Ochii lui ardeau parcă în întuneric. Leonora s-a lipit de el. Tăcută şi supusă. Lacrimi îi şiroiau pe obraji, în clipa aceea, se simţeau fericiţi, aşa cum n-au mai fost alţii niciodată. El venit de pe undeva, de pe malul Dunării, ea măritată şi cu bărbatul în armată.

Deodată, Leonora s-a ridicat în picioare şi l-a sărutat, pe urmă s-a depărtat de el şi a luat-o la fugă. El a petrecut-o cu privirea, întrebându-se de ce fuge mereu. Nu a. alergat prea mult, că s-a ORrit şi s-a întors la el. Nelu o aştepta. Ea a iuţit pasul. Când a ajuns în faţa lui, i-a spus încet, privindu-l în ochi:

— Te rog să mă laşi în pace… mă bagi în gura lumii, am bărbat. Ce vrei tu nu se poate!…

Nelu Dobrică răspunse:

— Nu e ce crezi tu, Leonora, eu nu te vreau pentru o seară, ci pentru toată viaţa, numai să fii de acord şi fugim…

Tânăra femeie zvâcni din tot trupul, vru să rostească ceva, dar se opri. O apucă un tremur uşor. Tăcură.

— Nu… nu… nu… mormăi ea. Şi plecă.

Nelu încercă s-o oprească, însă nu putea să rostească niciun cuvânt. I se încleştase gura. îşi aminti că mai aveau câteva zile şi terminau de lucru. Trecuse vara şi ei trebuiau să plece mai departe. Ajuns acasă la Costandin Panduru, discută puţin cu Valică şi se duse la culcare. Nu era în apele lui. Dormea în odaia a bună de la drum. Gândurile îl perpeliră toată noaptea. Începu să-şi făurească planuri de viitor. Avu presimţirea, pentru prima dată, că Leonora va fi a lui pentru totdeauna.

Dimineaţa, după cântatul cocoşilor, auzi bătăi în fereastră. Se ridică din pat şi veni la geam. O văzu pe Leon Ora. Pentru o clipă, crezu că se înăbuşă. Se îmbrăcă în grabă. Mâinile îi tremurau. îi venea să dea chiote de bucurie. Ieşi încet. „Să am aripi, aş zbura, îşi zise el”. Dori să fie cât mai repede lângă ea.

— Nelu, m-am gândit… hai să fugim, glăsui Leonora. În sat era linişte. Pe cer păleau ultimele stele şi se arăta o nouă zi. O luă în braţe.

— Ştiam că vei veni, chiar am visat că am plecat împreună, coborî el glasul aproape de şoaptă.

— Am ales şi nu pot să te uit pentru el, îl vesti ea. Marinarul meu e plecat, tu eşti aici lângă mine, el nici n-a încercat să mă iubească vreodată, doar în timpul din urmă începuse, în scrisori. N-am să-l mai aştept, să spună gura lumii orice… te-am aşteptat… te iubesc.

— Dragostea mea, iubita mea, se aprinse el. Ştiam câte voi găsi aici şi vom pleca împreună. Să mergem, se luminează de ziuă. Acum eşti a mea şi nimeni râu ne va mai despărţi!

O sărută.

— Stai, să-ţi văd ochii, continuă el. Pe ei i-am căutat, i-am aşteptat.

O privi un timp. Atunci observă că era îmbrăcată într-o rochie albastră, pe care o făcuse pentru Dumitru când va veni în permisie. Nelu Dobrică se gândi că primul tren pleacă din Coveia spre Dunăre la ora cinci şi patruzeci de minute. Ştia, din alte daţi, că în Izvoare este la ora şase. îşi privi ceasul. Mai aveau timp. Puteau să-l prindă şi ei. La opt vor fi la el acasă.

O luă de mână şi porniră spre gară.

Dorinţa împlinită

Era mijlocul verii. Sâmbătă seara. De vreo două săptămâni se dăduse drumul la cazanul ceapeului. îl

ajunsese rândul pe Tudor Troponete. Avea de făcut ţuică din comina strânsă de doi ani. îşi adusese lemne, dăduse jos primul cazan şi acum se afla la al doilea. Fiu-său, Marcel, pândea de vreun ceas, să-l vadă pe Mircea Geambaşu, brigadierul care avea cazanul în primire. El apărea întotdeauna la timp şi lua trei kile de frunte pentru o putină de 30 vedre de tescovină.

Leanţa Troponete îşi strigă „bărbatul:

— Mă Tudore, începu să curgă frunte.

Bărbatu-său o auzi, dar nu-i răspunse. Privi spre cimitir. Venea un om. Nu-l cunoscu.

Ai lui Troponete îşi continuară treaba. Necunoscutul ajunse în dreptul lor. Salută şi vru să treacă mai departe. Era Gheorghe Moanţă. îl strigă Marcel. Lucrau amândoi la Fabrica de zahăr. Gheorghe Moanţă asta aştepta. Intră în căsuţa unde se afla cazanul. Mirosul de ţuică îi gâdilă nările. Gheorghe deveni vesel. Leanţa îi dădu un scăunel cu trei picioare şi el se aşează. Marcel îi aduse o cănuţă plină ochi. Gheorghe făcuse armata cu Tudor, erau leat. Începură să discute. Ba de una, ba de alta. Între timp, Leanţa ascunse un kil de frunte în coşul cu mâncare şi aruncă prosopul peste el.

Tudor Troponete se mira de ce întârzie Mircea Geambaşu. Din când în când punea câte un lemn pe foc şi privea la şuvoiul de ţuică ce curgea pe ţeavă. Marcel începu să golească apa caldă din hârdău şi o schimbă cu alta rece. Gheorghe terminase ţuica din cănuţă şi mustăcea, până când se prinse Tudor şi i-o umplu iar.

— Ce zici că mai faci, Gheorghe? îl întrebă Tudor. Moanţă era renumit în Izvoare pentru glumele sale şi, când se pornea, avea un haz, de te prăpădeai de râs. Gheorghe, deşi brunet, se înroşise la faţă datorită căldurii şi, mai ales, ţuicii. Vorbiră tin timp despre armată şi despre mândrele lor de atunci. Gheorghe fusese sergent şi Tudor, soldat, la

el în pluton.

— Pe atunci vorbea tinereţea, Tu. dore, oftă el. Acum ne-am hodorogit de tot, bătrâneţile… viaţa ne-a curăţat ca pe o lămâie stoarsă.

Se priviră. Tăcură.

Marcel terminase de schimbat apa şi se aşează lângă ei. Leanţa spăla cu apă caldă vasele în care mâncaseră. *Pe* ea n-o interesa pălăvrăgeala bărbaţilor. Numai în discuţia femeilor se amesteca, la început câte puţin şi, pe urmă, celelalte nu mai apucau rând; aşa, cu bărbaţii, ce să discute?! mai ales că avusese un vis noaptea trecută: casă pe roşu şi asta însemna ceva rău.

— Nea Gheorghe, scoatem zahăr la 20 august, cum a zis directoru? îi ceru părerea Marcel.

— Marcele, ce-ţi veni, neică, nu mă laşi să-mi tihnească ţuica! Las-o-ncolo de fabrică, până luni nu discutăm despre ea! Marcel observă că dăduse greş şi schimbă vorba:

— Atunci spune-ne ce ai mai făcut la pescuit? Moanţă trecea în sat drept un pescar înrăit. Duminică, dimineaţa pe la patru, el făcea prezenţa la urechea podului Jitianu, pe malul drept al Jiului. Trăgea peştele, nu trăgea, asta era legea lui: undiţa.

— Ei, acum mai venişi de acasă, da’ umple cănuţa asta…

Marcel execută. Mai puse în două cănuţe pentru el şi pentru tat-său. Norociră. Se scuturară. Era tare. Leanţa mai dosi încă un kil de frunte în coş, îl luă pe mână şi o întinse acasă. Pe drum îi fu frică să nu dea nas în nas cu Mircea Geambaşu, dar nu se întâlni cu nimeni. Se speriase degeaba.

— Să vedeţi, fraţilor, ce mi s-a-ntâmplat acum două săptămâni I se miră Gheorghe. Făcu o pauză. Se aştepta ca cei doi să fie interesaţi de ce i se întâmplase, dar tăceau.

El continuă: Era după ploaie. Ajung, pe la cinci dimineaţa, la urechea podului şi zbang cu undiţa-n Jiu. Nu stau ca de când venii colea la dumneavoastră că hap unu înghite mămăliga. Trag şi ce credeţi? Un peşte de-al mare! Mă uit la deşi, la vale şi fug acasă. Lina dormea. Iau *paianta* de la bucătărie şi-l cântăresc: avea unşpe kile şi şapte sute, scădem bătaia şapte sute şi rămâneau unşpe kile-n cap. îmi iau mahorcă şi mă aşez la tutunit sub şopru. Lina se trezeşte şi, când îl vede, se închină. Zic: „Lino, ia sparge-l, poate o avea şi icre”. „Unde-l prinsăşi, Gheorghe?” mă întreabă ea. „La urechea podului, unde ne scăldam noi, când eram tineri”. Aduce un lighean şi-l spintecă. Bă, neică, şase kile de icre a scos din el!

Tudor şi Marcel se puseră pe râs. Nu le venea să creadă.

— Zău, să mă topesc ca şunca, dacă n-o fi aşa, îi asigură el.

În prag apăru Lucreţia, nevasta lui Mircea Geambaşu. Venise să ia dreptul ceapeului pentru căzănit. Era supărată că bărbatu-său căzuse de pe scara pătulului

şi acum îl lăsase lat în pat. îşi rupsese şalele şi se lovise la cap. Trimisese după doctor. Cei trei se priviră. Păreau mulţumiţi de răsplata pe care o primise Geambaşu. Multe rele mai făcuse în viaţa lui. Începură să-l căiască. De ruşinea ei. Femeia îşi luă cele şase kile şi plecă, dar numai frunte nu rămăsese, că o vămuise Leanţa.

— Auzi, Gheorghe, zise în cele din urmă Tudor, tu ştii ce mi-a făcut şnapanul ăsta?! Cel întrebat ridică din umeri, iar Marcel deveni atent. Şi nu numai mie… şi altora. Pe vremea colectivizării s-a băgat să-i ajute pe cei de la raion. Ştii că era unu Călinescu, avea un nas lung şi purta un şal roşu, ăla, dom’le, de umbla prin sat şi făcea un C pe poartă, adică pentru el însemna că te-ai trecut la colectiv,

dacă nu îl aveai pe C, te chema cu cerere de intrare. Geambaşu ăsta era căţeluşul lui, toată ziua se gudura pe lângă pulpana ăluia şi-l informa de tot ce mişcă. Io nu mă trecusem, ştii bine, cum să le dau, neică, degeaba pe toate: douăzeci de pogoane de pământ, car cu boi, secerătoare, în?

Tăcu. Dacă ar fi fost înţeleşi, şi n-ar fi dus toţi, în acelaşi timp, cănuţele la gură. Sorbiră toată ţuica din ele. Gheorghe se ridică şi vru să plece, dar Tudor îl opri. Gheorghe nu suporta să i se mai vorbească despre aşa ceva. Făcu un efort şi rămase în picioare, asta pentru că îl cinstise Tudor, altfel nu l-ar fi oprit nimeni. Privirea i se pironi în flăcările focului. Amintirile i se declanşară.

— Aşa, unde rămăsei?

— „Cum să le dau pe toate degeaba”, îl ajută curios fiu-său. Că mereu pui placa asta, dar nu ţi s-a întâmplat aşa ceva. E o poveste închipuită de tine…

— Da. Mă tot căutau, dar nu mă găseau deloc, stăteam pitulat. Într-o noapte m-au prins acasă. Umblau cu o dubită. Au băgat maşina-n curte. Nevastă-mea şi ăsta (arată spre băiat) începuseră să plângă. Au crezut că mă arestează. M-au suit în dubită. Acolo erau: Geambaşu, Călinescu şi alţii. A început, bă fţaţele meu, să mă frece Geambaşu ăsta care n-avea nici în clin, nici în mânecă cu colectivizarea. Zice: „Te treci, Tudore?”. „Nu”, mârâiam eu. Dacă am fi fost doar noi doi, i-aş fi pus mâna-n beregată, dar aşa am înghiţit în

Gheorghe n-asculta. Gândurile lui rătăceau în altă parte. Nu-şi dădu seama cât auzise din ce spusese Tudor.

— „Stai jos pe banchetă”, se răsti Geambaşu la mine. Şi el, om din sat, şi se purta aşa?! M-am aşezat. „Legaţi-l la ochi”. M-au legat. Pe urmă către Călinescu: „Tov. Călinescu, eu zic să-l ducem la Calafat şi să-l aruncăm în Dunăre”. „Aşa e bine, tovarăşe Geambaşu”, i-a răspuns ăla.

Am. mers toată noaptea şi dinspre ziuă m-au dat jos. M-au dezlegat la ochi. Am privit înaintea mea. Apă. Mi-am făcut scurt socoteala: „Doamne! Ăştia m-aruncă-n Dunăre, îmi rămân nevasta şi copilu' pe drumuri, ai nimănui, fără cer, fără pământ". „Te treci, bă", mă înghionti Geambaşu. „Mă trec". „Bine. Hai în maşină". În maşină am semnat cererea şi în câteva minute am fost acasă. Au oprit în faţa porţii şi am coborât. Atunci mi-am dat seama că mă plimbaseră prin sat şi Dunărea era Jiul nostru…

Gheorghe o zbughi afară pe uşă fără să mai salute. Iuţi pasul, dar nu spre drum, ci prin grădinile oamenilor. Cei doi îl priviră miraţi. Nu ştiau ce se întâmplase cu el. O pornise prin grădina lui Geambaşu. Dinspre drum apăru Leanţa. Se întorcea de acasă.

Când ajunse în bătătura lui Mircea Geambaşu, Gheorghe găsi lumea luminată. Geambaşu trăgea să moară. îi aprinseseră luminarea. Căzuse rău. Se lovise la cap. îl chemaseră pe popa, să-l grijească. Delira. Nu-i ieşea sufletul. Ceruse să-l spovedească popa Stroie. Moanţă îşi făcu loc printre lume şi intră în odaia a bună de la drum. Simţi miros de luminare. Lucreţia stătea la capul lui. N-aveau copii. Gheorghe se opri lângă ea.

— Părinte, rosti muribundul cu o voce slabă, tremurată, citeşte-mi de iertăciune. Vreau să mă… împărtăşesc, să-mi uşurez… sufletul. În jur se făcuse linişte. Se auzea doar sfârâitul luminării.

— Am greşit… părinte… sunt plin de păcate. Făcu o pauză. Am fost iubăreţ, mi-au plăcut, când am… fost tânăr, fetele, în armată, din cauza mea, a murit unu de la… Constanţa. Se opri, să-şi mai tragă sufletul. Am bătut oamenii, iar amărâta asta a mea… a trăit rău cu mine! apoi către nevastă-sa, cu un ton ridicat: Vreau să puneţi să-mi cânte muzică populară şi romanţe… până la cimitir. Femeile se uitau una la alta. Nu se mai pomenise aşa ceva

în Izvoare.

— Şi să-mi faceţi… groapă… bo…

— Dumnezeu să-l ierte, zise popa. S-a dus!

— …1… t… i se încleştară dinţii, lăsă capul într-o parte. Din gură i se prelinse o dâră de sânge.

— Mirceooo, ţipă nevastă-sa cât o ţinură baierile inimii. Omul meu ăl bun, Doamneee!

Femeile începură să jelească. Lucreţia îl sărută pe frunte şi plângea în hohote. Lacrimi mari, cât bobul de strugure, i se rostogoleau pe obraji. Lui Gheorghe i se umeziră ochii. Se scutură de câteva ori, din tot trupul, şi plecă.

„Moare bou-n jug, dar omul”, murmură el când ajunse în uliţă. Mergea îngândurat. Gheorghe stătea în celălalt capul al Izvoarelor. Privit de departe, arăta ca un urs mare şi puternic. Nu îi stătea oricine în faţă la vreun scandal sau la o simplă ceartă; când apărea el, cel care începuse gâlceava se retrăgea şi îşi vedea de ale lui. O singură dată s-a întâmplat să i se împotrivească la o nuntă unul din Malu Mare. Gheorghe ceruse o sârbă şi Ioniţă din Malu Mare voia s-o joace înaintea lui. O făcea înadins, să-l zgândăre, avea curaj, că era cu frate-său, Simion. Atunci Gheorghe a păşit înaintea lui şi l-a lovit drept în cap. Ioniţă s-a prăbuşit şi nu s-a mai ridicat. A sărit şi Simion de pe marginea horei. I-a cărat şi ăstuia vreo câţiva pumni şi, ăla văzând că n-are sorţi de izbândă, a luat-o la fugă. După toate astea, a chemat-o pe Lina lângă el şi a făcut semn lăutarilor să cânte şi jocul s-a încins repede.

Moanţă dădea gură şi îşi ţinea pălăria de sus. O singură dată a fost avertizat de plutonierul Marinescu. Gheorghe n-a îndrăznit să-l atingă măcar, nu se făcea să înfunde puşcăria şi pe deasupra mai era şi de vină, că-l insultase pe miliţian. La o săptămână, însă, l-au găsit sătenii lângă fântâna Mărgăritei, în răscruce, la Lisaveta

lui Oncică, cu piciorul rupt. Oamenii şuşoteau că de la Gheorghe Moanţă i se trage, dar nimeni nu zicea nimic şi nici Marinescu nu sufla o vorbădespre întâmplare. Cât a stat în spital, s-a dus Gheorghe de patru, cinci ori la el şi, de când i-au făcut ieşirea, „au devenit cei mai buni prieteni. L-a adus pe miliţian cu fiu-său, Vasile, cu maşina mică. Şi aşa au rămas până l-a mutat pe plutonier şef de post în alt loc.

Tot ce purta Gheorghe era făcut pe comandă. I se dusese vestea de fudul, când pleca undeva, punea mâinile la spate şi fluiera. Avea pumnii ca două baroase, când întindea palmele treceau de douăzeci şi cinci de centimetri lungime. Părul negru şi des îl purta dat pe spate, faţa era prelungă şi osoasă, când râdea i se vedeau câteva măsele îmbrăcate cu paliac. Ochii erau negri şi mari, pielea măslinie, gâtul gros şi scurt, pe care i se umflau două vine, când se certa cu câte cineva.

Moanţă trecuse de Sfatul popular. Nu se întâlni cu nimeni pe drum. Pentru prima dată se gândi la el, la faptul că într-o zi o să-i vină rândul şi se întrebă dacă Lina o să-l jelească din inimă sau de ochii lumii, ca Lucreţia lui Mircea Geambaşu. îşi aminti că în timpul din urmă nevastă-sa se îndepărtase de el. Se înhăitase cu copiii. Aveau doi: băiat şi fată. Amândoi căsătoriţi, la casele lor. Nimeriseră bine. Trăiau ca belferii: cu maşini la scară şi nu duceau lipsă de nimic. Numai el, Gheorghe, se stâlcise muncind de le luase *Dacii*, că destul îndurase el mizerii toată viaţa. Băiatul, Vasile, era maistru mecanic. îi moştenise priceperea pentru meserie. „Ce să facă facultate, ca Gică Zăibărel pe care, după ce ieşi profesor, îl repartiza tocmai departe de ai lui.1* Vasile semăna cu el, iar Lina murea de necaz, că băiatul nu se aruncase în partea ei. Când s-a născut fata, Lina a drăcuit-o. Ea se aşteptase să fie tot băiat.

Gheorghe intra pe uliţa Gabrului, când auzi clopotele, întâi pe cel de la biserică şi pe urmă pe cel de la clopotniţa cimitirului. Dangătele lor îl întristară şi mai tare. Se încrâncenă. „Cât mai pătimeşte omu' într-o viaţă! se miră el. Prea ne trecem repede şi fără niciun rost!"

Noru-sa, Viorica, nu prea-l avea la inimă, dar lui nu-i păsa. La început n-o lua în seamă, pe urmă o privea indiferent. Se ducea pe la ei săptămânal. îl mâna dorul de nepotu-său, Nicuşor, o mândreţe de băiat. Lângă el uita Gheorghe de toate necazurile. Viorica nu vedea cu ochi buni faptul că Nicuşor îl îndrăgea mai tare pe socru-său decât pe ai ei. Dar ce putea să facă! Părinţii ei erau zgârciţi, treceau rar s-o vadă, munceau pe brânci, că mai aveau încă două fete de măritat, iar cu pretenţiile, cam greu să te descurci! în schimb el, (îneorghe, ieşise deasupra nevoii. Terminase cu copiii. Acum pleca în fiecare an în staţiune, îi părea rău că trece vremea şi începe să i se ducă puterea.

De la un timp, îi ţineau oamenii calea şi-i spuneau de umblările Vioricăi şi mototolul ăla de fiu-său n-auzea, nu vedea. Începuse din iarna trecută să caute spre şoferul de pe maşina care îi aducea pline la centru. Noru-sa era vânzătoare la Centrulnumărul unu din Izvoare. Lui Gheorghe îi venea, câteodată, s-o certe şi s-o termine cu viaţa/îl râcâia în suflet că ea călca în strâchini. „A dracului e de frumoasă şi noru-mea asta, se răcorea el când îşi aducea aminte de purtările Vioricăi, şi de!... se uită omul la una urâtă, dar la o aşa crăiţă! Şi Vasile toată ziua cu abatoru lui şi ea tânără, de... cere multe..."

Ieşi în şoseaua naţională. Lângă C.E.C. se opri şi privi la cantonul lor. Avusese Tănase Moanţă şi potcovârie Tlar dacă nu venea colectivizarea, şi-ar fi cumpărat şi casă în Coveia. Toţi în sat, pe atunci, se loveau de tat-său. Treceau oamenii cu boii sau caii la potcovit, iar muierile,

primăvara, cu secerile la ascuţit sau să le facă securi. Se pricepea şi la meşterit care, porţi de fier şi tot ce-i comandau sătenii. Tănase executa totul cu multă măiestrie. Era meseriaş şi gata, avea priceperea în degetul mic al mâinilor sale mari şi boante. Nimeni nu mai pomenea de Tănase că s-ar trage din neam de rudari. Adolina, nevastă-sa, se gătea duminica, de ziceai că este cucoana Vicşoreanca de la domeniile coroanei din Segarcea. Avea ambiţie Tănase la nunţi s-o joace câte o sârbă pe Adolina. Conducea hora tacticos cu pălăria pe sus şi sărea, de-şi pierdea Adolina ritmul şi se încurca. Ea murise într-o toamnă ploioasă, cu doi ani înainte de colectivizare. Gheorghe deschisese ochii în potcovărie, dar mulţi îi spuneau fierărie şi el îi zisese lui tat-său să-şi pună firmă la poartă. Bătrânul Moanţă a fost de acord. Când îi venise vremea lui Gheorghe să umble cu flăcăii, pusese ochii pe Lina lui Tudoraşcu, neam de oameni pricopsiţi. De moara lui George Tudoraşcu se ştia de la Jiu până la Gilort. Trecea Lina în cărioară şi se uita de sus la oameni. Mai avusese un frate, Tudor, care-i murise pe front în al doilea război, îi spusese mulţi ani la rând lui Gheorghe povestea fratelui ei. Tat-său putea să-l scape de armată, dar el, nimic: „Mă duc şi lupt pentru ţară”. S-a certat o săptămână cu ei, iar mă-sa, Sofia, văzând că nu renunţă, l-a blestemat: „Du-te, mamă, şi să te întorci între patru blăni”. Tudor a plecat şi într-adevăr la un an a venit în tron. A fost jale mare atunci. Sofia s-a prăpădit, iar George Tudoraşcu a înnebunit. La un an după întâmplarea asta, la o nuntă, au furat-o unii pe Lina cu căruţa tocmai de la Teasc. Erau trei. Gheorghe s-a luat după ei. Avea bâzdochiţa la brâu, când lovea cu ea, îi culca la pământ. I-a dus-o lui Tudoraşcu, stăteau în casa unde este acum Sfatul popular, şi bătrânul, i-a promis că, dacă vrea s-o ia de soţie, el i-o dă. Lina s-a uitat cu ură la Gheorghe şi i-a

strigat: „Numai în neam de rudari nu intrasem eu, tată?!” I-a tras o palmă celui care o salvase şi a fugit în odaia ei. Gheor. ghe a plecat supărat. Cu vremea, Lina s-a mai domolit.

Au făcut nuntă de pomină, a pus George Tudoraşcu naşi pe procurorul Parpală cu nevastă-sa, Aristiţa. S-au dus la fotograf în Coveia în trăsuri. Ieşea lumea pe la ferestre. Lina purta la gât salbă cu cincisprezece galbeni. Trei zile a ţinut nunta. Jucau Tănase şi Adolina într-un picior pe lângă Tudoraşcu. Primii doi ani au stat la Lina. Gheorghe era bun meseriaş şi a preluat moara. Pe urmă le-a făcut Tănase vilă, prima în Izvoare, şi s-au mutat acolo.v

Toate amintirile acestea i se păreau lui Gheorghe un vis. În tinereţe, când ieşea Lina prin sat şi o luau femeile peste picior, le răspundea: „Ochi că ai lui Gheorghe te trag până în fundul iadului” şi le închidea gura. Pe urmă vremurile s-au schimbat. Tănase s-a pus de-a curmezişul şi de-acolo i s-a tras. Gheorghe strânsese atâta ură m şi, că ar fi pisat cu barosul lui de zece kile de la potcovărie. pe oricine i-ar fi ieşit în cale. Cu timpul s-a mai domolit, a ieşit din carapacea lui şi a văzut cum stau lucrurile. „Ce face toată lumea, fac şi eu, de ce să fiu afară din bască”, se judeca el singur.

A lucrat câţiva ani la fierăria colectivului, până într-o zi, când l-a luat Pantelimon al lui Gânju cu el la fabrica de locomotive. Acolo a făcut o şcoală de calificare de şase luni şi acum se chema lăcătuşul Gheorghe Moanţă, aşa îi obliga pe cei din secţie cu el să-l strige. Când a luat prima leafă, toată lumea era a lui. Punea ochelarii de soare, îşi trăgea pălăria într-o parte şi se ducea în parc la „Debarcader”, bea bere şi mânca mici, acum trecuse la clasa muncitoare, cum îi zisese Staicu de la Personal. Câteodată o lua şi pe Lina cu copiii. La defilare de 1 Mai şi 23 August mergeau în primele rânduri. Copiii fluturau steguleţe, iar el cu Lina

purtau panouri cu întrecerea socialistă.

„Vremuri vin, vremuri se duc şi odată cu ele ne trecem şi noi”, murmură Gheorghe. El nu se grăbea să ajungă acasă. Se gândi că ar fi bine să treacă pe la fie-sa, Stela, n-o văzuse de două săptămâni. I se făcu dintr-odată dor de ea. Ştia că bărbatu-său, Nae, ospătar la „Minerva” în Coveia, era în schimbul doi, venea cu speciala de douăsprezece noaptea de la Confecţii.

Intră la Stela în curte. Nu-l simţi câinele. Deschise uşa şi trecu pragul în prima odaie. Auzi ţăcănitul maşinii de cusut. Strigă:

— Stela, unde eşti, tată?

— Da, da, vin imediat, răspunse fata din odaia de la mijloc. După câteva minute, ea apăru îmbrăcată într-un halat albastru de casă. Se bucură când îl văzu şi îl sărută, dar el o repezi:

— Ţi-am spus să nu mă mai pupi, ce, noi suntem din familia regală?

— Aaa! nu-ţi convine? Da’ când te pupă alea prin staţiuni, îţi place? îl înfundă ea.

— Acuma te găsişi şi tu să-mi strigi?!... Tăcură. Fetei lui îi păru rău că-l primise aşa. Voia s-o repare, dar nu ştia cum.

— Muri Mircea Geambaşu, se pomeni el zicând, deşi n-ar fi vrut că vorbească despre asta.

— Auzii clopotul, dar nu ştiam pentru cine bate.

— Copiii unde sunt?

— I-am dus la soacră-mea de alaltăieri.

— Şi Nae? întrebă el, deşi ştia că gineri-său este la serviciu.

— E după masă, vine la doişpe la noapte, dar ai vreo treabă cu el?

— Nu.

— Ce vrei să bei, tată? Ţuică, sau vin?

— Mâncaşi? Îţi dau ceva de ale gurii?

— Nu, nu, nu mănânc, da’ de beut… dă-mi ţuică, sau mai aveţi vişinată?

— Da.

— Atunci, vişinată!

Stela plecă să aducă vişinată, iar Gheorghe stătu pe pat. Câteva clipe. Se ridică şi dădu drumul la aparatul de radio. Era muzică simfonică pe programul doi. Căută programul unu, aici cânta Maria Lătăreţu. „Săraca de ea, s-a dus şi, i-auzi, i-au rămas cântecele! Dar în urma mea ce rămâne, dacă mor mâine?!” se gândi Gheorghe supărat. îi întrerupse gândurile fie-sa. Se întorsese cu o sticlă de un kil şi cu două pahare puse pe tavă. Ca la oraş. Stela trase un taburet şi aşează tava. Luă loc lângă tat-său. Umplu paharele.

Norociră. Băură. Gheorghe goli paharul. Stela doar gustă.

— Ce mai e, tată, pe la frizeria ta?

Stela era singura frizeriţă la Supercomplexul comercial cu etaj din Izvoare. Acolo afla de toate câte se întâmplă. Clienţii îi povesteau, fără să-şi dea seama, un lucru şaualtul. „În unele probleme, îi mărturisise ea mai demult, sunt mai informată decât ăia de la Sfat!”

— Ultima noutate ai aflat-o? Gheorghe ridică din umeri.

— Inginera de la colectiv… bruneta aia… El dădu din cap. Tinerica asta se uită, la cine crezi? şi nu mai aşteptă întrebarea lui. La Pârlogea, dentistul. I-a văzut baba Floarea lui Trăsnitu. Mi-a spus ieri, când a venit cu nepoţii să-i tund.

— Au înnebunit şi ăştia…

— Da.

Stela, ca arsă de ceva, întrebă:

— Da’ mama ce mai face?

— Mă-ta? A nărozât! Aia e, şi tocmai acum la bătrâneţe!

Stela nu mai ceru explicaţii. Vru să toarne iar în paharul lui tat-său, dar el îl acoperi cu mâna:

— Nu. Ce e mult nu e bun I

— Păi nu băuşi decât un pahar!

— Da, dar mai trăsei la Tudor Troponete la cazan. Lasă, că aveţi şi voi necazurile voastre.

Se ridică să plece. Stela îl conduse până la poartă. Se despărţiră fără să-şi vorbească şi să se privească. Gheorghe simţi că începe să-l ajungă băutura. Pe drum nu se întâlni cu nimeni. Trecu prin dreptul M.A.T.-ului. Parcă-l trăgea aţa să intre şi să tragă măcar o „duşcă", dar se răzgândi. Acasă nu discută cu Lina. Se duse să se culce în odaia lui. Ea nu-l mai suferea când era beat şi se înţeleseseră să doarmă separat. Aşteptă ca nevastă-sa să-i aducă ceva să mănânce, dar nu veni. Nici el n-o rugă. Se trânti în pat şi nici nu-şi dădu seama când adormi.

A doua zi se trezi târziu. Ieşi în bătătură. Lina trebăluia prin grădină. El avea capul greu şi mahmureala îi dădea sentimentul că zăcuse mult timp. Intră în bucătărie şi îşi făcu o salată de roşii cu multă ceapă. Mânca în linişte, dar gândurile nu-i dădeau pace şi o strigă:

— Lino, vino, fă, să mâncăm, că termini treaba şi pe urmă 1

— Mâncai, Gheorghiţă, nu mi-e foame! Poftă bună!

Avea chef de glumă nevastă-sa. Când îi răspundea aşa, ştia că face băşcălie de el. Gheorghe pricepu intenţia şi o dădu pe acelaşi ton:

— Linuţo, vino să mănânci cu soţul tău drag.

Ea era cu trei ani mai mică decât Gheorghe şi îşi adusese aminte acum de arţagul din tinereţe. De la o vreme, începuse să se căiască pentru faptul că se măritase cu el. Mulţi ani trăiseră bine. El câştiga destul de bine şi le

aducea îndeasă de toate. N-au dus lipsă de nimic. Femeia sufereat şi pe motivul că Gheorghe umbla pe la altele. Linei i se făcuse scârbă de viaţă, dorindu-şi să mai fie încă o dată tânără şi să vină Gheorghe iar s-o ceară, că l-ar lua cu zburaturi de la poartă.

Lina era de statură mijlocie şi grăsuţă. Pe gamba stingă îi apăruseră varice. Femeile o sfătuiseră să meargă la doctor, să facă operaţie, dar ea să nici n-audă despre aşa ceva. Lepădase portul larg de foarte mulţi ani şi umbla îmbrăcată în fuste şi rochii strâmte şi până la genunchi. Ca fetele mari. Aşa îi plăcuse lui Gheorghe, că Lina avea picioarele frumoase. Pielea feţei era albă, pe lângă ochi făcuse zbârcituri, firişoare roşii îi brăzdau obrazul, nasul borcănat cu nări mari, ochii mici şi verzi, iar părul tuns scurt şi-l purta făcut permanent. Niciodată nu ieşea pe poartă, chiar dacă se ducea să ceară ceva la o vecină, îmbrăcată fiecum. Banii îi alunecau printre degete şi niciodată nu-i părea rău că este aşa risipitoare. De la un timp se aveau la cuţite. El pleca prin staţiuni, zicea că are „romantism” la şira spinării şi pe acolo îşi găsea de lucru… „îi toacă, fă Lino, alea banii, că el nu mai are sriagă”, i-a trântit-o Sanda lui Ion Muscalagiu, vecina ei, într-o zi. „Adică de unde ştii, Sando, că Gheorghe al meu nu mai are snagă, ce, ai avut tu de-a face cu el? Ete că are snagă, dacă vrei să ştii…” glăsuise ea pe un ton ridicat, după care intrase în curte supărată. Începuse să plângă, mustrându-se pentru traiul dus şi pentru purtările bărbatului. „Păi cum să nu fie aşa, când eu îi găsesc fotografia ălei a în buletin, ce, el crede că îi dau degeaba cincizeci de lei lui Ion poştaşu, să-mi aducă toate scrisorile lui de pe la mândre, şi omul meu mai are şi tupeu să mă contrazică atunci când i le arăt: «Nu sunt ale mele, Lino, poate are cineva necaz pe mine şi face aşa ca să ne certăm noidoi»… Ei, Gheorghe, Gheorghe, să nu crezi că mă duci cu una, cu

două!” se pomenea ea câteodată vorbind singură.

Trecuse multă apă pe Jiu şi Gheorghe crezuse că Lina uitase toate istoriile astea, până într-o seară când s-au certat furcă.

— Lasă, Gheorghe, nu-mi spune… ştie tot satu1 că ai dat cu bâta în baltă şi te-ai stropit în ochi, de nici nu mai vezi în jurul tă*ul*

Şi, ca să-i pună capac, el i-a răspuns:

s – *r*-Ia ascultă, fă Lino, dacă şi lui Dumnezeu îi place treimea, atunci mie de ce nu mi-ar plăcea, în?!

Din seara aia s-a culcat fiecare în odaia lui. La vreo câteva zile, Lina s-a întâlnit cu Neta lui Ion Scarlat, mătuşa lui Gheorghe, şi iea povestit, la care bătrâna i-a spus:

«— Păi, nu faci, daică, şi tu la fel ca el!

— Olele, tuşă, ce-ţi veni? Păi se poate? I Aşa am ajuns?!

După ce s-a despărţit de bătrână, se gândea ca o femeie cu sufletul frământat, când bărbatul umblă aiurea şi se mira: „Ce ţi-e şi lumea asta?!” Şi de atunci n-a mai discutat cu nimeni despre necazurile ei.

Ura Linei împotriva lui Gheorghe creştea în fiecare zi, iar el, în loc să şi-o apropie, o îndepărta şi mai mult prin faptele lui. Prăpastia dintre ei se căsca tot mai adâncă. Ea nu putea să-l uite de când nu-i dăduse sânge la spital, când fusese slăbită. Târziu, după ce! făcuse pe Vasile şi Stela, rămăsese însărcinată şi nu mai putuse să ţină copilul. Pe unde nu umblase şi nu rezolvase nimic. S-a pornit sângele, de se făcuse baltă sub ea până a găsit-o Stela şi a anunţat salvarea din Coveia. Gheorghe nu venise acasă. Când a aflat, s-a dus direct la spital. Doctorii i-au spus că femeia are nevoie de sânge şi trebuie să doneze, dar el nu, că-i este frică… Nu s-a mai uitat Lina în ochii lui un an şi jumătate.

Dacă a văzut că nevasta îi frânge voile, Gheorghe s-a

îmbrăcat şi a plecat în sat. I-a spus că se duce la copii şi, dacă. vrea să stea bosumflată, n-are decât.

Duminica a trecut greu. Gheorghe şi Lina şi-au vorbit puţin. La masa de seară au mâncat împreună. El a încercat să se împace cu nevastă-sa, dar nu-i mai mergea ca-n tinereţe. Se deşteptase Lina.

În săptămâna care a urmat, Gheorghe a fost trist la fabrică. Toţi din atelierul mecanic au simţit că Gheorghe Moanţă nu e în apele lui. Maistrul Constantin Gachi îl stârnea la o glumă, povestea ceva hazliu, dar degeaba, Gheorghe tăcea. Maistrul l-a cercetat câteva minute, să afle ce îl roade pe Moanţă, dar el a răspuns că e bolnav şi simte cum i se pun cârcei la inimă. Pe la jumătatea lunii i-a anunţat maistrul că vin la atelier inginerul şef Pitiş şi cu directorul Dragomir. Gheorghe se afla lângă o tablă groasă de treizeci de milimetri, lungă de zece metri şi lată de trei. Trebuiau să schimbe o platformă la rafinărie. El s-a dus la magazia de scule şi a cerut un baros de zece kile. S-a întors la tablă şi bang-bang, s-a chitit pe treabă. Răsunau loviturile în tot atelierul. Când au apărut Pitiş şi cu Dragomir, au dus mâinile la urechi. I-a întâmpinat maistrul Gachi. Şi-au strâns mâinile prieteneşte. Maistrul era preţuit în întreaga fabrică pentru inovaţiile şi lucrările sale, fapt care l-a făcut pe director să constate într-o şedinţă de partid: „Fără Gachi n-ar merge fabrica noastră!” Multe perechi de ochi l-au privit pe maistru atunci, iar „adversarii” lui îşi dădeau coate. Cea mai bună inovaţie făcută de el fusese instalaţia pentru descărcat şi Sortat sfecla de zahăr pe o basculă rotativă.

Cei trei s-au dus la Gheorghe Moanţă. El s-a oprit şi le-a dat explicaţii. L-a susţinut şi maistrul. Şefii au fost foarte mulţumiţi, chiar pentru problema platformei de la rafinărie veniseră. Au plecat repede, spre deosebire de alte daţi când zăboveau mai mult de un ceas în atelierul

mecanic. Gheorghe s-a apucat iar să bată tabla. Muncitorii au început să strige la el, că le ţiuiau urechile, dar Gheorghe se făcea că nu-i aude şi îşi vedea mai departe de loviturile lui, îndesindu-le. Deodată, s-a oprit. „Cred că s-au îndepărtat, acum să duc barosul la magazie”. După această faptă, Gheorghe, care primea întotdeauna beneficiu de şapte sute de lei, în anul ăla a luat o mie* Toată ziua n-a mai pus mâna pe nimic. Era şef de echipă. Când lipsea maistrul, el îi ţinea locul şKatunci făceau oamenii treabă mai bună decât cu Gachi. Îi ştiau de frică, deşi Moanţă glumea cu ei, dar când se punea problema de muncă, toţi trăgeau până la loc comanda.

După ora două, veni la atelierul mecanic Ijlelii Cucică, maistru la rafinărie, să-l caute pe Gheorghe, „să-i vândă una şi să cumpere alta”, cum se lăuda el prin fabrică. Erau buni de glume amândoi şi când se întâlneau, se luau la întrecere şi, de fiecare dată, câş tiga Moanţă. Acum Nelu Cucică nu prea avea timp, se apropie de Gheorghe şi începu fără vreo-introducere: „Cu bucata mea de pâine / Am hrănit un om şi un câine. / Câinele mă recunoaşte, / Omul nu mă mai cunoaşte! / Şi te întreb acum pe tine: / Care-i om şi care-i câine?”

Pentru puţin timp, Gheorghe rămase pe gânduri. îi plăcuse, o repetă şi el în gând. Ar fi vrut să ştie de unde o învăţase Cucică, dar renunţă…

— Ei, ce zici, neică? Mai ai replică? îl împunse cu privirea maistrul. În loc să răspundă, el ridică din umeri. Părea foarte mirat de această poezioară. Pentru o clipă privi cu invidie la Nelu Cucică, îi era necaz că n-o aflase el primul. „Şi cât adevăr conţine! Ce aş putea să-i spun ăstuia, ca să-l înfund sau să am alta pe potriva lui!”, îşi făcu socotelile Moanţă. Apoi către Nelu Cucică:

— Ia fii tu atent încoa la nenea, să auzi şi să nu crezi. Anul trecut am chemat vecinii, să tai porcu’. Aveam doi

saci cu paie în bătătură, am luat uşa de la coşare, să-l pârlesc pe ea, şi eram gata de treabă. Intră Lina în coteţ şi-l scoate afară pe Călinescu... N-am mai avut, Nelule neică, porc mare ca – ăsta de când sunt pe faţa pământului, cred că trecea de două sute de kile. Fără mine, erau patru oameni. L-a prins" Lina cu o frânghie de picior şi am tăbărât toţi pe el. îmi pregătisem o baionetă de cuţit. M-am uitat la gâtul lui: parcă ar fi fost ceafa boului. îmi fac vânt de la poartă, mă reped şi-i înfig baioneta în beregată, el horcăie, se usmeşte, fratele meu, şi dă cu ăia de pământ. Lina a început să chirăie. Călinescu o ia la fugă spre grădină, trece ca glonţul prin poartă cu baioneta în gât. La calea ferată se poticneşte, nu poate să sară şi se împiedică. Norocul meu a fost că tocmai în momentu' ăla trecea

47

personalul de Calafat şi zbang, îl secera gâtul. Dă* am tras o spaimă cumplită, putea să doboare trenu* de pe linie, de intram la alte daraveri! Corpul cade lângă şine, iar capul îi sare la vreo trei metri. Asta a mea zice: «*Ce* ne facem, Gheorghe, ne nenorocirăm, cu ce îl cărăm noi de acolo-n curte!», iar eu o încurajez: «Lasă, fă Lino, bucăţi şi tot îl aducem!». Aşa am şi făcut. Când am topit untura, am scos zece vedre, başca cinci vedre de jumări, afară de carne la coşniţă, trei lighene de cârnaţi şi cincizeci de bucăţi de şuncă.

— Înseamnă că porcul tău a fost mai mare decât câinele meu lup, neică, se miră maistrul de rafinărie. Acum plec, nu mai am timp, mai vorbim noi...

Nelu se îndreptă spre uşa atelierului şi ieşi. Gheorghe mai repetă în gând de câteva ori poezia. Se entu ziasmă iar: „Când oi muri, las vorbă să mi-o scrie pe cruce44. Se duse la vestiar, căută hârtie şi creion şi o notă. împături hârtia şi o băgă în buletin. Când ajunse acasă, o aşează în ramă, când i-o sosi ceasul, s-o ia Lina de acolo şi

s-o dea pietrarului.

De vreo săptămână, se angajase la atelier un lăcătuş, Costandin Turcu, din Lipov. Venise de la Combinatul chimic pe motiv că, lucrând la Fabrica de zahăr, este mai aproape de casă. Umbla noul angajat cu poveşti că este mare specialist, are categoria a cincea şi-i bagă pe toţi în buzunar. Gheorghe Moanţă l-a mirosit. Şi-a dat seama că este tufă la meserie. Într-o discuţie cu Costandin, el îl apostrofase: „De, neică, minciuna e ca pădurea; cu cât intri mai adânc în ea, cu atât ieşi mai greu44. Cei de faţă îşi dădeau coate. Costandin se simţise cu musca pe căciulă. N-a zis nimic şi a luat-o din loc, ruşinat. Şi-a făcut de lucru în altă parte, cât mai departe de Moanţă, şi avea grijă să-l ocolească de fie care dată. Gheorghe îl strigă pe sudorul Târşoagă şi se sfătuiră cum să-i facă figura lui Costandin Turcu. Pe urmă Gheorghe îl chemă pe Costandin şi-l trimise la magazie. Costandin se duse.

— Nea Stelică, dă-mi şi mie un tarod cotit de douăzeci.

Stelică, magazionerul, îşi dădu seama că ei vor să-l pună la încercare. îi primi marca de scule şi, bucuros, le făcu jocul.

— Cine te trimise, Costandine?

— Neică Gheorghe.

Stelică privi prin geamul magaziei în atelier şi văzu semnele pe care le făcea Moanţă, să nu-i dea de gol.

— Bă Costandine, du-te şi-l întreabă pe nen tău Gheorghe de care vrea, unu la serie, sau doi la serie.

Costandin se întoarse la Gheorghe, devenit serios, şi-l întrebă:

— Neică, i-auzi nea Stelică, de care vrei, unu la serie, sau doi la serie?

Gheorghe făcea eforturi mari să nu râdă. Ceilalţi se grămădiseră la un banc de lucru apropiat, să audă

discuţia. Stăteau cu spatele.

— Costandine, du-te şi spune-i să-ţi dea pe ăla unu la serie, ştie el, este în raftul ăla din fund spre calea ferată.

Costandin se apropie iar de magazie. Stelică îl aştepta.

— Ei cum e? îl luă la rost magazionerul.

— Nea Stelică, dă-mi tarodul cotit de douăzeci, unu la serie, vezi că e în raftul din fund.

Magazionerul căută în raftul în care îi ceruse Costandin, dar nu găsi nimic.

— Costandine, acum mi-adusei aminte: pe ăla unu la serie... ultimu l-a rupt Gică Trandafir săptămâna trecută, dacă-l vrea pe ăla doi la serie, să-ţi dea şi marca lui.

Gheorghe Moanţă şi cu încă vreo zece muncitori se îndreptau spre magazie. Costandin îi zise:

— Neică, pe ăla unu la serie l-a rupt Gică Trandafir săptămâna trecută. Mai are lin tarod doi la serie, îl luăm pe ăla?

— Ia, Costandine!

— Îmi dă numai pe marca dumitale.

— Bine.

Gheorghe Moanţă se scotoci în buzunarul din piept al salopetei şi îi întinse marca. Stelică închisese geamul magaziei. Se întorsese cu spatele şi râse de se înroşi ca un rac fiert. Costandin bătu cu marca, de câteva ori, în geam. Stelică reveni şi îl deschise.

— Ce e, Costandine, vrea de doi la serie?

— Da, uite marca.

Stelică primi marca şi se uită la el câteva clipe.

— Hai, ce faci, nu-mi dai?

— Na, bă Costandine, mărcile colea, că ăştia râd de tine.

Costandin îşi dădu capul pe spate, uimit. O băgă pe a lui în buzunar şi se duse la Gheorghe Moanţă. îi înapoie

marca. Moanţă îl chestiona serios:

— Ce, n-are nici de ăsta?

Ceilalţi se prăpădeau de râs. Nu mai rezistă nici el şi începu să hohotească cu lacrimi.

— Bine, neică, mi-o făcuşi?!

Costandin înghiţi în sec şi plecă la vestiar.

Întâmplarea a făcut înconjurul fabricii. Câteva zile Costandin a fost ţinta batjocurii tuturor. A suportat cu greu. Se gândea cum să i-o întoarcă lui Gheorghe.

Trecuseră două luni. Era zi de salariu. Gheorghe Moanţă lucrase o secure pentru Vasile Ietegan. O ascuţea la polizor. Pe urmă îl rugă pe Caval, de la tâmplărie, să-i pună coadă. Costandin Turcu se dădu pe lângă el şi-l invită la M.A.T. că face cinste. Gheorghe nu-l refuză. Se învoiră ca, după ce iau banii, să plece împreună. La M.A.T. abia găsiră o masă într-un colţ. Gheorghe rezemă securea de perete. Comandară ţuică. Un rând, două, trei, patru. Despre câte nu discutară I Ca oamenii la un pahar... Se înserase. Ilotărâră să plece. Gheorghe şi Costandin parcă erau prieteni de când lumea. Se pupau. Dădeau din mâini. Plăti Costandin. Gheorghe îşi aminti de secure.

— Costandine, da' securea mea unde e?

— Ia, păi dumneata ce băuşi, neică, până acum?!

Lui Gheorghe i se puse un nod în gât. Cu greu se lăsa tras pe sfoară. Acum se văzu la încurcătură. Se uită cu duşmănie la Costandin.

— Asta este pentru tarodul cotit doi la serie, neică, rosti mulţumit Costandin şi simţi o bucurie nemaiîntâlnită în suflet. Faţa i se destinse. Zâmbea. De când aştepta el clipa asta! Gheorghe porni spre uşă. În urma lui mergea Costandin, dar nu-l mai ajunse.

Câteva zile suflă un vânt uscat şi rece. Plesnea obrajii ca o biciuşca udă. Pe nesimţite se apropie iarna. Într-o miercuri începură să cadă fulgi mari, puzderie, ca o lumină

cerească. Câmpurile se troieniră. Drumurile dispărură. Satul se cufundă într-un vârtej cumplit, de nu puteai să vezi la câţiva paşi. Spre seară, pulberile zăpezii se cerneau încetişor, ca florile de cireş în nopţile de mai. Gheorghe Moanţă privea pe geam cum ninge. De câteva zile era bolnav. Stătea acasă. Lina intrase sezonieră la Fabrica de zahăr, în secţia farin. Urma să iasă din tură la şapte seara. Lucra douăsprezece ore cu douăzeci şi patru. Moanţă simţea cum îl părăsesc puterile. Parcă se golea pe dinăuntru. Lina, de când cu serviciul, devenise alta. Îl tachina mereu, acum îşi câştiga şi ea pâinea. În ultimul timp, certurile se îndesiseră, într-o vineri îi spusese Linei că, dacă moare, să-i facă cruce de marmură albă şi pe ea să scrie pietrarul poezia de pe hârtia pe care o pusese el în ramă. Lina nu s-a mirat de vorbele lui, ci a dat doar din cap că aşa va face. „Nu cumva şi-a găsit vreunul pe acolo şi vrea să-mi facă-n necaz!” De mult timp se muncea Moanţă cu astfel de gânduri. Ar fi vrut să spargă nişte lemne şi să facă focul în cele două odăi: a lui şi a Linei. Porni spre patul. Găsi o secure fără coadă. îşi aminti cum îl păcălise Costandin Turcu: „Ta, păi dumneata ce băuşi până acum?! începu să râdă. Toate se plătesc şi se întorc pe lume… şi Lina asta… dădu din cap, n-o fi nebună, tocmai acum la bătrâneţe!” Luă securea şi intră în bucătărie. Aprinse un ochi la aragaz şi o aşează peste el. Căută un cleşte. Când se înroşi, opri aragazul. Ieşi la poartă. Se uită într-o parte pe uliţă, pe urmă în cealaltă. Nu văzu pe nimeni. Aruncă securea în zăpadă şi se aşează în dosul porţii. Pândea. Se auziră paşi. Venea un om. Când ajunse lângă secure, se repezi şi o ridică. îl arse şi o aruncă. Gheorghe deschise poarta. Anghel Ciucă îşi freca mâinile cu zăpadă.

— Ce faci, Anghele, ai luat-o după cules ciuperci?

Anghel Ciucă nu-i răspunse, se îndepărtă, bombănind. Moanţă privea în urma lui şi râdea. Rămase la

poartă. Deodată, simţi un junghi în inimă. Se sufoca. Respira greu. Încercă să strige. Nu putu. Căzu. Cu faţa în jos.

La scurt timp, trecu pe drum Lisa lui Ion Lache. Dădu „bună seara”. Nu primi niciun răspuns.

— Care eşti, daică, acolo?

Lisă se apropie de Moanţă. îl mişcă. De câteva ori. Îl răsuci. Gheorghe Moanţă murise. Lisa începu să chirăie. Se strânse lumea. Vitu Zdrâncea, Nae Lemneanu şi Iorgu Ciupagu îl duseră în casă. Trimiseră după Lina la fabrică. Auzind ţipete, sosi şi Neta lui Ion Scarlat, mătuşă-sa. Se puse pe jelit. Vecinele plângeau şi ele. Sanda lui Ion Câcea propuse să-l scalde. Femeile se opuseră. Mătuşă-sa, Neta, îi aprinse lumânarea şi i-o puse între degete. Vestea se întinse în tot satul. Apărură copiii cu nepoţii. Pe urmă, neamurile. Viorica, fie-sa, ţipa ca din gură de şarpe. Veni şi Lina. Când îl văzu, răsuflă uşurată. Nu-i pică nicio lacrimă. Scoase ţoalele ale bune, să-l îmbrace. îl rugă pe fiu-său, Vasile, să se ducă la Ilie Văruţ, să-i tragă nişte scânduri la gater pentru tron. Tocmi patru oameni pentru groapă. Încălzi apă şi băgă albia în odaia mortului. Lumea ieşi. Rămaseră Lina şi cu două vecine, să-l spele. În curte, femeile începură să şuşotească:

— Da’ ce inimă are şi dada Lina, nu varsă o lacrimă?!

— A dus-o rău cu el, fă!

— Oricât, da’ măcar de ochii lumii să fi plâns şi ea I

Neta lui Ion Scarlat le auzi şi se amestecă în taina lor:

— S-a petrecut prea repede Gheorghe al nostru, putea s-o mai ducă mult şi bine, nu bolnav, nu nimica, eu cred că a murit cu timpul nevenit!

Anghel Ciucă sosi şi el. Se apropie de Moanţă şi nu-i veni să creadă. Cu puţin timp înainte vorbiseră.

Le spuse şi celor de faţă întâmplarea cu securea

încinsă. Unii intrau, alţii ieşeau. Lina nu-şi vedea capul de treburi. O ajutară copiii şi vecinii. Toţi, într-un asemenea moment, sunt buni şi săritori. Târziu, Lina îl văzu stând la căpătâiul lui Gheorghe şi pe Florea Armaşu, cu care nu vorbeau de zece ani. Florea Armaşu rămase până dimineaţa lângă el. Pe la miezul nopţii, îşi aminti ce îi povestise odată Gheorghe Moanţă, pe vremea când se aveau bine. Erau de faţă vreo opt femei şi patru bărbaţi. Florea mărturisi că Gheorghe fusese un om cu suflet şi un meseriaş foarte bun, mai rar aşa ceva în ziua de azi. nu pomeni nimic despre păcatele lui Gheorghe. Uitaseră şi ceilalţi de ele.

La trei luni de la moartea lui Gheorghe Moanţă, Lina aşează la mormântul lui o cruce de marmură. Pe ea era scrisă poezia care lui îi plăcuse atât de mult. Dorinţa lui fusese, astfel, împlinită.

Femeie singură

Sâia lui Dine Vrăjitoru se trezi dimineaţa la cinci. Se dădu jos din pat, aprinse becul şi începu să se îmbrace fără niciun chef. De când îi murise bărbatul într-un accident la Fabrica de zahăr, trecuseră destul de mulţi ani: zece. Dine lucrase ca sudor şi nenorocirea venise într-o noapte de pomină, de la cumpăna anilor, când era în schimbul trei. Se produsese o avarie – la nişte recipienţi mari de la rafinărie, iar Dine intrase în secţie, fără să-şi dea seama că gazele strânse acolo îi vor aduce moartea. Când a scăpărat chibritul, să aprindă flacăra aparatului de sudură, s-a produs explozia şi l-a izbit de un cazan. Şi-a aflat sfârşitul în maşina salvării, care-l ducea la spital. Mult l-a mai jelit Sâia, pentru că omul ei o lăsase fără niciun ajutor şi pe cap cu o fetiţă, Ileana, care, la privegherea lui, întreba: „mamă, tata doarme?”

În Sâia se frânsese tot, credea că nu va mai avea puterea să se trezească a doua zi după înmormântarea lui

Dine, dar se întărise în durerea ei. De atunci, o singură speranţă o mai ţinea pe pământ: Ileana, pe care voia s-o vadă în rândul lumii şi pe urmă poate să pună mâinile pe piept, mulţumită, şi să-l caute pe Dine pe acolo, pe unde se dusese, că doar n-o uitase aşa repede, cum nici ea nu-l uitase.

55

Intră în odaia Ilenei şi o privi câteva clipe. Fata, pe jumătate descoperită, dormea dusă. Părul îi era în neorânduială, iar câteva şuviţe îi acopereau faţa. Sâia întinse mâna şi le dădu la o parte. Simţi un fior. Ileana era, din cap până în picioare, leit maică-sa. De la Dine n-avea nimic. Se închină, murj-nură ceva şi ieşi.

De vreo două săptămâni, ploile nu mai conteniseră. De cu primăvară fusese o seceită cumplită. În multe locuri, grâul rămăsese mic, fără vlagă, în altele crescuse de o şchioapă. Unde crezuseră oamenii că grâul nu va rodi, îl întorseseră şi puseseră porumb. Venise vremea secerişului şi, după ce că nu se făcuse grâu îndeajuns, acum nici nu puteau să-l adune. Aşa se întâmplă şi Sâia nu se miră deloc de toate astea. De la moartea lui Dine n-o mai interesa nimic, fie ce o fi!

Se încălţă în tenişii fetei şi porni spre bucătărie, de unde îşi luă un coşuleţ. De când aşteptase să stea ploile şi să ouleagă ciuperci! Ar fi dorit să mănânce o ciulama cu mămăliguţă caldă şi cu brânză. O porni pe uliţa care ducea spre câmp. Se opri la fântână la Hoţu, scoase o găleată cu apă şi bău cu sete câteva înghiţituri. Pe inima goală. Vru să toarne apa în jgheab, dar era spart pe jumătate. Când să plece, fără să vrea îl văzu pe moş Pavel Petcu în izmene pe bătătură. Scuipă spre el şi-l ocări. O spurcase de dimineaţă. „N-o să-mi meargă bine azi, trebuie să mi se întâmple ceva, dar ce? tt

Trecu ududoiul pe un podeţ, făcut peste râul Hoţu, şi

o apucă pe Faţa Merilor. Ştia un loc unde găsea întotdeauna ciuperci multe şi bune de mâncat. Numai să nu fi nimerit cineva înainte. Nu întâlni pe nimeni. Câmpul era pustiu şi liniştit. Sâia părăsi drumul şi o luă prin iarbă. Roua îi udă tenişii. Se învioră. Iuţi pasul. Era o femeie înaltă şi voinică, întotdeauna se purta îmbră

56”.

cată în negru. Avea mâini lungi şi puternice, bărbăteşti, cu care se făIea de câte ori i se ivea ocazia. Deşi intrase în cea de-a doua vârstă, trupul îşi mai păstra încă frumuseţea din tinereţe: mijloc subţire şi şolduri potrivite. Sânii mici, faţa rotundă, nas arcuit, ochii albaştri, străjuiţi de sprâncene negre şi dese. Gura mică, cu buze subţiri, şi păstrungă între dinţii de sus. Când se privea în oglindă, un singur lucru nu-i plăcea: negul de pe obrazul drept. Gând fusese o dată la Sfatul popular să ceară o adeverinţă, că-i trebuia fetei la şcoală, îl stârnise pe preşedintele cel nou, Ion Marin. Abia l-a potolit. Scăpase de el şi de gura lumii.

Din când în când muta coşuleţul de pe o mâna pe alta. îşi aminti că înainte de meri, ceapeul avusese vie, pe care oamenii n-o munciseră şi se părăsise. Mulţi bani se pierduseră atunci pe apa sâmbetei şi doar erau ai lor, chiar dacă Rada Berceanca şi alţii furaseră viţele şi le puseseră la ei în grădină. Pe. urmă, un timp stătuse locul paragină până când venise un şef de la judeţ care a schimbat conducerea ceapeului şi a cerut să fie plantaţi meri. În dreptul Fântânii lui Moanţă ar fi vrut să bea apă, dar nu erau găleţi. îşi văzu de drum. Se luminase de-a binelea şi, de când cu ora de vară schimbată, toate i se păreau de-a-ndoaselea. Nu se putea obişnui şi pace.

Când ajunse la Măgura lui Fudulu, într-adevăr locul era plin de ciuperci. Ar fi vrut să le adune dintr-o răsuflare, le-ar fi mâncat cu ochii. Începu să le culeagă încet,

aşezându-le ou grijă în coşuleţ. După un timp, prinse necaz pe iarba care crescuse înaltă şi o lovea cu vârfurile peste faţă: După ce smulse ultima ciupercă, o rupse în două şi o cercetă cu atenţie, să vadă dacă nu mişună viermii, prin ea; dar nu avea.

Sâia părea mulţumită: „dacă mai găsesc şi în altă parte tot pe atât, mă duc repede acasă”. Aşeză coşuleţul în iarbă şi se urcă pe măgură. Privi în toate părţile şi îşi strigă de trei ori bărbatul pe nume:

— Dineee, Dineee, Dineee.

Ascultă cu bucurie ecoul care o îngâna. Simţi o plăcere nemaicunoscută de ea. Aşa făcea de fiecare dată când se afla dimineaţa în câmp. De la Măgura lui Fudulu urcă în Dosul Năsâpoasei, să încerce şi acolo, că va găsi sigur, doar era umbră. Când ajunse acolo, o podidiră lacrimile. Se opri. Aici îi luase, cu mulţi ani în urmă, fecioria Dine. Sâia fusese în primii ani ai tinereţii pe vremea aia… „Atunci le trăgea aţa pe fete de mici, şopti ea, nu ca acuma, să îmbătrânească prin şcoli şi să n-aibă niciun gând de măritiş! a îşi aduse aminte de Ileana că mergea pe douăzeci de ani şi nici vorbă s-o ia din loc. Sâia retrăi, pentru a nu ştiu câta oară, scena de dragoste dintre ea şi Dine. Sufletul i se umplu de „bucurie, iar trupul zvâcni însetat de viaţă. Demult puseseră frâu poftelor. „Ce dracu’ să mai fac – se miră ea doar m-a ajuns din urmă fiemea 1 acum e rândul ei la roata vieţii, dar barem să aibă noroc! w şi îşi ridică privirea spre cerul limpede, fără niciun nor. Soarele se ivi deasupra Şolomonului. Femeia îşi desfăcu basmaua şi rămase cu capul descoperit. Un vânticel adie dinspre pădure, umflându-i părul. Brusc, se uită în jurul ei, să n-o vadă cineva aşa. Se îmbrobodi repede. Nu putea să fie ca şi celelalte femei din sat, care îşi scurtaseră părul şi îl purtau făcut permanent, pe când ea, şi când se la fugea de privirea bărbaţilor. Aşa o

învăţase bunică-sa, Lisaveta lui Nicolae Furnigă, să-şi ducă viaţa fără pala, să-şi poată privi cu adevărat copiii şi bărbatul în ochi.

Toate începură să i se învălmăşească în minte. Uitase pentru ce venise. Stătu aşa un timp, dusă pe gânduri. Pe urmă trecu, în grabă, la cules. îşi umplu coşuleţul şi se întoarse spre sat.

Apucă drumul pe lângă luncile lui Ciupagu, acolo avusese cinci pogoane de pământ, i le dăduse tat-său, Gheorghe Olteanu, de zestre. În dreptul lor simţi că parcă i se înmoaie picioarele şi n-o mai ascultă. Văzu de departe, venind, două femei. Nu le recunoscu. îşi adună puterile. Puse mâna streaşină la ochi şi îşi încorda privirea. Erau Ioana lui Ilie Calmucu şi Floarea lui Niţă Guguloi. Plecaseră tot după ciuperci. Când ajunseră în dreptul ei, îi dădură „bună dimineaţa” şi o întrebară.pe unde fusese. Le răspunse într-o doară şi trecu mai departte. Cele două femei nu-i înţeleseseră purtarea, dar ziseră că: „Oamenii mai au şi toane rele când duc lipsă de cevaft şi se puseră pe râs.

Drumul până acasă i se păru o veşnicie. Aruncă coşuleţul în bucătărie şi uită de el. Se duse la frigider, scoase de acolo nişte carne de porc, adusă de nepotu-său, Georgică Geonoiu, şi o puse în tigaie. Pe urmă turnă apă în tuci, înmuie pâine, o fărâmiţă şi îi dădu porcului să mănânce. Mai rămăseseră câteva luni până la Crăciun. „Porcul ăsta o să-mi mănânce şi urechile”. Intră în grădină cu gând să rupă din răzorul de varză pentru răsad o mie două sute de fire şi să se ducă, a doua zi, la piaţă în Ooveia. „O să vând suta de fire cu treizeci, patruzeci de lei. îmi trebuie bani, doar am fată de măritat şi cu moda de a ieşit acum rămâi sărac, iar dacă n-am om la curte, trebuie să le fac eu pe toate!” Smulse câteva fire şi, când făcu cincizeci, le puse deoparte.

— Sâie, Sâie, se auzi un glas de bărbat. Câinele începu să latre. Femeia zori spre poartă.

— Bună dimineaţa, Sâie, salută vesel Fane Croitoru. Dă-mi două kile de vin, să beau, că a murit fiu-meu, Marin, pe acolo pe unde e.

Vestea o năuci. O podidiră lacrimile. La necazurile oamenilor aşa făcea întotdeauna. Nu se putea stăpâni când auzea de moarte, ea petrecuse şi astfel de clipe. Fane Croitoru îi întinse o sută de lei şi sacoşa cu cele două sticle.

— Cum s-a-ntâmplat, nea Fane? ceru ea lămuriri.

— Nu-l ştii, neică, pe Marin că era năzdrăvan!... Făceau săpături şi s-a surupat malu. L-a apucat pe el şi pe încă trei din Maglavit.

— Doamne fereşte, nea Fane, rosti repede Sâia şi se închină. Şi Lenuţa ce face acum cu patru copii? încotro o ia? Eu am unu şi ce greu m-am descurcat! zise Sâia şi oftă.

Tăcură câteva minute, care li se părură lungi cât zilele de post.

— Hai, Sâie, ce faci, nu umpli sticlele? Femeia uitase.

— Ba da!

Şi plecă-pre bucătărie, unde avea un bidon de o vadră plin cu vin. Qnd nu era acasă şi veneau oamenii după băutură, le dădea şi Ileana. Scoase sticlele şi le aşeză jos, pe ciment. Puse pâlnia întâi în gura-uneia. O umplu. Pe urmă în cealaltă şi «turnă vin cum ştia ea. Le măsură să fie goale de două degete şi mai goli din ele într-o cană de-o litră. Ridică un cocean de porumb de lângă bidon şi rupse din el două dopuri. Le înveli cu ziar şi le îndesă în gura sticlelor. Trase un sertar al mobilei de bucătărie, aruncă suta şi luă de acolo două hârtii de douăzeci şi cinci de lei. Când se întoarse la poartă, îl găsi pe Fane Croitoru stând pe pod. Omul se ridică şi făcu câţiva paşi spre ea. Luă banii şi sacoşa şi plecă.

Vorbele lui o puseseră cu inima pe jăratic. Se apropiase prânzul şi nici nu se gândea să mănânce. Chemă cele două cloţe. Puii se îngrămădiră în jurul mălaiului risipit de ea pe un ziar. Erau la fel de nemâncaţi ca şi stăpâna lor. Încercă să-i numere, să vadă dacă îi mai dispăruse vreunul. Din treizeci şi cinci, îi rămăseseră douăzeci şi cinci, zece îi mâncaseră ciorile şi şobolanii pe sub lemne. Auzise că se dădeau la cooperativa de consum pui de câteva zile cu trei lei cincizeci bucata, dar nu-şi făcuse drumântr-acolo. îşi aminti că azi trebuia să-i aducă Mihai, fierarul, căldarea, îşi notase undeva dimensiunile ei, că îi era frică să nu i-o schimbe. Căută hârtia unde îi scria pe cei care veneau după vin. Tot acolo însemnase şi măsura căldării. O găsi pe aparatul de radio. O luă şi citi cu voce tare: „Căldarea la Mihai: o palmă şi un lat de mână înaltă şi de opt palme largă”. Făcu o pauză. Respiră de câteva ori după care reluă nota cu cei cărora le dăduse vin.

Căută, cu privirea, ceasul. Era ora unu şi jumătate. La două venea Ileana de la Fabrica de zahăr. Terminase şcoala profesională M.I.A. şi lucra la laborator, lua probe la zahăr. Apucase bine, umbla în halat alb şi opt ore treceau repede, zilele şi mai repede şi aducea acasă 1870 de lei. Pentru ele două erau foarte bune. Se descurcau mai uşor!

Sâia se duse în pivniţă să ia o bucată din brânza, păstrată în apă sărată într-o garniţă de o vadră, să ţină mult timp. Alături de giarniţă aşezase cu grijă două cărămizi cu urma lăsată de picioarele fetei când avusese patru ani şi jumătate. Făcuseră aria de lucru în grădină, pe atunci de două ori mai mare ca acum, cu nişte oameni de la Dunăreni şi doar ce le aruncaseră din tipare, când s-au pomenit cu Ileana că o ia la fugă peste ele, însemnându-le, parcă, cu tălpile ei micuţe. Dine s-a făcut foc, a vrut s-o bată, dar i-a luat ea apărarea. După ce le-au ars în cuptor, Sâia a păstrat două şi le-a băgat în pivniţă, să le aibă ca

amintire. Femeia rămase pe gânduri. „Ce repede au trecut anii!” Pe urmă luă o bucată mare de brânză. O cumpărase de la Dumitru lui Ciupagea. Intră în odaia unde dormea şi o puse pe masă. Muştele zumzăiau. Degeaba aşezase o perdea la uşă, că tot se strecuraseră. Câteva tăbărâseră pe brânză, dar le alungă plimbând de câteva ori mâna pe deasupra şi o înveli cu un prosop. Se trânti în pat şi, în cele din urmă, adormi. Nemâncată.

După câteva ore de somn, o trezi lătratul câinelui. Când ieşi la poartă, Sâia încremeni. În faţa ei stătea Marin al lui Fane Croitoru. Tuns, înalt şi deşirat cum îl ştia, dar slab, numai piele şi os, şi cu ochii pătrunzători. Marin o salută:

— Bună ziua, dadă Sâie.

Ea nu putu să rostească niciun cuvânt. I se păru că visează. Se frecă de câteva ori la ochi. Se priviră câteva clipe.

— Dă-mi şi mie cinci kile de vin… M-am întors de la lucru… Făcu o pauză, apoi reluă cu vocea ridicată. Vreau să mă împac cu taica, mă duc la el acum.

Sâia nu se clinti. Marin Croitoru scoase din buzunar nişte bani, pe care îi întindea şi îi îndoia, vrând parcă s-o impresioneze.

— Bine, daică, zise ea încet.

Luă – banii şi bidonul de cinci kile nou şi intră în casă. Înainte de a pune vinul, îl strigă:

— Vino, Marine daică, încoa.

Omul nu se lăsă rugat a doua oară, că şi apăru lângă ea, neluând în seamă câinele care lătra ca apucat de turbare, în deschise uşa de la odaia ei şi îl invită să ia loc pe pat. Scoase o sticlă de un kil plină cu vin şi turnă în două pahare.

Norociră. Marin bău vinul pe nerăsuflate, ea abia îl gustă. El aşeză paharul pe masă şi atunci Sâia îl dădu

repede pe gât. Gâlgâia. Umplu iar paharele şi ieşi în prispă. îşi făcu o scurtă socoteală când văzu bidonul, ştia că astea noi sunt mai mari cu trei litre. Se hotărî să i-l pună ochi. Marin o urmări atent şi-i zise:

— E mai mare ăsta, dadă!

— Lasă, Marine, tu să fii sănătos şi acum să te potoleşti, ai patru copiii, daică, stai şi tu la cuibul tău şi nu mai căta gâlceavă, că vezi unde duce şi nu e bine, că râde lumea!

— Păi, de!...

Sâia trase cutia mesei, să-i dea restul, dar n-o lăsă el:

— Ei, acum te găsişi şi dumneata să-mi dai restul, mai iau eu vin şi doar nu te mutaşi de aci...

Mai băură un pahar, iar la al treilea omul o refuză şi plecă. Sâia rămase în poartă, privindu-l cum se duce spre tat-său. După ce intră în curte, îşi aminti că nu mâncase şi mei nu gătise nimic în ziua aia. Începură să-i chiorăie maţele şi, după vinul băut cu Marin, i se făcuse o foame de lup. îşi tăie două felii de pâine şi câteva de brânză şi mâncă. Deodată, se uită speriată la ceas. Se lăcuse şase. „Pe unde o umbla fata asta! Aseară nu mi-a spus nimic”.

Simţi cum nu mai intră mâncarea în ea, îi trecuse pofta. Nu ştia ce să mai facă în gospodărie, ea, care altă dată abia prididea treburile şi se plângea, că se întunecă prea devreme. Porni spre grădină, cu gând să culeagă iarbă pentru porc. Prin vie crescuse greşita mare şi tot trebuia să o mai sape o dată. „La ceape nu mă mai cheamă, iar globalul l-am terminat. Era bine dacă intram şi eu la abator, ca Mări oară lui Trăian Furnigă, trecea luna, luam banii, iar mai târziu ieşeam cu o pensionară... Aşa, mai sunt eu caldă după fie-mea asta?! Şi cine ştie pe cine o nimeri... dă ăla cu zburaturi după mine. Dacă ar găsi un băiat să vină la noi, că avem de toate... aşa ar fi şi aci un bărbat la bătătură”.

Dinspre uliţa Salcâmilor se auzi un pick-up dat la maxim. „Înseamnă că ajunse Marin la tat-său şi puseră picapul, să te ţi-i petrecere, nu le ajunge toată noaptea. Las să chefuiască şi să mai ia şi de la mine vin”.

Cum aduna câte o mână de graşiţă, o lăsa între rânduri. Pe unde i se părea că viţa e prea încărcată, mai rupea şi frunze. Când ieşi la capătul rândurilor, se trezi cu Lucreţia lui Ionel Viaşu la gardul de sârmă împletită.

— Bun lucru, fă, Sâie!

— Mulţumesc dumitale, Lucreţie!

Sâia nu tutuia niciodată pe nimeni, nici chiar pe cei de o seamă cu ea, cum era Lucreţia.

— Auzi, Sâie

— Ce?

— Vreau să-ţi spun ceva, da’ nu te superi pe mine?

— Nu, că n-am de ce!

— Auzâi femeile în sat…

Sâia aştepta nerăbdătoare, întrebându-se ce avea Lucreţia să-i spună aşa de important!

— …cică Ileana ta…

— Ce e cu ea? sări ca arsă Sâia.

— Ho… că e bine. Fugi cu Gică al lui Vasile Chiriac.

— Cu cine?

— Cu Gică al lui Vasile Chiriac.

— Cu ăla! strigă ea şi se lovi cu palma peste frunte.

Femeia se întoarse şi o luă la fugă prin vie. Lăsă poarta la grădină deschisă. Se îmbrăcă repede într-o rochie albastră cu dungi albe, se îmbrobodi cu o basma de mătase, îşi luă pantofii din odaia a bună de la drum, încuie uşa la casă şi plecă. Rochia şi-o făcuse pentru nunta Ilenei, dar se vede treaba că ceasul sosise mai devreme decât se aşteptase.

Se însera. Mergea pe uliţă şi toate i se învălmăşeau în minte. Nu auzea şi nu vedea pe nimeni. Oamenii ştiau ce

are, o priveau doar în treacăt şi îşi ziceau unul altuia: „Sâia este ca focul de paie, se aprinde şi se trece repede. Acum n-are ce să mai facă, faptul e consumat! tt

Când intră în curte la frate-său, Stan Chisăr, el era gata primenit şi tocmai ieşea din casă. Uitase să-i dea bună seara şi i se adresă cu o mare durere în glas:

— Hai, Stane, să mergem la cuscrii, să vedem ce e cu fata aia!

Miaua lui Roman

De mai multă vreme, nevastă-mea, Eugenia, şi fiu-meu, Gelu, mă băteau la cap să mai mergem o dată într-un concediu, pe acasă, pe la noi, în Oltenia. Când fusesem ultima oară în urmă cu vreo şase, şapte ani, se simţiseră minunat. Pentru asta trebuia să rupem o săptămână din timpul pe care îl petreceam în fiecare an la Eforie Nord. Zis şi făcut; după atâtea insistenţe, am acceptat, cu toate că Eugenia, în primii ani ai căsniciei noastre, nu avea ochi s-o vadă pe biata mama; şi acum... S-au schimbat vremurile şi, odată cu ele, oamenii. Dar cum-necum, iată-ne călătorind într-un compartiment de clasa a doua, într-o marţi după amiază, prima zi din concediu, spre Coveia. În accelerat, uitasem zgomotul şi zvârcolirile Bucureştiului, „oraşul împlinirilor noastre”, şi ne gândeam la ceasurile pe care le vom petrece seara, în Izvoare, săitucul naşterii şi copilăriei mele.

Priveam pe fereastră şi, câteodată, îl furam cu ochii pe Gelu, făcând o comparaţie între copilăria lui şi a mea. Spre seară, am ajuns în Coveia. În gară, ne aştepta tata: bătrân, gârbovit, mărunţel. Mama, din cauza durerilor reumatice la un picior, rămăsese în staţia de autobuz, la noi, în Izvoare.

Revederea a fost minunată. N-au lipsit nici cele câteva lacrimi prelinse pe obrajii părintelui meu. Era o duioşie generală. Bătrânul nu l-a lăsat o clipă din mână pe

băieţel. Drumul cu autobuzul a fost anevoios, ca de obicei. La coborâre, în Izvoare, o altă haltă a sentimentelor: nora şi soacra mergeau la braţ înainte, după ele, tata cu Gelu şi, „încheietor de pluton”, eram eu. „Doamne, cum a mai trecut timpul! * spunea mereu tata. Ajunşi acasă, abia am mâncat, şi ne pregătisem scaunele, să stăm la prima noastră „şedinţă” amicală, familială, după atâţia ani, că au şi început să vină rudele. Georgică, fratele mamei, cu nevastă-sa, Valica, şi cu cei doi nepoţi, Vasile şi Nicu. Fiu-său, Marin, cu nevastă-sa urmau să treacă duminică sau într-o zi de dimineaţă, că lucrau în tura a doua. Numai dinspre partea mătuşii Mitra, sora mamei, care murise la patru zeci şi opt de ani, n-a venit nimeni. După moartea ei, relaţiile dintre noi şi unchiul meu Tudor se înrăutăţiseră.

Din nou s-au umezit ochii mamei. Câinele nu ne dădea pace deloc, lătra întruna ca un nebun, l-a mutat tata în fundul grădinii. Pe poarta din dos au intrat Mitrică, fratele lui tata, cu nevastă-sa, Mărioara, şi cu Mihaela, fata lui Sandu, băiatul lor cel mare. Unchiumeu avea doi copii: primul, Alexandru, era inginer agronom într-un judeţ din Moldova şi al doilea, Costică, era maistru la cefere şi stătea în Coveia. Am scos masa mare sub şopru, iar mama a adus vişinată şi pahare pentru toţi, tata le umplea, iar eu abia pridideam să răspund la întrebări. Mai greu era pentru Gelu, nu scăpa de nepoată-mea, Mihaela, şi de cei doi copii ai lui văru-meu, Marin, Vasile şi Nicu. Cel mai mare, Vasile, l-a lovit cu cotul din greşeală, când alergau prin curte, şi nu şi-a cerut scuze.

Ăsta al meu îl punea să-şi ceară scuze, ăla nu voia. Şi tot cicălindu-se aşa, Vasile l-a înjurat, iar Gelu l-a făcut neam prost. Eugenia şi cu mine urmărisem scena, ne-am privit şi n-am zis nimic. Atunci tata s-a răstit la nepotu-său:

— Trage-i, bă, un pumn, ce te uiţi la el… Ioveşte-l, ce mai stai… *Miaua lui Roman*.

Copilul se uita la el, se uita la noi şi nu ştia ce să facă. I-am făcut semn să nu-l lovească. A înţeles şi a venit lângă mine. A stat puţin şi pe urmă s-a dus la maică-sa. Greu de descris această revedere cu neamurile. Unchiu-meu, Mitrică, mă ruga, dacă am relaţii la minister, să vorbesc, să-l aduc şi pe Sandu al lui mai aproape, l-am răspuns că nu cunosc pe nimeni. „Nu se poate, mi-a zis el, tu eşti mare, ţi-a apărut şi o carte de 300 de pagini, eşti cineva”.

Pe mine mă frământa însă altceva: expresia lui tata, „Miaua lui Romană şi, odată cu ea, mi se treziră amintirile. Însă în prezenţa neamurilor nu le puteam rechema în voie, aşa că am amânat pentru altă dată. I-am răspuns unchiului că n-are nicio legătură una cu alta. Profitând de faptul că fratele tatii a adus în discuţie cartea mea, fratele mamei a scos-o din buzunar, aşteptase doar un prilej şi, iată-l, se ivise. Cartea era nouă-nouţă. Nici n-o citise. Voia să-i dau un autograf.

— Auzi, nepoate, chestia asta de la început „Părinţilor mei, Ion şi Floarea”, mi-a mers la inimă… Eugenia se uita la mine. Îi promisesem că pe următoarea i-o dedic ei, doar aveam în lucru un roman şi încă o carte de povestiri.

— …Mi-am zis: uite, bă, ce a ieşit din copilu1 lui soru-mea, îmi place. A… da1 să vezi, când a venit la noi la librărie, cumnatu Ion s-a dus şi a vorbit ou Nu-ţi, vânzătoarea, să-i dea zece bucăţi, că este tatăl autorului.

Vorbea lumea, pe urmă, de băiatul lui Ion Rudăreanu, că a ajuns mare la Bucureşti, scrie cărţi, pleacă în străinătate… ăhă… ăsta ajunge bine de tot. Dacă ar putea să facă şi fiu-meu, Marin, ce faci… Nu ştia cum să-mi spună, tu sau dumneata. Se uită fix în ochii mei şi continuă: …tu, nepoate, aş muri împăcat şi fericit

Tata şi-a ferit privirea într-o parte, mama era plecată

în casă, să ia nu ştiu ce.

— Auzi, nepoate, dumneata (acum o schimbase) ce zici de fiu-meu, că el, cu bobinajul lui toată ziua, câştigă, bine, dar., cartea, vezi dumneata, cartea el n-a scris-o şi… pe treaba asta eu nu sunt mulţumit.

— Ete, na, acuma, nici Sandu al meu n-are cărţi, în schimb a vorbit la Radio, a apărut la televizor şi, cine ştie, poate, într-o bună zi, o să scrie şi vreo carte.

Asta era Mărioara, nevasta lui unchiu-meu, Mitrică. Întotdeauna făcea aşa. Şi când te gândeşti că eu îl rugasem pe Vintilă de la secţia agrară a Televiziunii că, dacă are drum prin Moldova, să-l caute pe vărunmeu, Sandu. După ce s-a întors, mi-a spus că a trăit, acolo, clipe frumoase şi-mi transmitea de la el sincere salutări şi mulţumiri. Iar acum, mătuşă-mea le completa. Vorbeam câte doi, trei, deodată, ne făcusem grupuri şi nu ne mai înţelegeam. Vişinată se bea cu sârg, limbile se dezlegaseră. Afară se lăsase întunericul. Văzând că nimeni nu mai pleacă, tata se ridică şi zise:

— Bă, gata. Hai, acuma, fu ce fu, fiecare acasă. Copiii ăştia veniră pe tren, sunt obosiţi. Mai veniţi şi altă dată, da… tot cu mâna goală.

— Da’ cum vrei, cumnate, răspunse limbutul de Georgică. Lasă, că are fiu-tău de unde să plătească… a luat bani pe carte, am auzit eu… păi ce, nu e aşa

Apoi către mine:

— Câţi bani ai luat, nepoate?

N-am răspuns. Până aici ajunseserăm!

— Îl vezi, tace, nu spune nimic… A, păi cred că a luat pe puţin şaizeci, şaptezeci de mii. Ce mai vrei?

Auzind suma, toate rudele îşi îndreptară privirea spre mine. îşi plescăiau limba în gură şi le citeam pe faţă gândurile. Cu greu s-au lăsat duşi acasă. Cu ceilalţi a fost mai uşor, dar cu unchiu-meu, Georgică, a fost un chin, deşi

Valica, nevastă-sa, trăgea mereu de el. Ei au plecat ultimii.

— Nu, să vină nepotu-meu, scriitorul, lângă mine. Am trecut, ce era să fac!

— Şi cum e, bă, nepoate, printre scriitori? Uite, «le exemplu la noi, ştii că lucrez la I.G.O., la curăţenia oraşului. Ei bine, şi noi ne ciondănim pe un sector mai bun, pe o maşină nouă… dar pe acolo… mi-nchipui eu ce o fi… Ajunsesem la poartă. Trecuse lângă noi şi nevastă-sa, Valica, şi-l trăgea de mânecă, să-l ducă acasă.

— Ia lasă-mă, fă… Şi scăpă o înjurătură.

— Ce ai cu mine? Nu vezi că discut cu omu' ăsta deştept, tu eşti un nimic! Vreau să vorbesc cu dumnealui. Ai răbdare. îşi vârî degetul mare de la mâna dreaptă între arătător şi degetul mijlociu şi, zicându-şi că e microfon, mi-l apropie de gură.

— Şi la ce lucraţi, dumneavoastră, în prezent, tovarăşe scriitor?

N-am răspuns, n-am vrut să-l jignesc şi mi-am păstrat calmul, dar el a continuat:

— Ce proiecte de viitor aveţi?

Eram acelaşi. Unchiu-meu mă luase în râs. Apoi, către nevastă-sa;

— Vezi că nu ştie să răspundă reporterului? 1

— Da' te pomeneşti că nu… Hai acasă… Se îmbătase.

L-a urnit din loc nevastă-sa. Cu greu.

Noi, ai casei, am intrat iar sub şopru. N-aveam somn. Pe toţi ne frământa ceva. Nu îndrăzneam să deschidem discuţia. Ne-a scos din încurcătură Gelu:

— Bunicule, de ce sunt eu Miaua lui Roman? întrebarea ne-a înveselit pe toţi. Tata a început să râdă încet.

— Păi vezi, Gelule taică, după ce te-am văzut că stai de pomană şi nu-i răspunzi lui Vasile că te-a înjurat, eu m-am enervat. Adică, *Miaua lui Roman* este unul care stă

cuminte, nu spune nimic şi-l calcă alţii în picioare. E un împiedicat, moale… Atunci mi-a venit în minte povestea mea în jurul acestei expresii. I-am rugat să mă asculte. Gelu devenise nerăbdător.

— Eram în clasa întâi. Trecuseră câteva luni din primul trimestru. Într-o zi, mă pomenesc la şcoală cu baba Ilinca Rudăreanca… M-am uitat la tata. Ochii i se umeziseră. Mama şi nevastă-mea mă priveau curioase. Spuneam nişte lucruri necunoscute de niciuna dintre ele.

Am început să vorbesc din nou:

— Venise să se intereseze de mine. Noi învăţam într-o clasă scundă, cu bănci lungi, unde încăpeam vreo opt sau zece, nu mai ţin minte! Intră bătrâna în clasă, învăţătoarea, Elena Carmen, a primit-o cu toată cinstea, cum s-ar spune. Eu, când am văzu i-o, mă făcusem mic de tot. Stam în banca a doua, la capătul ei. S-a uitat în clasă. Nu mă zărea. S-a înălţat pe vârfurile picioarelor. Atunci, învăţătoarea mi-a spus să mă ridic în picioare. M-am ridicat. Biata bunică-<mea trecuse să întrebe cum stau cu învăţătura. Dumneavoastră… Şi m-am adresat părinţilor. Amândoi mă priveau fără să clipească… eraţi cu muncile câmpului, n-aveaţi timp. Învăţătoarea i-a arătat notele: numai nouă şi zece. I-a vorbit frumos despre mine, dar… într-o zi, i-a mărturisit bătrânei. mă bătuse Nina Pâşcăneanu…

Gelu şi Eugenia mă priveau, de parcă vedeau în mine un străin.

— …„şi, babă Ilinco, stă de parcă e Miaua lui Roman”. După vorbele ei toată clasa a izbucnit în râs şi de atunci mi-a rămas numele aşa. Târziu de tot am scăpat de poreclă, abia prin clasa a cincea. *ha* serbarea de sfârşit de an cine credeţi că a luat, premiul întâi?

— *Miaua lui Roman*, mi-a răspuns Gelu.

— Exact. Se terminase totul. În curte, departe de

scenă, era şi bunică-mea, mă aştepta. Eu, mititel, cu greu mă strecuram spre ea, când o aud iar: „Hai, *Miaua lui Roman4*. Tar s-au pornit râsete în jurul meu. Învăţătoarea, care mă botezase aşa, ne-a lăsat în clasa a doua şi s-a dus să înveţe mai departe. Ne-a luat învăţătorul Vasile Tutunaru, care, în fiecare an, organiza pluguşorul. Ţin mânite că, într-o iarnă, mă ducea mama ia şcoală şi, pe la Zăton, era să ne mănânce lupii, veniseră până aproape de sat. Este aşa mamă?

— Da, a răspuns ea, ferindu-şi privirea plină de lacrimi.

— Când am trecut în clasa a cincea, am avut-o dirigintă tot pe Elena Camen. Asta e tot.

Şi mi-am continuat gândurile: „Ce s-a ales oare de profesoara mea? Nu mai ştiam. Prins de treburi, o uitasem. Acum, într-un fapt de seară, îmi amintisem de ea. Bunică-mea, Ilinca, fie-i ţărâna uşoară, se odihnea de vreo douăzeci de ani”.

Micuţa povestire avu mare efect asupra tuturor.

Era târziu. Am propus să ne culcăm. Înainte de a ne despărţi, fiu-meu mi-a spus:

— Noapte bună, *Miaua lui Roman*.

I-am răspuns cu o altă formulă şi a plecat să doarmă. Eu cu nevastă-mea ne-am dus în odaia bună de la *drum*, cum zicea mama. Nu mi-am culcat şi am mai scris două capitole la romanul meu, pe care voiam să-l intitulez „Neamul Rudărenilor”. M-au apucat zorile. Nevastă-mea nici nu s-a mişcat.

Dinspre ziuă, m-a prins somnul. Când m-am trezit, era douăsprezece ziua. Acasă nu era nimeni. Mai târziu, au apărut tata cu Gelu şi Eugenia cu mama. Fuseseră plecaţi. Primii doi, în vizită la văru-meu, Marin, iar nevaştă-mea cu mama făcuseră o plimbare pe câmp. Erau toţi veseli. Am mâncat. La masă, am vorbit puţin. Pe la ora trei, după

amiază, am plecat la poştă să dau nişte telefoane urgente la Bucureşti. Pe drum, m-am întâlnit cu foştii mei prieteni din copilărie, iar la oficiu nu mai scăpăm de dirigintă, care mă simpatizase pe vremuri. Şi acum se dovedise la fel de vorbăreaţă ca şi atunci. Seara a trecut fără evenimente; am mâncat şi ne-am culcat devreme. În zilele care au urmat, am discutat mult cu ai mei, ne-am amintit alte lucruri din copilăria mea. Timpul a trecut repede. Cu vreo cinci zile înainte, ne-am luat de la Agenţia C.F.R. din Coveia bilete pentru Eforie Nord.

Ne-am întors acasă. Aceleaşi fapte zilnice mă plictisiseră. N-am spus la nimeni acest lucru. Plecarea se apropia. De data asta, au venit în gară amândoi. Despărţirea a fost grea. Cuvinte dragi, sărutări îndelungi, îmbrăţişări împătimite. Totul făcut cu strângere de inimă. Parcă ar fi fost ultima despărţire! Ne-am urcat în tren. S-a pus în mişcare. Eu eram obişnuit cu veniri şi plecări. Acum, aveam un sentiment ciudat, că mă despărţeam de părinţi. De altfel, viaţa mea se scurge între două trenuri, vârsta îmi era măsurată de lungi şi obositoare drumuri prin ţară. Ne făcusem cu mâna. Gara fugea de noi, iar ei se făceau din ce în ce mai mici. Mă furnica în creştetul capului. „Ei, mi-am zis, să mă ţin bine”. Compartimentul era aglomerat. Bagaje multe şi copii. Lângă noi se certau două femei că aveau acelaşi loc. Asta, vreo zece minute, până când s-a hotărât una dintre ele să renunţe. A ieşit pe culoar.

Am mers toată noaptea. Dimineaţa, la ora opt, trenul oprea în Eforie Nord. Ne-am ocupat camera rezervată la Hotelul „Dunărea” şi, după ora unsprezece, echipaţi de plajă, am luat-o spre mare. Pe drum, la primul chioşc de ziare, Gelu a cumpărat o vedere. Fără să-i vadă ilustraţia, a vrut s-o scrie. N-avea cu ce. I-am dat pixul meu. Am cerut unul dintre ziarele centrale să-l citesc. Era o patimă pentru

mine, ca şi meseria pe care o practicam. Voiam să aflu dacă nmi va intra la data programată, adică azi, reportajul de la întreprinderea de tractoare Braşov. Se terminaseră. N-aveam de unde să ştiu sigur dacă apăruse.

Gelu scria vederea şi Eugenia plecase să cumpere piersici de la o tonetă. Lângă chioşc, un bătrân citea ziarul „Scânteia”. Mi-a tresărit inima, când am văzut că pe prima pagină se afla articolul meu, cules cu verzale, corp şapte, pe trei coloane, intitulat „Desprindere din plural”. Mai jos, semnătura, iar continuarea… probabil în pagina a treia. Bătrânul a plecat.

Eugenia s-a întors cu o pungă de plastic plină cu piersice.

— Ai văzut? Ţi-a apărut reportajul de la Braşov, mi-a spus ea.

— Da, am răspuns eu.

Amândoi îl aşteptam pe Gelu să scrie vederea. După ce a terminat, a privit ilustraţia, pe urmă ne-a întins-o. Era prima lui vedere trimisă cuiva. Curioşi, am citit-o.

„La Eforie timpul e frumos. Am ajuns cu bine. Părinţii mei vă urează multă sănătate. Cele mai sincere salutări vă transmite *Miaua lui Roman*. Cu stimă. Gelutt.

M-am uitat la Eugenia. Am zâmbit. Amândoi în acelaşi timp.

Am întors-o, să-i vedem ilustraţia. Era Cazinoul din Constanţa. Uam înapoiat-o, fără să-i spunem nimic. El a luat-o şi a pus-o la cutia poştală.

„Azi e luni, am gândit eu. Pe joi, va ajunge, numai dacă o va duce poştaşul şi dacă nu se va rătăci. În orice caz, îi vom căuta şi la telefon”.

Am plecat spre mare. Ne aştepta.

Untură cu geamuri

Auzi, Chită băiete, ştii că ne-a dat naşa borcanul n „u untura…

Da… şi ce e cu asta?

— Ei bine, azi, când vrusei să le fac copiilor nişte mă ochiuri în tigaie şi pusei untură, văzui că, după ce se topi, avea geamuri.

Mă dusei şi-i zisei: „Auzi, naşă, de ce ne dăduşi untura cu geamuri? a „Ce ai, fină, nu ţi-e bine, ţi-am adus-o albă ca laptele şi venişi cu pretenţia că are geamuri. „Plai, naşă, să vezi şi dumneata”. I-am arătat şi no-am certat, mi-a zis că merg ca racu\… M-a ocărit, am ocărit-o şi eu. Bărbatul tăcea şi asculta.

— Mi-a stricat: „Ce, fă, crezi că nu ştiu că bărbatu-tău, când dă pensia la bătrâni, dezlipeşte timbrele de pe abonamentele de radio şi televiziune vechi şi le pune pe ale noi… De aia v-aţi procopsit… că sunteţi /. mrcăţi şi vă mâncaţi de sub unghii”. Uită-te şi tu pe – ine am ajutat cu de toate! Dacă era aşa, de ce nu s-a dus să ia bani de la frate-său, sau de la soru-sa… a venit la Ghiţă că e mai breaz, are şi e bun şi când nu i-ai mai da, parcă nu i-ai dat de când lumea, gata, totul s-a terminat. Dacă aşa mi-a strigat mie în faţă, baieteee… dar în lume, cine ştie ce-o spune, asta cred că a umplut uliţa cu minciuni. Vorbeşte frumos: ni, ni şi duce lumea de nas. Păi, să ducă ea pe cine poate, da’ nu pe mine.

Bărbatul o întrerupse:

— Bine, Floare, stai să vedem, e aşa cum spui tu, înţeleg, dar să vedem ce zice şi Jeane (aşa îi spunea el lui frate-său, Mitrică).

— Lasă, Ghiţă… ştiu că ai ţinut întotdeauna cu naşu şi n-am avut cuvânt niciodată în faţa ta. Îţi aduci aminte câtă bătaie am mâncat de pe urma lor, deşi aveam dreptate… în?…

— Da, da, dar ho, ajunge, să vedem!

Ghiţă nu termină bine vorba, că apăru frate-său, Mitrică. Lăsă poarta deschisă.

— Ce e, bă Ghiţă, ce s-a întâmplat? Ce zici, fină?

— Aşa e cum îţi spuse naşa, dumitale, cum să fie! Mărioara, nevasta lui Mitrică, stătu în poartă. Câteva clipe, şi pe urmă veni aproape de ei. Ghiţă îi invită în bucătărie. Se aşezară pe scaune. Cumnatele se uitau, din când în când, una la alta cu duşmănie. Numai ei erau calmi. Dintre cei doi fraţi, Ghiţă reuşea întotdeauna să potolească lucrurile; Mitrică, de multe ori, asculta de nevastă şi sărea la scandal. Dacă ar fi fost numai după el, ar fi trebuit să se omoare de foarte multe ori.

Floarea îndrăzni şi deschise vorba prima:

— Am spus ce am avut pe suflet Mi-a fost necaz, că naşa n-a fost cinstită, adică, după ce că mi-a înapoiat untura după atâta timp, mi-a dat-o şi cu geamuri. E frumos? Nu cred că este! Acuma sunt şi oamenii ăştia de faţă, să spună dacă n-am dreptate. Naşa zice că am spart borcanul, am topit untura din nou şi am pus-o în altul, dar i-am arătat că este tot al ei, că este *giublit* la gură. Sau, cel puţin, dacă l-a spart, putea să mă facă atentă… nu să mâncăm geamuri.

Femeia se uită la bărbatu-său şi, din privirea lui, înţelesese că trebuie să se oprească. Cei doi bărbaţi se priviră.

Mitrică întrebă:

— Ce zici, Marie, aşa e, cum zice Floarea? Şi el îi spunea cumnatei de cinci ori Floare şi o dată fină.

— Aşa e!…

— Şi de ce ai făcut aşa? continuă el cu vocea ridicată.

— De… răspunse Mărioara, dând din umeri şi lăsând capul în jos. Apoi după câteva clipe, către Floarea, cu duşmănie:

— Făăă, să ştii şi tu că atâta timp cât oi trăi eu, n-am să-ţi dau ţie socoteală niciodată, degeaba te spargi şi te faci tu mai moţată. Şi de ce mă ocărişi, *ghia*?

— Păi, dumneata nu mă ocărişi pe mine… prima…

— Şi ce dacă!… Sunt bătrână, ştiu mai multe.

— Şi dacă eşti bătrână, trebuie să-i dai omului untura cu geamuri?

Şi continuară tot aşa, încât nu lipsi mult ca cele două femei să-şi pună mâna în păr una alteia.

— Ho, cumnată, ajunge… zise Ghiţă şi se ridică în picioare. Era semn că discuţia se încheiase.

Pentru a lui nu mai fu nevoie să spună nimic, decât o fulgeră cu privirea. Ea se uită rugător la bărbatu-său:

— Bine, şi atunci cum rămâne?

— Ca la început, adăugă Ghiţă, ajunge. S-a întâmplat, s-a întâmplat… Ce vrei acuma?

Ea, săraca, ar fi vrut multe, dar nu putea. Mărioara şi Mitrică plecară. îi conduse Ghiţă până la poartă. Floarea rămase în bucătărie. După ce ieşiră, nu putu să facă nimic altceva decât să tacă. Fierbea.

Bărbatu-său se întorsese în bucătărie liniştit. Se uită la el şi nu putu să se abţină. Avea mâncărici la limbă. Ghiţă, care o cunoştea, după douăzeci şi şase de ani de căsătorie, îi ştia felul de a fi, că trebuia să vorbească şi aştepta să dea toată răutatea afară, că nu-i făcea bine la nervi. Ea nu zise nimic. Ghiţă o privi iar.

— Spune, fă, ce ai pe suflet, hai, dă-i drumul la tot ce te roade… da’ să te opreşti la timp, că altfel…

Cunoştea ea mai bine, că trecuseră zece ani de când nu primise nicio palmă. Atât aşteptă, că se şi porni:

— Ghiţă, tunmi ziseşi… Eee, păi atunci, nenică, s-o iau de la începutul începuturilor, că le-am adunat pe toate în mine. Ştii că la nunta noastră am ieşit datori din cauza lor, că a luat ea din bani, când i-a numărat pentru că am ieşit lipsă, iar la o lună şi-a cumpărat broboadă nouă şi a făcut pieptar la Stan Cojocaru pentru ea şi pentru naşu căciulă de astrahan. „De unde ai avut, naşă, bani”? „De la

taica”. A avut de la ta-său, că n-avea izmene pe el… Să venim mai încoace. Când a fost să ne dea şi nouă loc pentru grădină Ion Velican, de ce sărea cu gura pe lângă el: „Dă-ne, neică Ioane, mie şi lui Gheorghe Du rac, lasă-l pe Ghiţă, că el arett. Ştii bine că biata maica Ilinca, săraca, a auzit-o, ţii minte când a vrut s-o bată şi n-avea ochi s-o vadă… la muncă ea mergea? (Bărbatul o asculta). Nu mergea, era cocoană… Odată a fost la „Tarifă” şi, când i-am spus că a intrat Bujoara în porumbi, ai dat cu resteul şi, dacă nu mă piteam, rămâneam pe loc moartă din vina ei! El tăcea şi nu zicea nimic, aştepta să termine. Pe urmă, mai încoace, câte şi mai câte necazuri din cauza ei, de copii zicea că i-a crescut, ne bârfea *pe linie* că suntem zgârciţi. Dacă făcea rost de zahăr sau de carne, nici nu trimitea omul să ne aducă şi nouă, ştii ce ne spunea Tudorică Şelaru… O aducea ea, că era deşteaptă, nouă ne-o vindea pe a grasă şi carnea macră o oprea pentru f iu-său. Nu mai vorbesc de preţ: omul o vindea cu 20 de lei şi ea ne-o dădea ou 25. Pe minciunile ei, cu câtă lume nu m-am certat, că de… e naşa. Baba Ilinca a murit de focul lor că nu le mergea deloc bine şi din cauza Lenii lui Gheorghe Durac şi, acum, sunt ăştia toată ziua în bătătură la da1 Mărioara şi i-a botezat şi un copil.

— Fă, taci, fă, din gură. Gata, ajunge, îi spuse Ghiţă.

— Şi baba Ilinca stă, săraca, la cimitir cu ţărâna-n gură… O palmă puternică îi fulgeră obrazul drept. Femeia văzu negru înaintea ochilor ca *terneul* pe care-l pusese pe cap la moartea mă-sii.

— Acum taci? Te potoleşti? Am terminat.

Femeia nu răspunse. Ieşi pe uşă. Nici nu se uită dacă se închisese în urma ei. Se duse în odăiţă şi se aşează pe un sac de făină. îşi aduse aminte de ziua când luase prima palmă. Şi asta fusese dată tot ca atunci în tinereţe, cu putere şi în duşmănie. Avea pe vremea aia cincisprezece

ani şi jumătate, că la cincisprezece se măritase. Şi între palma de atunci şi cea de acum trecuseră douăzeci şi şase de ani. Între două palme făcuse doi copii, băieţi, palma şi băiatul. Erau mari feciorii, mai înalţi decât ea. „Ce repede a trecut vremea, gândi pentru că numai cel mic are cincisprezece ani, vârsta mea când m-am măritat”.

Femeia revăzu tot trecutul ei, cu necazuri, cu bucurii, îşi aminti anii din urmă, când le mergea bine şi îşi făcuseră de toate. Numai de un lucru nu era convinsă: de ce îi dăduse naşă-sa untura cu geamuri. îşi bătuse joc de ea?! Şi dacă! De ce? Că de o viaţă întreagă a ajutat-o şi tot nu e mulţumită. Dar să fi fost invers, adică naşa în locul ei? I „Cred că nici sare-n ochi nu mi-ar fi dat”. Avea o stare asemănătoare cu aceea pe care o trăise în copilărie. Era de vreo şapte ani şi nu mai voia să ducă vacile la păscut. Tat-său. Ilie Treanţă, i-a făcut atunci, pe un ciomag de corn, flori şi scobituri cu numele ei. Fetei i-a plăcut tare mult. A doua zi s-a dus cu vacile. Seara, când s-a întors acasă frate-său, Georgică, l-a văzut şi i l-a luat. Ea a început să plângă, Când a venit tat-său, Georgică i-a cerut să-i facă şi lui unul la fel. Ilie Treanţă n-a vrut. Văzând aşa, băiatul l-a rupt în două şi l-a aruncat în bătătură. Floarea a început să plângă şi mai tare. A luat cele două bucăţi şi le-a pus cap la cap. În mintea ei de copil, ar fi vrut să existe o forţă care să unească cele două părţi într-un întreg, aşa cum fusese la început. A luat o sârmă şi le-a *legai* strâns, dar degeaba, ruptura se cunoştea. Atunci i-a părut rău pentru prima oară în viaţă; îşi pierduse încrederea în oameni. Nu înţelegea şi se întreba de ce o făcuse? Atunci, ca şi acum o frământa acelaşi gând, de ce se purtaseră aşa cu ea?!

Lui Ghiţă, bărbatu-său, îi părea rău că după atâţia ani o lovise. îşi aduse aminte de prima palmă pe care i-a dat-o. „Trebuia să mă calmez şi eu, ce dracu’, doar am îmbătrânit. Şi barem nu-i spusei că pentru untura cu

geamuri ne mai dă încă două kile. îi spun mâine, când îi trece”.

Trecu în camera lor, a bătrânilor. Se dezbrăcă şi adormi. Târziu, nu ştie când, se culcă lângă el şi Floarea. N-a simţit-o. Dinspre ziuă se trezi şi o privi. Văzu cum chipul nevestei îmbătrânise. Ar fi vrut să-i mângâie obrazul vătămat, dar se feri să n-o trezească. La puţin timp, femeia începu să vorbească în somn. Îşi încorda auzul, nu putu să înţeleagă decât trei cuvinte repetate de mai multe ori: „untură cu geamuri”.

Într-un târziu adormi şi el cu aceleaşi trei cuvinte pe buze: „untură cu geamuri”.

A

Înaintea plecării

— Ai grijă, Mihai, de bani, de valiză, de tine, mamă, vezi să nu pierzi pe acolo banii, că tu munceşti pe ei.

La bani s-a gândit mama înainte de toate şi aşa şi pe dincolo, că ea, săraca, în viaţa ei, n-a fost în staţiune şi văd bine că trăieşte şi fără concedii de odihnă, că n-are cine să i le dea.

Plecam, a doua zi, în primul meu concediu la Băile Herculane. Aşadar, aveam să stau douăsprezece zile liniştit, în plimbări şi program de voie. Nu tu deşteptare la ora cinci dimineaţa, nu tu înghesuială în autobuz, nu tu marcă pusă la pontaj la şapte fără zece, acum-gata. Mihăiţa e fără griji. În acest concediu voi fi de voie, dar cred că şi merit, nu? Mă voi plimba toată ziua, nu vreau să mai aud nimic despre desenul tehnic, să văd cuţite de strung, burghie, polizoare, maşini-unelte, ajunge, stop cu tehnica. A muncit băiatul unsprezece luni, acum are nevoie de repaus pentru refacere, scrie şi în Codul muncii. Ei, dar… totuşi nu sunt mulţumit, unii pleacă în concediu cu toată familia, cu maşina personală sau uneori cu a întreprinderii, alţii se duc pe litoral, stau în concedii cu

burta la soare, se prăjesc… altă viaţă! Eu mă duc doar cu valiza şi cu sfaturile mamei, care mi-a *cricit* de m-a albit, de când a aflat că plec în staţiune.

— Ai grijă, vezi că în tren sunt oameni de toată mâna, tu n-ai mai plecat de acasă, bagi banii bine şi stai cu ochii pe valiză, să nu rămâi fără ea. Auzi, să n-adormi cumva, că nu mori de somn…

Tata, săracul, nu zicea nimic, ba chiar mi-a dat, fără să ştie mama, încă cinci sute de leif asta ca între noi, bărbaţii, zicându-mi să fiu atent; să nu mă îndrăgostesc pe acolo de vreo străină, cum a făcut Nicolae al lui Calmucu. Ce a făcut Nicuşor al nostru? Acum vreo cinci ani a fost la mare băiatul; cum a dus-o, cum n-a dus-o pe litoral, important este că s-a amorezat de el o fată. Bine, dar are şi fizic, doar face lupte, pe când cu nici la popice nu sunt bun. Asta a fost prin 77, după cutremur. De. atunci, în fiecare vară vine fata cu maşinuţa, îl ia pe Niki de acasă şi valea amândoi la Mamaia, la „Dorna”, căci acolo s-au cunoscut, pe plajă, A avut baftă, ce să-i faci, a mâncat mare când a fost mic. Chiar mi-a zis odată:

— Băi Mihăiţă, de ce nu te duci şi tu la mare pe cont propriu, sau hai să-ţi aranjez eu. Vrei? M-a cam luat de sus: aşa îmi venea să-l cârpesc, dar pe urmă, ce făceam? Te pui cu nebunul?!

Eu am luat biletul prin sindicat.

Spre seară, am făcut o plimbare prin centrul oraşului, după care am luat autobuzul spre aeroport şi m-am dus la „Hanul Doctorului”, s-o văd pe prietena mea, Anişoara, ospătăriţa, care era în schimbul de după masă. Măcar înainte de plecare voiam să mai stăm de vorbă. Anişoara* zicea că mă iubeşte, aşa susţine când suntem împreună şi tot aşa i-a mărturisit şi lui Mitică Răduţ, care spune că mi-e prieten şi pe care l-am adus într-o seară cu mine la o bere. A doua zi, când a întâlnit-o pe Anişoara, a şi

dat drumul declaraţiei de dragoste. Dar ea nu şi nu, că mă iubeşte pe mine. Pe urmă, la fabrică, nu mai aveam trai cu ăsta, îmi zicea mereu să i-o las lui, păi ce, eu nu i-o lăsam, sau ea nu voia!

Acum băieţii din atelier bat mereu apropouri de o seară pe care ar fi bine să o petrecem la „Hanul Doctorului”, spunând că e aer curat, aşezare frumoasă, de unde am putea privi luminile oraşului. Pricep întotdeauna aluziile, mă fac că plouă şi o şterg binişor de lângă ei. Ce e drept, e frumoasă Anişoara: cap frumos, dacă-l privesc prea mult, mă tâmpesc… Şi un păr negru şi bogat, lung, lăsat pe spate, uneori în bucle, cică soru-sa i-l face, că lucrează la centrul de cosmetică de lângă biblioteca oraşului.

Pe urmă şi sprâncenele sunt… „voievodale”, i-am spus eu, dar asta după ce m-am înfierbântat niţel şi devenisem sentimental. I-a plăcut complimentul, m-a luat în braţe şi m-a sărutat, dar degeaba, eu voiam s-o duc în braţe până la ea în cameră, mai stăteam de vorbă, făcea o cafea şi pe urmă plecam. Dar n-a fost de acord.

Am adus-o pe acasă, într-o joie. Când a văzut-o, mamei nu-i venea să creadă şi mă întrebă, pe urmă, cum de sunt în stare să fac una ca asta. S-a uitat la ea, s-a uitat la mine, a plecat spre uşă, pe motiv că-l cheamă pe tata, dar a privit-o pe Anişoara şi din spate, după care a ieşit. S-a întors cu tata, i-am prezentat-o şi lui, dar n-a zis nimic, ba chiar i-a plăcut. Scuzându-se că are puţină treabă, mama a ieşit. Eu, după ea, voiam să-i aud părerea. A început: cine e fata, cum o cheamă, unde lucrează, din ce neam se trage, mai are fraţi, surori, ce e tatnsău, ce este mamă-sa şi uite aşa m-a ispitit cu fel şi fel de întrebări, la care a încheiat:

— Şi să ştii că poartă scurt, dar treaba ta, tu să te gândeşti că şi frumoasă şi lăptoasă şi devreme acasă nu

prea găseşti, aşa că e greu să-ţi alegi. Şi pe urmă nu ţi-ai făcut nici armata, ce o aduci pe capul meu de acuma? Şi meserie, auzi, ce-i aia ospătăriţă, numai de astea n-aveam în neamul nostru, eu nu vreau aşa ceva, tu eşti la seral, ai să faci şi facultate, vreau una mai de nivelul tău şi câte şi mai câte, săraca Anişoara, dacă le-ar fi auzit pe toate, un minut nu mai întârzia la noi acasă.

Am continuat spunându-i că Anişoara va da la seral în vara asta, că e ambiţioasă, iar cu serviciul pot s-o mut la tala, la textile, dacă nu-i place.

Bineînţeles că am minţit-o, s-o mai înmoi, dar nu s-a putut. Când am revenit, Anişoara cu tata discutau de parcă se cunoşteau de când lumea. Restul serii a fost minunat. Mama a făcut eforturi să fie zâmbitoare sau poate a şi fost; la rândul ei, prietena mea a fost respectuoasă şi drăguţă. La plecare s-au sărutat drăgăstos, şi asta încă din prima seară. Mama retrăia anii tinereţii când murise sora mea, Dora, şi îşi revărsa acum sentimentele asupra Anişoarei. În ochi îi străluceau două luminiţe ciudate.

Eu cu tata ne uitam unul la altul şi nu ştiam ce se întâmplase. Pe drum mi-a vorbit tot timpul de bunătatea părinţilor mei şi mi-a spus că şi-ar dori nişte părinţi aşa. Se vede treaba că n-o cunoştea prea bine pe mama. Seara a fost nemaipomenită, i-am numărat câteva stele pe cer, după ce le-am dat la o parte pe celelalte. A fost cum nu se poate de drăguţă. Sărutările şi îmbrăţişările erau altfel decât cele de până acum, deosebite, aş zice, chiar sărbătoreşti, gesturile ei erau înveşmântate în nostalgia despărţirii. „Ne vom scrie”, i-am spus. „În fiecare zi o scrisoare”, a zis ea. Era cam pretenţioasă, dar am zis da, poate pentru seara pe care mi-a dăruit-o, poate pentru faptul că mi se furişase în suflet şi începusem să ţin la ea. Nici eu nu ştiam bine, dar mă simţeam minunat, parcă pluteam. Ne-am despărţit târziu, deşi niciunul dintre noi

nu dorea acest lucru. M-a urmărit cu privirea în lumina becurilor – parcă mult prea dese în acea seară, purtând imnurile unor vrăji uitate –, până când am dat colţul după farmacia de pe strada ei.

*

Când m-am întors, acasă eram aşteptat. Mama nu se culcase, îmi pregătise valiza, mi-a arătat ce-ani pusese acolo; era foarte veselă, de Anişoara nici nu şi-a adus aminte. A mai zăbovit puţin prin cameră sub motiv că voia să caute ceva şi nu găsise, dar pe furiş mă privea. S-a dus spre masă şi a luat o carte, din care a scos nişte bani.

— Mihai mamă, îţi dau cinci sute de lei, ca să ai pe acolo, că nu se ştie, ai luat cu tine şi banii pe concediu, dacă găseşti ceva bun, cumpără. Bagă de seamă că ţi-a mai dat şi tat-tău cinci sute, ai dintr-odată o mie de lei…

Ar mai fi vrut să ani spună multe, dar n-a continuat, s-a apropiat de mine, m-a luat de după umeri, m-a privit câteva clipe şi m-a sărutat. Pe frunte.

La plecare, mi-a spus noapte bună. Nu ştiam ce se întâmplase cu mama. M-am dezbrăcat şi m-am culcat.

— Ai grijă, Mihai, de bani, de valiză, de tine, mamă, vezi, să nu-ţi iroseşti pe acolo bani, că tu munceşti pe ei.

La bani s-a gândit mama înainte de toate şi aşa şi pe dincolo, că ea, săraca, în viaţa ei n-a fost în staţiune şi văd bine că trăieşte şi fără concedii de odihnă, că n-are cine să i le dea.

— Ai grijă, vezi că în tren sunt oameni de toată mina, tu n-ai mai fost plecat de acasă, bagi banii bine şi stai cu ochii pe valiză să nu rămâi fără ea. Auzi, să n-adormi cumva, că nu mori de somn.

Nesăbuinţa

Zinca Dinuţ stătea pe un scăunel, în bătătură, la soare. Era ziua în amiaza mare. îşi trăsese băsmăluţa mai pe ochi. Ion Dinuţ, bărbatu-său, plecase până la sediul

ceapeului. Pe uliţă, hărmălaia copiilor abia începuse. Când îi auzea, parcă i se strângea inima de spaimă. Din răspântia Cucului răzbăteau şi râsetele Angelicăi Bacariciu şi ale Vioricăi Berceanu, vecinele ei, şi parcă o călcau pe nervi. îi venea să iasă la ele şi să le strângă de gât, i se părea că râd de necazul ei. Nimeni nu ştia ce se petrece în sufletul bietei femei, nici chiar bărbatu-său, care, în ultima vreme, se arătase mai bun cu ea. Ofta toată ziua şi nu mai avea stare, oriunde se ducea, trăia cu impresia că nu-şi găseşte locul. O singură obsesie nu-i dădea pace: Dumitru, băiatul lor. Se ridică şi aruncă scăunelul în grămada de pietriş din curte. O apucă pe aleea betonată spre grădină. Trânti portiţa cu putere. Pe toate în jurul ei le ura. Se uită spre casa Romanaţilor şi scrâşni din dinţi: „Dacă n-aveţi niciun necaz, vă cântă picapul de dimineaţa până seara. Eu nu ştiu cum o fi fost făcută şi lumea asta, şi privi spre cerul fără nicio scamă de nori. Unii prea au numai greutăţi şi alţii cântă şi beau”, continuă ea, de parcă ar fi fost cineva de faţă, să-i asculte vorbele.

Dinspre grămada de lemne a Iulicăi Muscalu venea, păşind încet şi cu teamă, o pisică neagră. Sări gărduţul din sârmă împletită şi o porni peste răzoarele de ceapă. Se cunoştea de departe că este străină. O lăsă să se apropie, apucă repede un bulgăre de pământ de lângă potecă şi o lovi. Cu sete. Pisica o luă la fugă, şchiopătând. Femeia simţi o bucurie ciudată că o nimeri şi se mai învioră. În coteţ, purceaua începu să guiţeze. îi era foame. Zinca îşi aduse aminte că nu-i dăduse nici mâncare şi nici apă de prânz. „Îţi dau acum, ho, că nu crăpaşi, împieliţato”, zise ea cu voce tare. Peste gard se arătă un cap de femeie.

— Cu cine vorbeşti, fă, Zinco? o întrebă Angelica Bacariciu.

„Aha, terminaşi şedinţa în răscruci şi acum trecuşi să iscodeşti omu1”, murmură ea; apoi cu voce tare, veselă:

— Ete, cu a purcea, Angelico daică, m-a îmbolnăvit, să-i dai toată ziua şi sătulă nu e niciodată!

— Da’ ia stai, că nu te întrebai…

„Acum îmi zice de băiat şi nu ştiu ce-i fac! a

— …nu l-am mai văzut pe Dumitru al vostru pe acasă! Unde e?

Femeia zvâcni din tot trupul şi, dacă ar fi ascultat de puterea primului impuls, s-ar fi repezit la ea, dar se stăpâni la timp. Tăcu câteva clipe, apoi răspunse, zâmbind:

— S-a dus la un coleg la oraş, sărbătoreşte ziua de naştere şi l-a invitat la el.

— Aha… d-aia, credeam c-o fi cumva bolnav şi nu vreţi să spuneţi. Ca fiecare… ce să-i faci! De câte ori ne întâlneam: „Bună ziua, dadă Angelico”. Ai băiat cuminte, ascultă-mă pe mine, respectuos şi deştept, foc de deştept.

Vorbele Angelicăi Bacariciu nimeriră în plin şi pe Zinca o chinuiau din ce în ce mai tare, cu toate că vecina nu ştia ce se întâmplase cu adevărat şi nici n-avea de unde să afle că fusese minţită. În cele din urmă, Zinca nu mai suportă:

— Mă duc, fă, că vine ăla din vale şi nici nu gătii, şi intră în curte.

Angelica Bacariciu rămase la poartă şi făcu mărunt din buze. Când ajunse în bucătărie, Zinca răsuflă uşurată:

— Lua-v-ar apa de curioşi, mâncaţi pâinea voastră şi duceţi grija altora! De aia nu pricepeam de ce venişi… să mă ispiteşti şi pe urmă să baţi toba mai departe. Ia să vedem, nu este aşa?!

Se întoarse repede la poartă, o crăpă şi se uită pe uliţă. Avusese dreptate. Angelica Bacariciu intrase la Georgeta Tizu, nepoată-sa. „Nu degeaba îţi zice ţie lumea «traista cu minciuni»! N-ai făcut cu vorbele tale păcătoase să se încaiere Tudor şi Preda Oană cu furcile peste gard, de au sărit Pavel Traşcă şi Ion Chibrit, să-i despartă?! u

Vorbele rele, oricât ar fi de neadevărate, cresc repede, ca buruienile. Femeia începu să se gândească dacă nu cumva scoseseră zvonuri şi pe seama lui Dumitru. „Şi el, dacă i-a tras o palmă tat-său, să fugă de acasă, aşa, fără motiv, fără să-i fi zis nimeni nimic, ei… unde te atinge un părinte creşte, să aibă cine să-ţi dea, că mie n-a avut cine, că a murit taica pe când împlinisem cinci ani. S-a pătimit biata maica singură cu noi, săraca… am fost trei şi mărunţi… timpuri grele! Şi ne-a făcut mari, ne-a căsătorit şi am nimerit toţi bine”. Tot vorbind aşa, Zinca îşi aminti că nu mai trecuse pe la mamă-sa de câteva luni.

Tăcu un timp şi căzu pe gânduri. „Şi maica, de ce nu vine pe la mine! continuă ea supărată, că tot n-are nicio treabă, ea nici nu ştie că Dumitru n-a mai dat pe acasă de trei zile. Şi la ăsta al meu i-am zis: «Du-te, mă omule, la şcoală şi vezi ce o Îi, l-or fi apucat cumva *jiarăle* pe acolo pe la fabrică. S-a întâmplat ceva de nu dă el niciun semn de viaţă»”. Făcu semnul crucii de trei ori şi se uită pe cer. Când se închina, bărbatu-său intra pe poartă:

— Ce ai, fă, ai înnebunit! Te închini? Ai răbdare, că vedem noi ce om face. Vine el singur acasă. Fii fără grija!

— Păi, ce, crezi că pot, Ioane? Pe mine m-a îmbătrânit copilul ăsta cu cinci ani.

— Dacă eşti proastă! Lasă-l, că se descurcă el… are 17 ani.

Femeii îi trecu prin minte un gând:

— Şi dacă o fi la miliţie?

— Fii, fă, cuminte! Ce să caute el la miliţie?! Nu este dintr-ăia…

— Ei, mai ştii, anturajul te împinge la multe şi nu te-ai dus nici la şcoală, să-i luăm urma.

— Să ne facem de râs! La şcoală se duce el, că vede cum sunt timpurile acum, dacă n-ai nicio meserie, mori de foame. Hai în casă, să mâncăm.

— Hai, da’ mie mi se bate ochiul stâng.

— Şi ăsta nu ziceai că este de bine. Bărbatu-său începu să zâmbească. Nu te ţine de prostii, ce, eşti babă: „Olele, muică, îmi ieşi Linca Timidai cu gol, nu-mi merge bine, îmi trecu pisica pe dinainte, mă întorc acasă. Văzui pe popa Dane, nu rezolv nimic la oraş”. Se poate! Tu acum eşti… şi nu mai termină ce voia să spună.

Intrară în casă, să mănânce. Ion Dinuţ termină de mâncat şi aşeză pâinea într-o pungă de plastic, să nu se întărească. Ea nici nu gustă măcar. Se auzi poarta.

Femeia ieşi repede pe scară. Bărbatu-său aştepta să-i spună cine este.

— Ioane, veni Dumitru, îl strigă ea şi alergă în întâmpinarea băiatului.

Zinca simţi cum îi bate inima puternic şi, dacă ar fi fost în câmp, ar fi dat un chiot de bucurie, aşa cum obişnuia când era copil şi se ducea cu vacile. Ion se repezi afară. Mama îşi îmbrăţişa fiul. îl sărută. De câteva ori. Apoi îi luă şapca de pe cap, îl privi câteva clipe şi murmura mereu: „băiatul mamei”. Pe urmă îşi trecu mâna cu degetele răsfirate prin părul creţ al feciorului. „Se poate, mamă, să nu ne spui tu nimic?” 1, îl certă ea. În prag îl aştepta Ion Dinuţ, supărat.

— Bună ziua, tată, zise Dumitru cu privirea în pământ.

— Bună ziua, Dumitre. Hai înăuntru! şi o porni înainte.

În urma lui era băiatul şi apoi nevastă-sa. Ion cu Zinca se aşezară pe scaune şi Dumitru pe pat. Părinţii nu se mai saturau privindu-l. Se citea pe faţa lor o bucurie tainică, părintească.

— Aş vrea să vă cer iertare pentru fuga mea de acasă. Am stat la un coleg.

Tăcu.

— M-am întâlnit cu moş Marin al lui Nae alle: încât şi mi-a spus tot. Pe urmă palma lui tata… Ştiu că nu sunteţi părinţii mei…

Cei doi rămaseră trăsniţi de vestea băiatului şi atunci le păru rău pentru prima dată, că Dumitru trebuia să afle acest lucru din gura lor, nu din a altora. Ion intenţionase în urmă cu trei luni să discute problema bărbăteşte cu fiusău, dar Zinca se împotrivise cu îndârjire, pe motiv că nu sosise încă momentul. Un alt strat de amărăciune se strecură în sufletul Zincăi Dinuţ, faptul că nu putuse să aducă pe lume un copil şi-l înfiase pe băiatul lui soru-sa, Gheorghiţa, care avea patru.

— …şi că m-a făcut mama Gheorghiţa.

Urmară câteva clipe de tăcere, lungi cât zilele de post.

— Am judecat greşit, dar… m-aţi crescut şi eu tot fiul dumneavoastră rămân.

Părinţii oftară, iar în ochii mamei luciră două mărgele mici.

Bătrână

Ileana Buciumac venea încet pe uliţa, târşindu-şi picioarele. Din când în când se oprea şi respira din greu. îi era frică să nu cadă în mijlocul drumului, să fie de batjocura satului că i-a ieşit sufletul departe de casă. Începu să îndemne, să ajungă cât mai repede în patul ei şi acolo putea să pună liniştită palmele pe piept. Nu se întâlni cu nimeni. Era în crucea amiezii pe la începutul lunii august. De câtva timp o înţepa inima şi i se înceţoşa privirea. „Cred că nu mai am mult şi dau în primire…” Molfăia cuvintele şi câteodată nu le rostea până la capăt. Cu două zile mai înainte împlinise optzeci de ani. Se sprijini în baston. Simţi cum i se înmoaie genunchii şi picioarele n-o mai ascultă. Cum mergea gârbovită şi cocoşată, se îndreptă brusc, oasele îi trosniră şi pielea

zbârcită se întinse gata să plesnească. Ochii i se măriră. „Doamne, îmi veni ceasul?! a

Din spate auzi un zuruit din ce în ce mai aproape. Nu ştia ce se întâmplă şi se întoarse cu mare greutate. Văzu, ca prin ceaţă, o căruţă cu doi cai.

— Dă-te la o parte! strigă Dumitru Ochişor, chirigiul.

Ochişor rămase îngrozit când văzu ghemotocul de carne că nu se fereşte. Trase cât putu de hăţurile cailor, dar degeaba… cine îi mai putea stăpâni?! în câteva clipe avea să treacă peste ea. Închise ochii. Căruţa nu se azi de niciun obstacol şi nu-l hurducăm. În dreptul casei lui Ion Trandafir, reuşi să-i oprească şi coborî. Pe uliţă, nici urmă de bătrână. Se închină şi îşi scuipă în sân. Nu era lucru curat şi nu ştia ce se întâmplase. Se clătină. De băutură. „Mai bine nu mai luam un rând de ţuică cu Vasile Negreţ, că uite, acum intrai în belea şi o să înfund puşcăria”, zise el încet, căindu-se. I se păru că aude un geamăt şi o luă la fugă în direcţia lui. În şanţ, lângă podul Orolinei Cazacu, zăcea întinsă, într-o dungă, Ileana Buciumac. Se uită bine în jurul ei şi văzu că nu erau pete de sânge, însemna că n-o lovise. Prinse curaj.

— Muicuţă, mai trăieşti? Ai scăpat ca prin urechile acului!…

— Arde-te-ar focu, Dumitre, era să mă omori!

Femeia îşi dăduse seama că nu mai are nicio scăpare şi, încordându-şi ultimele puteri, se aruncase spre stânga şi se rostogolise. Ce nu face omul de frica morţii! Totul se petrecuse fulgerător. Acum se cerceta atentă cu mâna şi constată că nu are nimic. La intervale scurte o înţepau, în spate, dureri surde. O salvaseră şi caii într-un fel. Când le venise miros de om în nas, ocoliseră. Se putea vedea acest lucru şi după urmele roţilor.

Ioana Ciupagu ieşi din curte. Dumitru Ochişor îi culese bastonul de pe jos şi o ridică.

— Ce se întâmplă, Mitrule? se interesă curioasă să afle Ioana. Omul nu răspunse. Ileana Buciumac auzi că e glas de femeie, dar n-o recunoscu şi se chinuia să-şi amintească cine putea fi şi, dacă nu reuşi, renunţă.

— Care eşti, fă? întrebă ea.

— Ioana Ciupagu, tuşă. Erau rude mai de departe.

— Aaa. Tu eşti, Ioană?! Nu te cunoscui, muică. Uite, căzui la voi în şanţ şi ăsta al lu' Ochişor trecu pe aci cu căruţa şi opri să ană ia şi să mă ducă acasă, minţi bătrână.

Pe Dumitru Ochişor îl năuci întoarsătura lucrurilor. Şocul îl trezi dintr-odată. îşi scutură de câteva ori capul, îl durea şi i se părea greu.

— Ei bine, face… că doar e om din sat, zise Ioana tare, apoi, după ce observă atentă îmbrăcămintea de pe mătuşă-sa, înţelese despre ce fusese vorba şi murmură mai mult pentru ea: „Vedeai ce n-ai văzut, dacă trecea peste dumneata! tt Intră în curte şi trânti poarta.

Omul o prinse de subsuori şi o purtă mai mult pe sus. Abia la câte cinci, şase paşi ai bărbatului atingea şi ea pământul cu picioarele. În scurt timp ajunseră la căruţă. Bătrână oftă. Dumitru o rugă să se sprijine de loitră şi aşternu repede pufoaica lui peste fân. Pe urmă o ajută să se urce şi să se întindă. Acum umbla cu ea de parcă ar fi ţinut un ou împărătesc în mână şi avea grijă să nu-l spargă. Şi vocea i se schimbase.

— Stai, să-ţi pui ceva sub cap, maică Ileana.

Ea se opuse, dar el îi vârî repede flanelul său drept pernă. Remarcă şi ea tonul cu care îi vorbea. Din gura lui curgea lapte şi miere şi dădu din cap mulţumită că era cu totul altceva decât „hoaşcă împopoţonată", cum îi strigase înainte de a da ochii cu moartea. Caii fornăiau pe nări şi băteau din picioare de parcă ai fi zis că sunt gata s-o ia din loc, dar parcă presimţiseră şi ei faptul că aşa va fi şi aşteptau semnalul de pornire.

— Dumitre, rosti ea încet, era cât p-aci să dau ortu' popii... da' îmi păru rău că ai trei copii şi nu-i spusăi adăvăru, d-aia o repezii pe asta a lu' Ciupagu, pe nepoată-mea. Io sunt bătrână şi o să mor şi cu asta noroc bun, nu se face gaură-n cer. Tăcu puţin. Da' tu să suferi pentru mine, nu se face, zău aşa! Pe Georgeta mea n-am mai văzut-o din ale potopuri. Gâfâia. Ştiu că aia cu coasa îmi dă târcoale, m-a lăsat destui pe aci, dar tu n-ai niciun amestec în treaba asta.

— Bine, abia reuşi să articuleze Ochişor şi îl podidiră lacrimile. Întoarse capul, să nu fie văzut tocmai el, ditamai bărbatul.

— Ce faci, Dumitre? Dai apă la şoareci? Eşti om în toată firea. Omul se înşelase şi îi venea să urle, nu răspunse şi plesni caii. Cu sete.

— Diii, diii, hai năzdrăvanii lu1 tata. Pocni de câteva ori din bici şi-i atinse din nou.

Porniră.

În tinereţe, Ilenei i se dusese vestea, şi toată Valea Jiului aflase că fata lui Stan Buciumac, notarul din Izvoare, era frumoasă de pica. Nici nu împlinise şaisprezece ani când îi venise primul peţitor, băiatul pădurarului din Balta Verde, dar ei nu-i plăcuse de el şi ăla plecase cu buzele umflate. Notarul avea nevastă de-a doua, prima îi murise de plămâni când fie-sa împlinise zece ani. Pe atunci nu se găseau medicamente. Era pe vremea pogoanelor şi printre cei înstăriţi se număra şi el, cu 16 şi cu maşină de treierat. Doi ani a stat Stan fără muiere şi pe urmă a luat-o pe Lucreţia Babastru, stătută de mai mult timp. Ea nu putea să facă copii şi Stan se bucurase mult că nu vor avea pruncii de două mâini din vina cărora să se certe, dar mai târziu se convinse că îşi făcuse greşit socotelile, că în curând femeia începu să-şi arate colţii. O bătu pe fată până o podidi sângele pe gură şi pe nas. Seara, când, veni el

acasă, o goni. De atunci nu se mai însura. Trăia cu una, Leonora lui Ion Dodă, de lângă moară. La început oamenii îl priviră cu ochi duşmănoşi, dar până la urmă îi acceptaseră situaţia şi se obişnuiră cu noul mod de viaţă al notarului. Leonora venea de patru, cinci ori pe lună pe la el, să spele şi să facă curat şi rămânea până a doua zi dimineaţă, când pleca veselă şi cu legăturica pe mână. Leonora se împrieteni repede cu Ileana. Nu trecu mult timp şi fata se îndrăgosti de un militar din corpul de pază de la podul Jitianu de peste Jiu. Era un ardelean voinic şi frumos, care o luă cu vorbe meşteşugite despre dragoste şi i se prinse. Ileana nu ieşise în lume şi nu ştia mersul lucrurilor, îl crezu că se însoară cu ea şi căzu în păcat. Iubitul nu mai apăru după ce se liberă şi îl aşteptă zadarnic. Tot satul zicea că notarul o va omorî în bătaie sau o s-o gonească de acasă, dar el, calm, nu făcu niciuna, nici alta. Ea născu o fetiţă şi o crescură până la un an. Atunci o ceru în căsătorie un flăcău tomnatic de la ei din Izvoare. Era>mai bogat decât ei. Îl chema Didiţă Iorgulescu şi punea o singură condiţie: „O iau, dar fără coadă! tt

Ileana nici nu vru s-audă despre aşa ceva, dar la insistenţele tatălui ei fu de acord şi o duseră pe Georgeta la leagănul de copii din Coveia. Făcură nuntă mare. Aveau şi cu ce. Cheag se găsea şi la unul şi la celălalt. Lui Didiţă îi născu, în câţiva ani, trei băieţi şi trăi bine cu el. Pe copii îi crescură fără prea mare bătaie de cap. O ajută soacră-sa, Rădiţa, şi se nimeriseră cuminţi şi ascultători. Semănau cu ea. Didiţă era ţâfnos şi se aprindea repede, dar n-avea suflet rău. Ea trebui să împace, de cele mai multe ori, certurile dintre bărbat şi feciori, îşi petrecuse viaţa între ei, mereu atentă la ce se întâmplă şi cu simţul măsurii de ambele părţi. Toţi se aşezară la casele lor şi îşi respectară părinţii, care munciseră pe brânci pentru ei. Apăruseră şi

nepoţii – mai întâi două fete, apoi un băiat şi o fată şi încă doi băieţi – şi bunicii se bucurară. După naşterea fiecăruia, Didiţă umbla beat câte două zile pentru fată şi trei pentru băiat.

Cu un an în urmă, bărbatul îi murise şi Ileana Buciumac rămăsese singură. Tot de atunci se înrăutăţiseră şi relaţiile dintre ea şi nurori. Cu Georgeta, fata ei cea mai dragă, se văzuse de mai multe ori, dar de mai bine de câteva luni nu mai trecuse pe la ea.

Dumitru Ochişor opri căruţa în faţa porţii bătrânei. O ajută să coboare şi o duse în bucătărie. Ea scoase cheia de la casă de sub garniţa cu apă, descuie şi îi mulţumi. Omul, pus în încurcătură, nu ştia ce să mai creadă. Purtarea deschisă a femeii îl impresiona. Nu i se întâmplase aşa ceva în viaţa lui. Avea un sentiment de vinovăţie faţă de ea şi se gândi, pentru moment, că ar putea să i se tragă din asta. Voia să-i spună ceva, dar gura i se încleştase, îngenunche, îi prinse mâinile şi i le sărută. În ochii ei luceau lacrimi. îşi trase mâinile repede şi îl mângâie pe păr:

— Nu, fiule, nu trebuie să faci asta I Ridică-te. Chirigiul plecă.

Bătrâna se duse în odaia a bună, de la drum, îşi căută hainele de moarte în lada cu zestre, pe care i-o dăduse Stan Buciumac, notarul. Le orândui pe pat şi începu să se îmbrace. Când termină să se închiotore la pantofi, cineva trânti uşa de la intrare.

— Unde eşti, tuşă? Ileana nu-i răspunse.

— Sunt Ghiţa lui Dumitru. Venii să văd ce mai faci. îl auzii pe al meu că făcu o boroboaţă cât roata carului şi… Nu-şi termină vorba. Ileana se aşează pe pat. Oiţă. Ghiţa se apropie şi o salută. Ea dădu din cap în semn de răspuns.

— Nu pe tine te aşteptam, Ghiţooo, şi privi pe fereastră. Altcineva trebuia să-mi treacă pragul, da’ văd că

întârzie… şi mi-am cam pierdut răbdarea.

Deşi era lesne de înţeles despre cine putea fi vorba, Ghiţa nu pricepu şi nici nu întrebă. Se gândi că este vreo scrânteală de-a bătrânei. „De la o anumită vârstă, omu’ dă în mintea copiilor”, murmură nevasta lui Dumitru Ochişor.

— Du-te acasă, Ghiţo maică, şi lasă-mă… nu mă întoarce din drumu’ meu, că faci mare păcat! oftă iar.

Femeia nu ştia ce să mai creadă. Tăcu. După un timp; se arătă din noii îngrijorată:

— Lasă, tuşă, mai stau cu dumneata, că nu-mi mor copiii de foame!

— Bine, dacă vrei tu… Hai atunci să-ţi dau un păhăruţ de ţuică.

— Când oi pleca, poate că n-oi avea şi dumneata…

— Fă, eu am, aşa să ştii şi. Tu, se răsti bătrână. îmi dau de acu’ de pomană şi să nu mă superi, că te blestem de nu te vezi, auzi! Una este Ileana Buciumac în Izvoare, m-ai înţeles?

Ghiţa Ochişor făcu ochii mari. „Cred că are vreo doagă sărită!” zise în sinea ei, apoi cu glas tare:

— Merg, tuşă, oum să nu merg! Să fie pentru sufletul dumitale!

Tăcură o vreme.

— Auzi, Ghiţo, să mergi o dată când oi avea timp, să-ţi arăt cavoul meu… este primul în cimitir şi m-a costat o groază de bani.

Bătrână se ridică de pe pat. Era dreaptă şi mândră. O porni spre bucătărie. Călca rar şi apăsat. Puses. mâinile la spate. În urma ei venea Ghiţa fără să scoată niciun cuvânt.

— Să te tratez, fata mea, zise Ileana după ce turnă în două păhăruţe, cu ţuica pe care o am pentru înm Tmântare, că nu se ştie cât mai am de trăit!…

Norociră. Băură amândouă odată. Până la fund. Ghiţa îşi scuturâ capul de câteva ori. Era tare. O arsese pe

beregată. Ileana nu se clinti şi o mai rugă cu unul, dar cealaltă o refuză. îşi mai turnă în al ei. îl umplu ochi şi-l dădu peste cap.

— Parcă e cam slabă… în? Ce zici?

— Nu, nu… e otravă. Bună pentru ăi ca Dumitru al meu.

— Că bine ziseşi, aci o nimerişi! Aşa e. Acu, dacă vrei, mai stai să schimbăm o vorbă, două, nu… pleci. Făcu o pauză. Hotărăşte cum te taie capu'.

— Plec, plec. Şi ieşi în bătătură. Rămâi sănătoasă, tuşă.

— Bine, hai că nu mai merg până la poartă. Ileana Buciumac, după ce rămăsese singură, îşi luă un taburet şi îl aşeză în curte, lângă grămada de lemne. Stătu pe el. Se făcuse seară. Soarele era pe scăpătat. Din uliţă, răzbăteau până la ea glasurile copiilor. Din când în când trecea câte o femeie şi se răstea la ei. Atunci se producea o hărmălaie şi mai mare. Închise ochii şi stătu aşa un timp. Neclintită. Nu lipsi mult până să adoarmă, când într-un târziu auzi claxonul unei maşini. Pe urmă se deschide poarta şi paşi înaintau pe aleea betonată. Cine putea şti unde ajunsese bătrâna cu gândurile sau ce se petrecea cu ea în acele momente?! O femeie scundă şi grasă şi un om înalt şi slab se opriră în faţa ei.

— Bună seara, mamă.

La cuvântul „mamă a, Ileana Buciumac tresări şi deschise ochii. Era Georgeta, fie-sa, şi cu Ion Dumitraşcu, bărbatu-său.

Bătrâna zâmbi.

— Tu erai, Geto? Bine ai venit, copila mea. Io credeam că mă duc şi nu te mai văi!

Georgeta avea lacrimi în ochi. Se bucură. Se bucură şi o întristară, în acelaşi timp, cuvintele mamei. Încercă să spună ceva, dar nu putu. Se repezi şi o sărută pe >braţi.

Ileana o respinse cu mâinile şi o certă:

— Fata mea eşti tu, Geto? Şterge-ţi lacrimile şi terimin-o cu prostiile. Ioane, maică, aşa m-aţi văzut voi pe mine, da' ce s-a întâmplat de trebuie să plângem?! Ho, că n-am murit încă! Nu dau io aşa repede în primire…

Georgeta Dumitraşcu se supuse şi se forţă să fie veselă. Bărbatu-său tăcea şi urmărea înduioşat scena. Părinţii lui muriseră demult, când împlinise vârsta de cinci ani şi îl crescuse o mătuşă.

— Să mergem în casă, copiii mei, îi invită ea. Ginerele meu de ce nu zice nimic? O'fi supărat pe mine?!

— Nu sunt, mamă, dacă aş fi fost, n-am fi venit…

— Aşa, maică, are suflet bun omu-tău, Geto…

Georgeta Dumitraşcu nu-i răspunse, ci se uită la bărbatu-său. Simţi o bucurie interioară nemaiîntâlnită şi i se adresă pe un ton vesel:

— Îi spunem, Ioane?

— Sigur că da, încuviinţă el, zâmbind.

— Ce să-mi spuneţi? Ce aveţi? Aţi dat în mintea copiilor! sări ea.

— Am venit să te luăm, mamă. O să stai la noi şi gata!

— Pe mine? întrebă surprinsă Ileana Buciumac.

— Pe dumneata, mamă, interveni Ion Dumitraşcu. Eşti bătrână, nu mai poţi, acu ai nevoie de ajutor…

— Nu merg, repezi ea răspunsul sincer. Chiar dacă mi-aţi da aur cu linguriţa… V-aţi gândit cam târziu şi băgaţi-vă minţile în cap. Ceasul morţii este pe aproape şi vreau să rămân în casa mea. Mergeţi sănătoşi şi să aveţi zile multe de trăit…

Viaţa la persoana întâi plural

Despre primele luni ale existenţei mele am aflat de la părinţi. Ei spun că eram un copilaş cuminte şi dormeam mult. Mama se arăta mulţumită de mine, pentru că nu plângeam noaptea şi o lăsam să se odihnească. Tata nu

prea stătea pe lângă mine, mergea la muncă şi se ocupa de treburile gospodăreşti. Bunicul, Iorgu Dinulescu, mă iubea foarte mult. Mă scotea afară în troacă şi mă lăsa ia soare. Vorbea cu mine şi mama se supăra, de multe ori, pe el că avea atâta răbdare. Târziu, pe la opt ani, mi le-a povestit pe toate astea mama. Când scoteam minutele şi începeam să dau din ele, bunicul avea lacrimi în ochi. Mă lua în braţe şi mă strângea la piept. Suferea, de mai mulţi ani, de astm bronşic, sau, cum ziceau ţăranii mai pe înţelesul lor: năduf. După ce se juca cu mine mult timp, mă înfăşa şi mă ducea la bunică-imea, Leana, să vadă că am mai crescut, făcusem trei luni. Ea se închina şi ne scuipa pe amândoi, mai întâi pe bărbatu-său şi pe urmă pe mine. Zicea ca să nu ne fie de deochi. Spre seară mă scotea în drum şi se lăuda cu mine la vecini.

Pe uliţa noastră eram al doilea băiat născut, în rest erau numai fete. Vasile Fugaşin mai avea un băiat de şase luni, stătea la a treia casă de noi.

„Iorgu Dinulescu începea – îşi amintea mama – când se îngâna ziua cu noaptea, să cânte la fluier, atunci te înviorai şi ascultai atent melodiile lungi şi duioase pe care le învăţase de la tatăl lui, Cristea Dinulescu. Când se oprea, întindeai mânuţa, s-o pui pe fluier, iar el, vesel, te săruta şi te ridica în braţe de câteva ori, zicându-ţi: „tâta mare” şi începeai să râzi”.

M-am bucurat prea puţin de ocrotirea bunicului, că doar împlinisem şase luni şi a trecut în lumea celor drepţi. Pe la patru ani, văzând o fotografie înrămată şi îngălbenită de vreme, am întrebat: „cine este aici?” Şi bunică-mea, pentru că acum încăpusem pe mâna ei, mi-a răspuns: „Iorgu Dinulescu, moşu-tău care te-a crescut până la şase luni”. Nu ştiu ce voi fi simţit în clipa aceea, dar am luat fotografia cu mine şi am fugit în curte. Am privit-o îndelung şi am sărutat-o. De mai multe ori. O săptămână

am purtat-o la mine şi seara, la culcare, o puneam sub cap. Cu greu m-am putut dezlipi de ea. Bunică-mea se purta cu mine de parcă aş fi fost unul mare. Când făceam câte o greşeală, mă judeca un ceas încheiat şi îmi venea să intru în pământ de ruşine. Mai bine mi-ar fi tras câteva palme şi m-ar fi lăsat în pace. Tata, Dumitru Dinulescu, nici nu mă lua în seamă, pentru el parcă nici n-aş fi existat. Era un om înalt şi voinic, lat în spate, cu nişte mâini mari şi cu degete lungi. Avea o faţă prelungă şi cu trăsături frumoase, ochii negri şi mari şi purta întotdeauna pălărie.

Când ieşeam în uliţă la joacă, venea şi îl le, băiatul lui Vasile Fugaşin. El, mai înţepat decât mine şi mai înalt cu un cap, găsea mereu motiv de ceartă şi ne luam la harţă. Fiind aproape de răscruce, strigam la tata şi, când apărea în poartă, Ilie o lua la fugă. Venea a doua zi, stătea la vreo douăzeci, treizeci de metri şi privea cum mă zbenguiam cu fetele. Nici nu ne dădeam seama când intra în mijlocul nostru, iar Tita, Ilinca, Vasilica, Dora, Ileana şi Lucreţia îl luau la goană şi pleca bosumflat. Rămâneam, astfel, singurul băiat între ele şi faptul ăsta îmi dădea o satisfacţie nemaipomenită. De multe ori uitam să ne mai ducem seara acasă. După ce începeam să alergăm, se ridica praful în urma noastră, de ziceai că trece o turmă de oi. Prea scurtă mi-a fost copilăria!

La cinci ani am intrat în câmpul muncii. Slăbuţ şi mi. cuţ, o mogâldeaţă de om, cu îmbrăcămintea peticită, mi-a petrecut bunica traista cu mâncare peste umăr şi mi-a dat drumul cu vaca. O chema Bujoara, am ţinut-o până când am terminat opt clase şi atunci, bătrâna şi uscată, de-i numărai coastele, am dat-o la Concar şi au prins ai mei pe ea 800 de lei. Pe mama nu o vedeam decât seara, obosită şi din ce în ce mai palidă. Munca alături de tata o sleia pe zi ce trece. Era o femeie înaltă, mai scundă cu un cap decât tata şi frumoasă. Cel puţin aşa mi se părea. Umbla

îmbrăcată curat şi cu haine bune pe ea, aşa îi plăcea lui tata s-o poarte. Să nu rida satul că Dumitru Dinuiescu o ţine pe nevastă-sa ca vai de ea. Cu soacră-sa, mama se înţelegea foarte bine, fiind o femeie domoală şi largă la suflet, pe când bunică-mea se umfla ca păsatul, gata-gata să dea peste tuci, de altfel era blândă şi, după ce îi treceau năbădăile, nu ţinea supărare.

Toţi anii aceia mi se învălmăşesc în minte şi nu ştiu acum care întâmplări sunt semnificative pentru copilăria mea. Mă duceam cu Ilie, cu care m-am împrietenit până la urmă, la Jiu şi ne bălăceam toată ziua, cât ţinea soarele. Când veneam acasă, ne chiorăiau maţele de foame. Cu scăldatul ne făcusem o îndeletni care de soi de când ne ascundeam în tufe şi pândeam domnişoarele, venite la plajă, când îşi luau costumul de baie. Atunci le vedeam cum le făcuse mama lor şi îi dădeam cu cotul lui Ilie, dar el nu-şi mai lua ochii de la spectacol. Odată m-a umflat râsul şi ne-am dat de gol, fata a început să ne drăcuie şi noi am rupt-o la fugă, cu hainele în mână. Pe drum, el mă mustră că nu trebuia să mă apuce „nechezatul”, că le urmăream şi pe celelalte. Iar eu, mai cu moţ, îi răspundeam: „lasă, bă Ilie, ce domnişoară este aia care ne drăcuie, ia să fi fost noi mai mari, s-o fi pus jos şi să fi văzut dacă mai sufla!”

Dar degeaba, el o ţinea pe a lui una şi bună, că n-a fost bine că am râs, eu nu renunţam şi dintr-odată ne-am luat la bătaie. Ne-am lovit cu pumnii, cu picioarele, ne-am tăvălit pe jos ca doi draci, până când a trecut pe acolo Niţă Babastru, care ne-a despărţit şi ne-a dat câte o palmă la fiecare, de mi-a vâjâit urechea până acasă. Cum se întâmplase, că tocmai pe fie-sa am zărit-o goală în zăvoi, dar el n-avea de unde să ştie şi nici nu cred că a aflat vreodată.

De la Jiu ne-am mutat mai spre toamnă în viile oamenilor. Altoitura lui Titi Rădoi de la Calul Mort o

prăpădisem. Până ajungea moş Titi de lângă covercă în capătul din vale, noi săream pârleazul şi pe aici ţi-e drumul. După cincisprezece, douăzeci de metri pierdeam toţi strugurii din sân. Ilie Fugaşin călcase într-un geam şi îi sângera piciorul. Alerga şi se văita că-l doare. Ne-am oprit la fântână la Geamburu şi m-am uitat în talpă: era tăiat adânc şi colţul de sticlă îi ieşise. Am scos batista din buzunar, mama avea grijă să mi-o pună de două ori pe săptămână şi, după ce am urinat pe piciorul lui, am pus o frunză şi l-am legat strâns cu ea. El scrâşnea din dinţi şi nu scotea niciun cuvânt de durere. Am pornit spre sat şi el şchiopăta, iar seara m-am pomenit cu moş Titi Rădoi la poartă la tata, să-i spună ce bravură făcusem:

— Dumitre, să ştii că Mircea al tău şi cu Ilie al lui Vasile Fugaşin mă strică la vie. M-am luat după ei şi n-am putut să-i prind.

Pe tata s-a încrâncenat pielea. M-a strigat şi mi-a tras, în faţa unchiaşului, o bătaie soră cu moartea. N-am s-o uit cât voi trăi, a fost prima şi ultima, dar cred că mi-a prins bine. Abia m-a scăpat mama din mâinile lui. Ţipam ca din gură de şarpe. La vreo lună, l-a întrebat mama de ce mă bătuse şi el a zis:

— Geto, de ruşinea omului nu i-am mai dat drumul din mâini, mi-a fost mie milă de el, dar…

De atunci viaţa mea intrase pe alt făgaş, mă căuta Ilie, să mergem să mai facem câte o braşoavă, dar eu nu şi nu. Bunica se îmbolnăvise şi zăcea la pat. Acum stăteam în preajma ei, îi dădeam apă şi îi aduceam mâncare. Priveam, neputincios, cum bătrâna se prăpădea pe zi ce trece. În două săptămâni a murit.

Am simţit că se rupe ceva în mine, în mintea mea de copil rămăsese imaginea ei de dinaintea înmormântării. Tata a suferit cel mai mult. Şi mamei i-a părut rău, dar cu tata se petrecea cu totul altceva, era de un sânge cu ea.

Devenise tăcut, îmbătrânise, cutele de pe faţă i se adânciseră. Când i-am făcut răposatei pomană de şase săptămâni, lui tata „începuse să-i albească părul.

Bunicii dinspre tata se duseseră; Ai mamei veneau foarte rar pe la noi. Ea fusese tare necăjită, îi murise mama la naştere, odată cu copilul, şi la şapte ani rămăsese orfană. Mai avea o soră mai mare cu trei ani şi un frate de paisprezece ani. Bunicul, fiind în timpul celui de-al doilea război, a aşteptat un an şi s-a însurat cu o ardeleancă, servitoare la nişte boieri în Coveia. Cu ea n-a mai făcut copii.

La şapte ani m-am dus la şcoală. Am stat în bancă cu Ilie Fugaşin. Mi-a plăcut cartea, eram un copil liniştit, nu mă amestecam cu ceilalţi la scandal, stăteam mai mult retras. Învăţătoarea Elena Camen începuse să mă simpatizeze. În clasă cu mine învăţa şi Liana, fata directorului Ionel Pană. La sfârşitul anului, când a văzut că am luat premiul întâi şi Liana premiul doi, directorul s-a supărat foc şi a chemat-o pe învăţătoare, la cancelarie. I-a făcut un tărăboi, de s-a aflat în tot satul.

În Izvoare se ştia acum că băiatul lui Dumitru Dinulescu învaţă mai bine decât fata lui Ionel Pană. În clasele a II-a, a IIT-a şi a IV-a am luat tot premiul întâi, dar cu Liană. Începând din clasa a II-a, ea a cerut să stea cu mine în bancă. La matematică mă cam întrecea, dar la celelalte o lăsam în urmă. De Anul Nou mergeam cu pluguşorul. Printre urători ne aflam, bineînţeles, şi noi doi. De fiecare dată ne duceam şi la taică-său acasă. Deschideam, întotdeauna, şi încheiam pluguşorul, dar mai interveneam şi pe la mijloc de câteva ori. Aveam un timbru al vocii plăcut şi, pe atunci, eram şi cel mai înalt dintre ei. După ce ne ascultau, directorul şi nevastă-sa ne invitau în casă, ne dădeau prăjituri şi ne tratau cu câte un pahar de vin. De abia îl gustam, deşi îmi plăcea, dar aşa mă învăţase

mama.

El vorbea tare şi se uita mereu la mine. Nevastă-sa, Sevastiţa, nu prea avea ochi să mă vadă. Am observat şi am ieşit pe sală, iar când să deschid uşa de la intrare, m-a ajuns Liana.

— Mircea, m-a întrebat ea cu o voce caldă, de ce pleci? Stai, că mai avem de colindat.

I-am răspuns că vreau să ies în curte. M-a însoţit şi ea. Ne-am bătut cu zăpadă. Pe urmă, când am ajuns în dreptul casei lui popa Stroie, a scăpat câinele şi toţi s-au pus pe fugă. Am rămas să-i apăr pe ceilalţi, dar, când m-am uitat în jurul meu, nu mai rămăsese nimeni. Boboc s-a repezit la mine, degeaba m-am ferit, că tot m-a muşcat de spate. Mă ghemuisem şi îmi pusesem mâinile în cap, să nu mă rupă de faţă. A sărit Tănase Curcanu din curte şi l-a gonit, altfel nu ştiu ce s-ar fi întâmplat! Au anunţat salvarea şi m-au dus de urgenţă la spital la Coveia. Am stat internat două săptămâni. Mama se speriase rău de tot, când a auzit. Învăţătoarea mă vizita mereu, iar mama era la mine în fiecare zi. Tata nu s-a lăsat până nu l-a otrăvit şi l-a găsit părintele mort într-o dimineaţă în faţa casei. A ştiut cine îi făcuse felul, dar n-a zis nimic. Scena cu câinele a fost pentru mine prima mare lecţie a vieţii. Ilie Fugaşin, pe care-l consideram prietenul meu cel mai bun, a dat primul bir cu fugiţi. Când mi-a făcut ieşirea din spital, m-a aşteptat şi Liana, iar mama s-a mirat tare mult de venirea ei. Se vedea, probabil, furată în dreptul ei matern. Pe urmă am fost ţinut două săptămâni sub supraveghere. Se punea problema să nu fi avut câinele turbare, dar, spre norocul meu, nu putea fi vorba despre aşa ceva.

Când am trecut în clasa a V-a se încheiase procesul de cooperativizare a agriculturii în întreaga ţară. Pentru mine, evenimentele erau prea mari şi mă depăşeau, nu le puteam înţelege. Lucrurile se schimbaseră în bine. Lumea

se afla la răscruce. Începea o viaţă nouă. În primul an, la Gospodăria Agricolă Colectivă preşedinte a fost ales Păunică Sever şi vicepreşedinte tata.

Venea dimineaţa şi-l lua şareta de acasă pe tovarăşul vicepreşedinte Dumitru Dinulescu. Satul ne privea altfel. Mama se ţinea tare mândră de ceea ce făcea tata. În tot satul erau câţiva membri de partid, iar printre ei se afla şi el.

A urmat primire mea în U.T.M., colaborarea la brigada artistică a şcolii şi la echipa de teatru a căminului cultural, unde i-am interpretat pe Păcală din *Păcală şi boierul*, piesă într-un act, pe moş Ion Roată din *Moş Ion Roată şi Unirea* şi *Moş Ion Roată şi Cuza Vodă* după Ion Creangă, pe comunistul Sarea dintr-o piesă intitulată S-a *întâmplat într-o sâmbătă*, nu-mi amintesc autorul. Stăteam tot cu Liana în bancă. Prin clasa a şaptea începusem să scriu poezii. Am trimis şi la „Scânteia tineretului” vreo câteva *şi* mi s-a publicat una, *Gânduri despre patrie*. Toată lumea era a mea. Când au venit abonamentele la şcoală şi au citit, se uitau foarte miraţi profesorii şi colegii. Nu le venea să creadă. Era prima mea victorie. I-am arătat mamei acasă, care m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat pe frunte. Părinteşte. Când s-a întors tata de la serviciu, a citit-o de două, trei ori. S-a bucurat şi mi-a dat o sută de lei. primii mei bani, fără să ştie mama. De la şcoală, doar Hiana m-a felicitat şi am văzut cum îi străluceşte ceva în priviri. De-a doua zi, pentru ea devenisem alt om. Se purta altfel, mai atent decât înainte. În timpul orelor îmi atingea mâna şi mi-o lua într-a ei şi mi-o ţinea câteva clipe. îmi plăcea căldura sufletească cu care mă înconjura. Am început să-i iau seama mai bine. Liana se făcuse acum o domnişoară în puterea cuvântului: înaltă, părul castaniu deschis, pe care-l purta lung pe spate, sânii mici şi rotunzi, când o apropiam câteodată de mine, îi simţeam tari ca pietrele. Întotdeauna

venea la şcoală cu uniforma călcată şi îngrijită. Avea o faţă cu trăsături plăcute, ochii albaştri şi buzele roşii şi mici ca ale vedetelor de cinema. Picioarele ei, care mă atrăgeau întotdeauna, semănau cu ale profesoarei de geografie, de care mă îndrăgostisem pentru prima dată. Cred că a observat lucrul ăsta, că m-a întrebat odată, după ora de geografie: „Ce zici, Mircea, picioarele mele sunt la fel de frumoase ca ale doamnei Nicolescu? K şi a lăsat privirea spre ele. Am reacţionat imediat şi i-am spus, bineînţeles, că nu are dreptate, că ale fi sunt mai frumoase ca ale profesoarei. Pe moment ne-am ruşinat amândoi şi am zâmbit, îndemnaţi parcă de o chemare nestăvilită. Cu timpul am devenit prieteni. Aveam pentru Liana sentimente sincere, fraterne chiar. Nu m-am gândit niciodată la faptul că suntem din categorii opuse. Ne plimbam mult împreună, îi arătam poeziile pe care le scriam. Citeam „Scânteia pionierului" cu ea şi făceam o discuţie liberă pe tema articolelor publicate în ziar şi ne gândeam. la faptul că asemenea acţiuni pionereşti se făceau şi la noi în şcoală, unele fiind destul de reuşite. Reţin câteva: întâlnirea cu veteranii din cel de-al doilea război, un spectacol, „Intrigă şi iubire" de Schiller, dat de Teatrul Naţional din Coveia la noi în Izvoare şi discuţia actorilor cu elevii. A fost o seară de neuitat. De atunci a hotărât Liana să dea examen la Institutul de artă teatrală şi cinematografică din Bucureşti. îi mărturisisem cu o săptămână înainte că este micuţa mea artistă şi ea mă făcuse poetul ei preferat. Pe urmă, într-o joi, a fost invitat în şcoala noastră un scriitor contemporan foarte important, născut pe meleagurile Olteniei şi venit la Coveia cu ocazia „Zilelor Caragiale". Atesta fusese coleg de facultate cu profesoara noastră de română, Elizabeta Velişcu, şi acceptase cu multă plăcere confruntarea cu noi.

În seara de după piesa „Intrigă şi iulbire" am condus-

o, pentru prima dată, acasă pe Liana. Ani stat la poartă până aproape de miezul nopţii. La despărţire am sărutat-o. I-am simţit freamătul trupului ei gingaş în braţele mele. Ne-am despărţit fericiţi, retrăiam subiectul piesei.

Până la sfârşitul clasei a opta, încurajat de simpatia ei, am umplut două caiete de poezii. Le păstram ca pe cea mai mare taină a mea. Despre ele ştia doar Liana. N-aş fi vrut să i le arăt nici ei, dar parcă puteam! în toamnă, Liana a intrat la Liceul teoretic din Coveia şi eu la Grupul şcolar energetic. Dintre cei care dăduseră examen la şcolile profesionale, fusesem singurul care reuşise. Din Izvoare. mai era şi Valerică Stroie, la Liceul industrial energetic. La liceul teoretic mai luaseră admiterea încă trei fete.

Pentru mine săptămâna nu era prea încărcată, aveam trei zile carte şi trei zile practică. >Nimerisem la o clasă de strungari, nu ştiam ce este ăla un strung, nu-l văzusem niciodată în viaţa mea şi nici nu crescuse vreun strung la tata în grădină. Părinţii mei se bucuraseră mult de succesul obţinut. Pe mine mă întristase într-un fel, aş fi vrut să mă duc la liceul teoretic. Mă simţeam – în puteri, dar cui să-i explici, că tata mi-a tăiat tot cheful: „Te duci întâi la meserie, Mirceo tată, ce e în mână nu-i minciună. Ai răbdare, că doar n-au intrat zilele în sace (Mai puteam oare să cârtesc împotriva hotărârii luate?

Orele de practică mi se păreau lungi cât zilele de post. Cu cartea mă împăcăm cel mai bine din clasă. De ce venisem aici, mwni dădeam bine seama. Făceam o serie de materii cu care n-aveam nici în chri, nici în mânecă, dar se legau, evident, de viitoarea mea profesie. „Îmi sări de câteva ori spân în ochi şi vrusci. Ja un moment dat, să abandonez totul. Mi-ar fi plăcut la bobinatori, electricieni, erau altfel de meserii, mai curate. Aşa, la strung, să stai opt ore cu ochiul fix în universalul care se învârte cu o viteză ameţitoare! Şi barem să fie numai atât, dar lucrurile

erau mult mai complicate: desen tehnic, cotele pieselor trebuiau executate la zecime, la sutime de milimetru şi chiar la microni.

Curând, mă obişnuii însă cu noua mea situaţie. Începuse să-mi placă. Cu Liana mă vedeam mai rar, mă domina un sentiment de inferioritate şi evitam întâlnirile cu ea. Aveam şi noi la şcoală fete destule, dar parcă niciuna nu semăna cu Liana. Fără să vreau, legai prietenie cu o fată de la bobinaj. Venise la Grupul nostru şcolar tocmai din Arad. O chema Ildico Laszlo. îmi petreceam timpul liber cu ea. Ne aşteptam unul pe celălalt când ieşeam de la la practică, mergeam împreună la filme, la teatru şi în excursii. Inima mea tânjea tot după prietena din copilărie, dar voiam să mă pedepsesc. În anul doi, am fost la un concurs pe meserii la Bucureşti şi m-am clasat pe locul cinci la faza pe Ministerul Construcţiilor de Maşini. Ildico a ocupat un loc mai în faţă: trei. Am stat patru zile în Capitală. A fost o perioadă de vis. Ildico mă sorbea din ochi. Ne-am plimbat mult prin Cişmigiu, prin Herăstrău, pe Calea Victoriei şi am fost la grădina zoologică de la Băneasa. Am văzut şi două piese la Teatrul Naţional „Ion Luca Caragiale”. Mă îndrăgostisem de Ildico şi am mai rămas încă o zi în plus. Ne-am făcut jurăminte de dragoste şi, ne hotărâsem ca, după ce terminăm şcoala profesională, să ne căsătorim.

Vremea trecea uşor, viaţa devenise alta pentru mine. Toate mi se păreau minunate. Ea termină şcoala şi ceru să fie repartizată la Uzina de strunguri din Arad. În ara banchetului nostru, m-a căutat să-mi propună să *ivg* cu ea la Arad. Am refuzat. Ne-am despărţit fără ne spunem un cuvânt. La o lună după ce m-am angat la Fabrica de aparataj electric, mi se întâmplă ceva re era cât pe aci să mă coste viaţa. Lucram în tura de apte, colegul din schimbul doi nu strânsese bine flanşa iversalului şi

plecase. Vin, îi dau drumul, strungul ea o turaţie de 2 400 rotaţii pe minut, şi se deşuruază universalul. Am căzut lângă bancul de scule şi el fost proiectat într-un dulap cu mult în spatele meu. n stat câteva minute în nesimţire, au sărit imediat ilalţi din secţie şi, când mi-am revenit, mă cercetam pe rp, să văd dacă nu am ceva. N-am avut nimic într-avăr, dar nu-mi trecuse încă spaima. Am închis serrul cu desenele şi m-am dus la vestiar. M-amlmbrăt în tăcere şi am plecat la trenul de noapte al naveţilor. Acasă m-am strecurat tiptil în camera mea. mineaţa, când m-a întrebat mama ce este cu mine, im spus că maşina mea este în reparaţie. Târziu, după îi mulţi ani, i-am mărturisit adevărul. Când a auzit, s-a eriat, dar pe atunci eram student „terminasem cu Drica.

M-am gândit mult timp după povestea cu universalul, nu trebuia să mă despart de Ildico. Un reproş amar se strecurase în suflet. La fabrică tot mie mi sosise vină, că n-am verificat strungul înainte de a-l mi.

În vară am dat examen la seral, la Liceul industrial ergetic, unitate patronată de întreprinderea noastră, am reuşit. Din toamnă am început o muncă istoviire. Viaţa la persoana întâi singular mi s-a părut dest de grea. După cele opt ore de muncă, urmau alte tru seara la cursuri. Timp de două luni am făcut naveta la Izvoare. Slăbisem; Pe urmă mi-am luat gazdă aproape de liceu şi de fabrică. Duminica plecam de acasă cu sacoşa cu mâncare, iar joia îmi aducea mama pe la ora patru coşul cu bunătăţi. Abia aşteptam ziua asta, când veneam la gazdă, găseam ciorba încălzită, mâncam amândoi şi beam câte un pahar de vin. La ore mă lua picoteala, puneam capul pe bancă, mă vedea profesorul de matematică, Stăncioiu, şi mă bătea pe spate: „Scoal’, Dinulescule, că ajunse trenul la Hoaba”. Mă trezeam, ruşinat. Săreau colegii şinmi luau apărarea: „A fost tura a treia, tovarăşe profesor”. „Da, da, e greu,

copii”, adăuga, impresionat, profesorul. De multe ori, când ieşeam dimineaţa din schimb, aveam două sticle pentru lapte şi, când treceam spre gazdă, le umpleam. La rând îl întâlneam de foarte multe ori pe profesor. Când se împotmolea câte unul dintre noi la vreo problemă, parcă-l auzeam: „Ce e, mă năzdrăvane, nu merge?” Cel întrebat tăcea şi punea capul în pământ.

La fabrică primeam 1900 – 2000 de lei lunar, destul de bine pentru cele câteva. luni de meserie. Făcusem opt luni în secţia prelucrări mecanice doi, când a venit la mine la strung, într-o vineri, nea Bâlă, un meseriaş vechi, şi mi-a zis să fac cerere să intru în partid, că-ani dă el recomandare şi să mai iau una de la Vasile Hăduţ, secretarul de U.T.C., care era cu mine în clasă la seral. În anul următor am fost primit în partid, devenisem unul dintre tinerii de bază ai atelierului celule electrice, iar din toamnă mi se repartiza şi un elev de anul trei, să-l învăţ meserie.

Uitasem, pentru o vreme, problema scrisului, deşi citisem aproape toţi marii scriitori ai lumii, începând de la clasicii ruşi până la latino-americani. Eram abonat la revistele culturale din Bucureşti şi urmăream cu multă atenţie polemicile literare dintre scriitori-La întreprindere se înfiinţaseră o staţie de radioamplificare, un ciheclub şi un cenaclu literar, „Condeie muncitoreşti”. Mi-ar fi plăcut toate trei, dar trebuia să-mi termin seralul Mama, de fiecare dată când îmi spăla salopetele, mă tot îndemna să fac ce-oi face, să scape şi ea de corvoada asta. Tata intervenea s-o pună la punct, că ce ştie-ea, aşa este clasa muncitoare şi că e bine că am apucat pe drumul ăsta, că fabrica mă face om. Eu tăceam şi nu-i dădeam dreptate nici unuia, nici celuilalt. Când eram în schimbul de noapte, plecam de la gazdă pe jos până la serviciu şi-i vedeam pe cei de-o seamă cu mine stând pe la porţi cu fete şi

sărutându-se. Parcă-mi dădea şi mie inima brânci şi-mi venea câteodată să le las pe toate baltă şi să fug în lume. După un timp, gazda m-a întrebat dacă mai am un coleg, să-l aduc în cameră, că, dacă nu, îmi măreşte chiria la 400, aşa plăteam doar 200 de lei. Am vorbit cu un prieten de-al meu de la fabrică, Bogdan Constantin, lucram amân4 oi câteva repere de categorii mai mari decât ale noastre, şi a fost de acord. S-a mutat chiar a treia zi după ce-i spusesem. De la vestiare spre secţia noastră treceam printr-un atelier de bobinaj şi începusem să cunoaştem fetele de acolo. Mă pomenesc într-o dimineaţă că mă aşteaptă Silvia Drăgănescu, o brunetă bondoacă şi grăsuţă, la intrarea în hală.

Nici nu mai reţin ce m-a întrebat, însă ştiu că de atunci făceam aproape în fiecare dimineaţă cu ea drumul acesta. Ne despărţeam zâmbindu-ne. Colegul meu de cameră, Bogdan, avea mai demult o prietenă la bobinaj. Nu m-am grăbit să-i destăinui încă nimic. Între mine şi prietena mea începuse totul frumos, romantic.

Într-o sâmbătă pe la prânz ne-a adunat maistrul şi ne-a făcut cunoscut faptul că din ianuarie vom avea câte o zi liberă pe săptămână. Era prin decembrie. Revelionul l-am făcut cu Silvia, într-o cabană la Runcu, în Gorj. Ne-am distrat ca doi îndrăgostiţi. Printre noi se afla şi bunica organizatorului excursiei, avea 80 şi ce ceva de ani şi în gură, arie. Pe la trei noaptea din noul an, se ridică şi strigă: „Vă rog să închideţi uşa, că e curent şi mă trage la măsele”. Au pufnit cu toţii în râs. Am petrecut clipe de neuitat. Cabana era aşezată sus, pe creasta muntelui, şi o încălzeam cu lemne. În noaptea de revelion am dansat mult cu Silvia. Ne toropise pe amândoi băutura şi muzica. Am sărutat-o de câteva ori. Purta o rochie neagră. Decoltată. Avea un sutien mic, cred, care-i ţinea sânii apropiaţi. Am sărutat-o din nou unde se împreunau ei în

strânsoare. A tresărit. N-a zis nimic. Ani observat cum mocnea de dorinţă. I-am citit asta în ochi. Trupul îi fremăta înfiorat. Spre dimineaţă mi-a mărturisit că mă iubeşte, i-am răspuns că simt şi eu acelaşi lucru. Ne-am întors cu bine acasă şi cu amintiri frumoase.

Prima zi de lucru a fost foarte obositoare. Mi-am făcut drum pe la Silvia de câteva ori. După masă am fost împreună în oraş. Ne-am gândit la viitorul nostru şi ne-am făcut planuri. Am invitat-o pe la mine şi a acceptat, dar m-a atenţionat să fiu cuminte până ce băgăm întâi formele la Primărie. A fost* primul lucru care m-a trezit la realitate şi am început s-o privesc cu alţi ochi. Mi se părea că îmi condiţionează sentimentele şi acest lucru m-a indispus. Ne-am despărţit imediat. A mai încercat pe un mă să ne împăcăm, dar eu spusesem nu pentru totdeauna.

La gazdă începuse să mă curteze o ţesătoare care lucra la Fabrica de textile. Era mai mare ca mine cu doi ani. Se împrietenise cu un băiat de pe strada noastră, Adrian. Cocuţa nu se prea înţelegea cu el, se certau prea des. De fiecare dată venea şi-mi povestea totul. Observasem că mă place, dar nu simţeam nimic pentru ea şi, uneori, mă scotea din sărite cu atâtea insistenţe. Nu ştiu ce o fi fost în capul ei atunci, dar persevera în apropouri. Cu greu mai puteam să-i ţin piept. Mă pomeneam câteodată că mă aştepta cu mâncarea încălzităla bucătărie şi mă informa de ce se mai întâmplase prin vecini. Într-o seară mi-a mărturisit că mă iubeşte fata gazdei. Am rămas blocat. Cum să fie posibil aşa ceva! Elvira era doar un copil, abia intrase la liceu. * De fiecare dată când veneam seara de la ore, Cocuţa nu era culcată, privea la televizor sau îşi făcea de lucru în camera ei.

Fără să vreau, mi-am amintit dintr-odată că nu mai fusesem pe acasă de câteva luni. Nu ştiam ce mai era prin Izvoare. Mă trăgea aţa spre cei dragi şi atunci m-am gândit

la Liana. N-o mai văzusem demult. Mi s-au derulat prin faţa ochilor toate clipele petrecute cu ea. Ne uitasem reciproc şi nici nu încercasem să ne căutăm. De acum ea avea lumea ei, eu pe a mea. Fiecare cu ale lui. Ea dăduse la Institutul de artă teatrală şi cinematografică din Bucureşti şi picase la probele de aptitudini. Să încerce la o altă facultate nu mai avea Unde, a stat acasă, a învăţat şi în anul următor a intrat la Facultatea de mecanică din Coveia, secţia tehnologia construcţiilor de maşini. Cu imaginea Lianei Pană în minte, mi s-a părut Cocuţa foarte urâtă. În mine s-a trezit o ambiţie oarbă pentru a munci şi mi-am zis: trebuie să iau bacalaureatul şi pe urmă să fiu student. Dacă nu voi reuşi, înseamnă că toată zbaterea mea a fost în zadar.

Prin aprilie a fost adusă în secţia noastră o grupă de studenţi din anul trei de la mecanică în practică. Printre ei era şi Liana. Când am zărit-o pe alee, să mă lase picioarele şi alta nu. A venit direct la mine şi am intrat în vorbă. M-am simţit ruşinat, eu în salopetă şi ea în halat albastru cu ecuson, pe care scria student. M-a rugat să-i arăt câteva desene tehnice. Am luat trei mărci şi m-am dus la magazie. Zburam. Devenisem alt om. M-am întors şi le-am discutat. Am continuat apoi cu explicarea manetelor şi a funcţionării strungului. Am crezut, la un moment dat, că sunt un caraghios, cum adică o învăţ eu pe ea?! Am citit în privirea limpede a fostei colege de şcoală generală aceeaşi bunătate şi apropiere sufletească. Pe urmă i-a chemat şi pe ceilalţi, să le prezint şi lor desenele şi strungul. M-am roşit, dar ea m-a încurajat şi le-a destăinuit tuturor că suntem din acelaşi sat şi am învăţat împreună opt clase, că voi termina anul ăsta liceul industrial şi voi da examen la secţia T.C.M. din cadrul Facultăţii de mecanică din Coveia. Mai să intru sub strung! Am început să le vorbesc cu voce înceată despre desene, până mi-am revenit la felul meu de

a fi: calm şi degajat. La plecare, Liana s-a oferit să facem exerciţii la matematică şi am acceptat. Mi-a spus că ne vom apuca chiar de a doua zi. Atunci am prins curaj, încredere în forţele mele şi m-am gândit că am două ţeluri: bacalaureatul şi admiterea la facultate. Din 20 aprilie nu ne-am mai dus la şcoală, ni s-a dat timp să executăm lucrarea tehnică de sfârşit de an. Eu alesesem un dispozitiv special pentru sculărie, destinat găuririi unor flanşe cu şase burghie deodată. Pentru el mai aveam de executat placa superioară şi îl terminam, lucru care mi-a luat două zile.

Concomitent cu pregătirea pentru bacalaureat, am început-o şi pe cea pentru facultate. Găsisem în Liana omul care să mă ajute şi să-mi fie, în acelaşi timp, un sprijin moral. Zilele mi se păreau că trec greu, voiam să văd de ce sunt jyn stare. Am predat cu o lună mai devreme lucrarea tehnică şi am primit nota zece. La literatura română, matematică şi tehnologia construcţiilor de maşini am luat note peste opt. Am plătit gazda şi mi-am cărat lucrurile în Izvoare. Am cerut de la fabrică o lună concediu fără plată şi concediu de odihnă şi m-am apucat de învăţat. Liana şi-a trecut cu 9 şi 10 examenele din sesiunea de vară.

Pe urmă avu mai mult timp să se ocupe de mine. Mai rămăseseră câteva zile până la examen. Intrasem în panică şi îmi era frică de nereuşită, dar ea mă încuraja. Abia în ziua probei scrise la matematică am avut ochi să văd că fosta mea prietenă din copilărie se făcuse o domnişoară în toată puterea cuvântului: înaltă, părul din castaniu dăduse spre negru închis şi-l purta tot lung pe spate. Când ieşeam la braţ cu ea prin oraş, întorceau oamenii capul după noi. Fustele şi rochiile le purta decent şi le alegea cu gust, iar croiala lor perfectă ai scotea şi mai bine în evidenţă corpul şi picioarele. Ochii ei albaştri şi mari şi buzele roşii, senzuale, mă făceau câteodată să-mi pierd controlul şi

încercam s-o sărut, dar ea întorcea, discret, capul într-o parte. Gestul mă enerva peste măsură, dar făceam eforturi să mă stăpânesc. Târziu mi-a spus de ce s-a purtat aşa, a fost spre binele meu; nu trebuia tocmai atunci să mă îndrăgostesc de ea. M-a întrebat chiar în preziua examenului dacă nu am de gând să mă apuc din nou de /scris şi i-am răspuns că da, iar ea m-a lăsat s-o sărut! Mi-am amintit de primul nostru sărut din urmă cu câţiva ani. Ne-am despărţit repede şi mi-a urat „baftă”. „Să fie” – i-am răspuns, văzându-mă dinainte student. Ţ) după *fier* care probă de examen mă aştepta la ieşirea din Universitate şi mă întreba ce am făcut. Dintre toate, la tehnologia construcţiilor de maşini m-am prezentat cel mai bine: atunci am înţeles cât m-a ajutat uzina. Când s-a afişat, aşa era, la T.C.M. luasem 9 şi fusesem al 60-lea pe listă. Am sărit şi am luat-o în braţe de bucurie. Am sărutat-o. De câteva ori. Fără nicio reţinere. Din tot sufletul. Pe drum până la Parc, de unde luam maşina spre Izvoare, am cerut-o de soţie şi ne-am făcut planuri de viitor. Aveam fiecare 23 de ani şi eu aşteptam să ană ia în toamnă în armată şi să fac doar nouă luni ca militar în termen. „După ce mă voi întoarce, i-am spus, vom merge împreună la Universitate, eu tânăr boboc şi tu în ultimul an… Nu-i nimic, voi ne predaţi nouă ştafeta studenţească”. „O să fie bine, Mircea, a răspuns ea zâmbind şi privindu-mă insistent, tu o să înveţi bine, iar la repartiţie o să prinzi unul dintre cele mai bune posturi!”

Nu ne-am mai dus cu autobuzul, ci am luat-o pe jos. Ne-am oprit la Mănăstirea Jitianu şi am vizitat-o. Am văzut acolo obiecte de valoare care aparţinuseră domnitorului Alexandru Ioan Cuza şi câteva manuscrise vechi ale unor caligrafi din Oltenia. care fuseseră devotaţi lui Mihai Viteazu. În aceeaşi zi, seara, m-am dus la părinţii Lianei şi le-am spus că vrem să ne căsătorim, iar ei au fost de acord.

Pentru mine, avea să înceapă, nu peste mult timp, viaţa la persoana întâi plural.

Destine

Pabrica de zahăr din Izvoare se află aşezată pe malul stâng al Jiului, la circa 100 – 150 metri de podul Jitianu, construit de marele Anghel Saligni, şi ocupă o suprafaţă însemnată de teren din fosta grădinărie a ceapeului. Nimeni n-ar fi crezut vreodată că aici, pe locurile unde creşteau odinioară pepenii şi lubeniţele cât căpisterea, se va" produce zahăr, fiind prima unitate din domeniul industriei alimentare, ridicată după cel de-al doilea război mondial în perimetrul rural. Lângă corpul clădirii principale – unde se desfăşura complicatul proces de elaborare a zahărului, însumând mii de kilometri de ţevi, compartimentele tehnice şi utilajele – funcţionau rafinăria, atelierul mecanic, termocentrala, laboratorul de probe şi cel de încercări mecanice, un sistem de benzi rulante către magazia şi silozul de zahăr. La un an după terminarea ei, au început lucrările şi la cea de ulei.

Pentru gospodarii din Izvoare, industria reprezenta o revoluţionare a sistemelor de existenţă şi gândire. Alături de cei 20 tehnicieni şi ingineri veniţi de la Bucureşti, reprezentând „creierul" activităţii economice care pornise de curând aici, au fost angajaţi trei sute de lucrători, urmând ca în campania de prelucrare a sfeclei să se încadreze încă 200 – 250 de zilieri. Despre anii de început ai ei şi cum avea să se dezvolte în continuare până în deceifiul opt, Constantin Gachi putea să dea detalii până în cele mai mici amănunte. Moldovean de origine, strămutat pe meleagurile Olteniei, fusese prins de iureşul vieţii şi se statornicise în Izvoare. îşi începuse meseria ca mecanic la moara lui Barbu Drugă, vestitul moşier, trecuse apoi la una din secţiile fabricii „Malaxa" din Coveia şi pe urmă la Fabrica de zahăr. În fiecare dimineaţă îşi îndrepta grăbit

paşii spre atelierul mecanic, unde ajunse, după destul de mulţi ani de muncă, maistru, maistru principal şi apoi şeful atelierului. Oamenii îl respectau şi îi cereau de fiecare dată părerea, iar conducerea îl solicita întotdeauna la rezolvarea unor probleme tehnice complicate. Stăteau gata oricând să-i întregească înaltul profesionalism de care dădea dovadă şi cele 14 invenţii şi inovaţii. El se ocupase de amplasarea şi ridicarea atelierului mecanic, îi adusese apoi strungurile, frezele şi maşinile de găurit pe care le montase în mai puţin de trei săptămâni. Într-un colţ aşezase tâmplăria, într-altul modelăria, în celălalt forja şi turnătoria şi în cel de-al patrulea bobinajul şi electricienii. Din biroul său lipit de magazia de scule veghea toată secţia. La 6 dimineaţa începeau lucrul strungarii, iar de la 7 – restul meseriaşilor.

Constantin Gachi apărea întotdeauna, ca un ceasornic, la ora 6, 30, când făcea „turul de orizont" printre ei, strângându-le de fiecare dată mâna şi spunând câte o glumă. O dată se oprise mai mult timp lângă Ion Bursuc, se uitase la şpanul din cadă şi din jur şi îi făcuse observaţie că pornise maşina mai târziu, la care muncitorul, ruşinat, pusese capul în pământ şi tăcuse chitic. Cu patru zile în urmă sosise un nou strung SN-400 şi se gândea unde să-l monteze. îl rugaseră mai mulţi din

atelier să-i treacă pe ei să lucreze. Cum îl adusese, îl aşteptase la plecare Cristina Ungureanu, ultima angajată, şi-i zisese s-o lase pe ea, că muncise după terminarea profesionalei timp de trei ani pe un asemenea utilaj, în pauza de la ora zece, a doua zi, ceruse şi Mihai Dunăreanu acelaşi lucru, apoi Sorin Teodorescu de la compartimentul „semigrea", motivând că i s-a urât tot finisând la axele de la rafinărie.

Se vorbea, de la o vreme, că vor veni restructurările

şi, pentru orice eventualitate, şeful de atelier avusese grijă să mai păstreze câteva posturi în schemă decât să pună oamenii pe liber. Peste tot erau discuţii şi se instalase o încordare stranie. Gachi, ca să se lămurească asupra problemei pentru propria sa linişte sufletească şi să pună capăt, în acelaşi timp, zvonurilor, îl întrebă pe inginerul şef Pitiş, care îi răspunse că aşteptau de la Centrală noi-instrucţiuni.

Înainte de a veni schimbul de la ora 7, şeful de atelier o porni spre fabrică. Era sâmbătă şi ştia că la sfârşit de săptămână unii veneau mai târziu. De şase luni se stabilise ziua liberă, în prima sâmbătă din fiecare lună, fapt care îi mulţumise pe toţi. Constantin Gachi avea o tărăgănare în vorbă şi părea trist şi absent. Gândul îi zbura mereu la soţia lui, Irina, pe care o duruse ficatul toată noaptea şi nu chemase salvarea şi nu-l lăsase nici pe băiatul cel mare, Andrei, s-o ducă cu maşina în urgenţă la Spitalul judeţean din Coveia. Până la acest necaz nu avusese probleme cu sănătatea nimeni din numeroasa lui familie: doi băieţi, Andrei şi Matei, şi o fată, Anca. Cu ei, în aceeaşi curte, stăteau socrii lui:

Aurelia şi Nicolae Tabacu. Pe drum îl salutară vreo câţiva muncitori şi le răspunse dând din cap. Nu se opri să dea mâna şi să discute nici cu maistrul Nicolae Du mitrescu, adjunctul său, fapt care-l miră destul de tare pe acesta, deşi nu-l prea avea la inimă pe şef că-l beştelea de fiecare dată când îl prindea că dădea o decizie proastă pe linie de producţie. Odată, Nicolae Dumitrescu se supărase atât de tare, că vrusese să plece, dar unde mai găsea el un loc mai călduţ ca la atelier. Văzându-l că se frământă atât de mult, Gachi îl trimise acasă, la care el n-a mai aşteptat să-i zică a doua oară, că şi-a luat geanta şi a plecat.

De cum intră în fabrică, şeful de atelier o ţinu direct la banda transportoare cu zahărul alb ca laptele. Întinse

mâna şi luă puţin în căuşul palmei, privi granulele, apoi le aruncă din nou. Se uită un timp la şuvoiul strălucitor care şerpuia spre magazie şi îi asocie drumul cu un râu care curge. Urcă pe pasarelă spre atelierul electric.

Îi

De cum ieşi „ursul”, cum îi zisese ea lui Constantin Gachi, Cristina Ungureanu opri fierăstrăul alternativ şi se duse la Alexandru Chiţu de la strungul frontal, care era cel mai vechi din atelier.

— Cu restructurările astea, ce crezi, nea Sandule, cei din urmă vor fi cei dintâi pe listă?

— Nu, îi răspunse el, apoi tăcu. Nu neapărat! Vorbeşte cu şefu’… el are un cuvânt greu de spus. Cum să te dea pe tine şi să-l oprească pe beţivanu de Cosmescu…

Fata se aşeză lângă el şi aşteptă un prilej să reînnoade discuţia. Se gândea cu ce să înceapă. Ar fi vrut să-l întrebe de Dumitrescu, adjunctul, dar se răzgândi.

Începu să zâmbească, poate şi pentru faptul că era sâmbătă şi, aşa cum spuneau bătrânii, sunt trei ceasuri rele. îşi privi ceasul: arăta ora şase şi patruzeci de minute. Tăcu un timp şi, dacă Alexandru Chiţu n-o mai luă în seamă, fiind concentrat la execuţia axului său, plecă agale spre locul ei de muncă. Învârti butonul de pornire al fierăstrăului şi pânza începu un du-te-vino necontenit, lăsându-se în acelaşi timp spre cele două bare de oţel în diametru de 40. Dinţii pânzei începură să muşte din metal, lăsând în linia dreaptă o dâră de pulberi. Din jetul puternic al emulsiei îi săriră câţiva stropi pe salopetă. Se şterse în grabă şi simţi sânul stâng tare ca un măr pădureţ. Ar fi vrut să-l strângă cu toată palma, băieţeşte, aşa cum făcuse cu şase luni în urmă prietenul ei, Adrian Becheru. Zâmbi înfiorată ca după o sărutare sau îmbrăţişare.

De la vestiare apăreau unul câte unul ceilalţi muncitori, reluându-şi fiecare lucrarea lăsată neterminată

cu o zi înainte. Când trecu pe lângă ea, sudorul Nicu Ascunseanu, care avea un băiat la marină şi care se lăudase către toţi că o face noră, se aştepta să se oprească şi să-i mai spună câte ceva, dar de data aceasta doar o salută şi se duse la tâmplărie. îşi făcu intrarea şi Nicolae Dumitrescu, adjunctul şefului de atelier, pe care ea îl botezase „fitilistul" şi aşa îi rămăsese numele. De altfel, el n-o prea avea la inimă şi nu numai pe ea, ci şi pe ceilalţi, stând mereu la pândă să vâneze, de fiecare dată, greşelile lucrătorilor. Pentru acest motiv nu îl înghiţea nici Constantin Gachi, dar ştia că se află în relaţii bune cu Ion Irimia, directorul adjunct. Dumi; rescu avea vorbă aspră, poruncitoare. Rareori îl veieai zâmbind, ori vesel. Stătea mereu încruntat şi nu) rea intra în vorbă cu subalternii săi, purtările lui fă: îndui pe aceştia să-l evite.

Dumitrescu veni până în mijlocul atelierului şi îşi făcu privirea roată, să-i cuprindă pe toţi. îşi dădu seama că se uită la el câteva zeci de perechi de ochi şi se simţi important. O luă spre birou şi intră. Rămase surprins când nu-l găsi pe şef. Sirena fabricii anunţa ora şapte.

Până la ora 14, timpul i se părea întotdeauna Cristinei o veşnicie. Era după o săptămână de lucru şi simţea nevoia unei zile de odihnă. Nu trecu mult şi începu să cânte încet o melodie de muzică uşoară, se întoarse cu spatele la cei din atelier şi fredona mai multă vreme versurile: „Şi-o să-mi fac casă de piatră / Ca moartea să nu străbată/Ca moartea să nu străbată". Deodată, se opri brusc, îşi aminti că George Nicolescu, de la care-l auzise cu un an în urmă la Teatrul de vară din Mamaia, nu vedea şi era cât pe-aci să-i dea lacrimile. Fusese impresionată şi atunci când îl urmărise călcând pe un covor roşu şi, de cum păşea pe scenă şi nu-l mai avea sub picioare, revenea imediat. Se gândi că şi natura face multe nedreptăţi pe lumea asta. Fără să vrea, observă că Mihai Dunăreanu se

uita la ea de câteva minute. „Bun băiat şi Mihai ăsta, dar ce păcat că este prea tăcut şi… Adrian al meu nu mai dă altora rând la vorbă. Cât de mult se deosebesc ei doi, poate şi pentru faptul că Mihai terminase la seral Liceul industrial electrotehnic din Coveia, pe când Adrian, tinichigiul meu auto, mi-a împuiat capul cu tipuri şi curse de maşini. Elvira de la contabilitate l-a întrebat odată, pe iarnă, ce facultate vrea să facă şi el i-a răspuns că încă nu se hotărâse. Ia mai dă-l încolo şi pe mutălăul de Mişu!”

Dumitru Constantin de la „grea” făcea semne diserate macaragiului să-i dea jos un ax, iar ăsta stătea epăsător în capătul celălalt al atelierului şi mânca eminţe; strungarul băgă două degete în gură şi începu să fluiere. Abia atunci îl auzi Nicolae Ursu şi orni macaraua în direcţia „furiosului”. Lăsă cârligul leasupra axului şi Dumitru agăţă cablul, se duse la uniersav şi slăbi bacurile, pe urmă la păpuşa mobilă şi coase vârful rotitor. Cablul zvâcni scurt sub greutatea xului şi se întinse. Ursu îl ridică la o jumătate de merit deasupra strungului şi îl duse pe un electrocar în mijlocul atelierului, aşezându-l încet. Dumitru îi urmărea îndeaproape mişcările şi desfăcu cablul. Tocmai tund intră în atelier şi Constantin Gachi, care veni irect spre el, iar dinspre magazia de scule îndemna i adjunctul. Se salutară şi Gachi îi scutură mâna cu utere:

— Sunt ceva probleme? îl întrebă aproape indifeent şeful.

— Deocamdată… nu, răspunse supus adjunctul.

— Şi zici că este gata, Dumitre? se adresă Gachi trungarului. Acesta dădu doar din cap în semn că da i păru stânjenit de prezenţa lui Nicolae Dumitrescu, cu are se certase în urmă cu câteva zile.

— Te rog să bagi seama la carcasa de la rafinărie, mtinuă şeful pe acelaşi ton calm. Şi vezi că o să vină ecu să-ţi aducă desenul şi noile cote, că am făcut moificări.

— Da, rosti încet Dumitru şi plecă.

Constantin Gachi se duse repede la forjă să vadă ce te cu comanda elevatoarelor pentru zahărul cubic şi lăsă pe adjunct singur în mijlocul atelierului. La uiţi dintre muncitori nu le scăpă gestul, văzându-se oarecum răzbunaţi pe purtarea lui Dumilrescu ori se bucurară în sinea lor. Vreo câţiva îşi făcură semne discrete în direcţia lui. De necaz, Nicolae Dumitrescu îşi muşcă buza de jos, făcu stânga-mprejur şi se grăbi spre tâmplărie, să-şi găsească de lucru pe acolo. Voia cu tot dinadinsul să găsească pe cineva pe care să-şi verse focul, dar nu i se ivi prilejul. Nu stătu nici în tâmplărie şi trecu la magazia de scule, cerându-i lui Stelică Bărăgan cheia să împartă cuţitele de strung pe aprilie, fapt care-l miră foarte tare pe acesta, că doar erau în data de cinci şi ştia că operaţia asta se făcea întotdeauna spre sfârşitul lunii. Bărăgan nu schiţă niciun gest de împotrivire şi i-o dădu.

De geamul magaziei se apropie Vasile Roşianu, frezorul, şi ceru o frează cilindrică. Stelică îi luă marca, o aşează în raft şi îi aduse scula. Roşianu ar mai fi stat să schimbe o vorbă cu glumeţul de magaziner, dar îl ştia pe aproape pe adjunct.

P 1

La ora 10 sună sirena pentru pauza strungarilor. Uruitul utilajelor încetă şi oamenii se grăbiră unii spre vestiar, alţii îşi scoseseră pachetele şi se aşezaseră să mănânce. Alexandru Chiţu, Dumitru Constantin, Ion Logofătu şi Sorin Teodorescu luau masa împreună. Mihai Dunărcănu se duse la vestiar. După el o porni şi Cristina Ungureanu. De cealaltă parte a atelierului, frezorii şi rabotorii se grămădiseră la un banc de scule al lăcătuşilor. Când mai rămaseră cinci minute până la terminarea pauzei, Valentin Ciucă, normatorul, responsabilul cu abonamentele, intră în atelier şi începu să strige:

— A sosit presa! Citiţi în ziarul local „Orizontul”, la pagina a treia, articolul „Comunistul – exemplu în muncă şi în comportare: Maistrul Constantin Gachi41, semnat de colegul Mihai Dunăreanu. Un ziar bine ancorat în actualitate, care prezintă realităţile din zona noastră.

Normatorul avea în mâna dreaptă trei numere din „Orizontul”, pe care le agita mereu. Muncitorii îl asaltară din toate părţile, inclusiv cei neabonaţi. Cereau cu toţii să vadă despre ce este vorba; îl ştiau pe Ciucă gură spartă şi credeau că face vreo glumă. Vreo patru-cinci apucară câte un număr şi îl deschiseră la pagina a treia şi se convinseră că aşa era. Gheorghe Târşoagă, sudorul, care nu era abonat, se adresă frezorului Eugen Marin: I

— Eugen, citeşte, neică, tare, să auzim şi noi cei care nu avem „Orizontul”.

Se făcu linişte. Eugen Marin se uită peste capetele celor strânşi în jurul lui şi întârzia înadins parcă să urmărească atmosfera creată. Toţi aşteptau şi îl priveau curioşi. În cele din urmă, frezorul începu ironic:

— Stimaţi colegi, vă rog să daţi ascultare unui material publicistic, semnat de mai tânărul nostru coleg Mihai Dunăreanu, strungar aci, în atelierul ăsta. Mihai, Mihai – strigă el tare – vino, dom’le, încoa, să te vadă mulţimea.

— Eugen, te ia dracu’, auzi? se amestecă din nou întărâtat Gheorghe Târşoagă. Dă-i drumul odată şi lasă-ne în pace.

— Bine… fie. Iată articolul. Tuşi de două-trei ori. Supratitlu: „Comunistul – exemplu în muncă şi în comportare”. Acum titlul: „Maistrul Constantin Gachi”. „Între anii 1943 – 1947, Constantin Gachi şi-a făcut ucenicia într-un atelier particular, lucrând în condiţii grele, inumane. Anii au trecut şi, după satisfacerea stagiului militar, se încadrează la întreprinderea pentru

industrializarea sfeclei de zahăr Izvoare. Astăzi, comunistul Constantin Gachi este şeful atelierului mecanic de confecţionat şi recondiţionat piese. Ca să ajungă aici, a străbătut toate etapele de pregătire, după care, la rândul lui, a învăţat şi pe alţii din tot ceea ce îşi însuşise el atât de temeinic. Niciodată tinerii care au urmat cursurile de strungărie nu vor uita cunoştinţele solide privind tehnologia meseriei şi rezistenţa materialelor transmise de maistrul lor. Comunistul Gachi nu vorbeşte niciodată despre realizările şi faptele sale. Dar Medalia Muncii, Ordinul Muncii clasa a II-a şi multe insigne de fruntaş în producţie şi fruntaş pe cincinal ce i-au fost conferite sunt semne ale recunoaşterii unei munci pline de dăruire pe care a desfăşurat-o de-a lungul a peste, 38 de ani de activitate41. E scris adânc, comentă el, combate tare, ce mai? şi aşteptă reacţia celorlalţi la remarcile sale, dar oamenii tăceau, de parcă nici nu le-ar fi auzit. Nemulţumit, Eugen Marin reluă. Să vedem ce zice mai departe, „Despre maistrul Constantin Gachi, tovarăşii săi de muncă au cuvinte care exprimă preţuire, stimă şi dragoste. Iată ce ne declară Simion Mitran, membru al biroului organizaţiei de bază: «Vine dimineaţa devreme şi pleacă seara târziu. N-o face pentru a-şi întări autoritatea. El este, ne-am dat seama, o simbioză...» Se opri, ar fi vrut să întrebe ce este aia *simbioză*, dar, văzând privirile duşmănoase ale oamenilor, renunţă şi se scuză: Iertaţi-mă, am pierdut rândul. Aşa deci: «*o* simbioză între competenţă şi pasiune». Un alt membru al biroului, Dumitru Popa, ne completează: «îl cunosc exact de peste două decenii. Aş putea spune că aproape 80 la sută din oamenii care lucrează în acest atelier au învăţat tainele meseriei şi datorită maistrului lor, Constantin Gachi», Am notat, apoi, şi părerile organizatorului biroului grupei sindicale, Nicolae Ascunseanu: «Face parte din comitetul de partid,

din consiliul oamenilor muncii. Este atent la propunerile muncitorilor şi urmăreşte întotdeauna îndeplinirea lor. Ca maistru, deciziile lui, indiferent la ce se referă, sunt expresia unei conştiinţe muncitoreşti înaintate»”.

Sună sirena fabricii, care anunţa sfârşitul pauzei de masă. Atunci îşi făcu apariţia şi adjunctul, care veni spre ei şi îi invită la lucru.

— Gata, hai la muncă, toată lumea, şi lăsaţi „şedinţa11.

Dar nimeni nu se clinti din loc Toţi ştiau că Nicolae Dumitrescu era invidios pe meritele şefului său şi căuta atât cât putea să-l „sape” la conducere. De aceea Eugen Marin, continuă cu vocea ridicată, să audă şi adjunctul. „Orice realizare, orice îmbunătăţire tehnică ce apare în atelierul respectiv sunt legate de numele lui

Constantin Gachi”. Când înţelese despre ce este vorba, se mai înmuie, el credea că muncitorii fac comentarii asupra etapei de fotbal de a doua zi din divizia A şi de aceea se strânseseră la un loc Acum deveni şi el mai atent, dar parcă îl râcâia ceva pe suflet, că îi apostrofă din nou:

— Nu se aude? Treceţi la treabă, sau vreţi să vă iau din bani?

Atunci Ion Logofătu nu mai putu să rabde şi sări:

— N-ai, dom’le, răbdare că terminăm acum, ce, ţi-e necaz? apoi îl întrebă pe frezor: Eugene, mai ai mult?

— Nu, îi răspunse acesta şi se uită cu duşmănie la adjunct, care nu mai zise nimic, dar plecă şi intră în biroul lui.

Vreo câţiva îl înjurară, iar murmurul, care se iscă în urma lui, trăda simpatia oamenilor pentru Constantin Gachi.

I

Mihai Dunăreanu se afla lângă strungul său şi

asculta. După ce se risipiră oamenii la locurile lor de muncă, îl porni. Efectua operaţia de găurire la o comandă de 40 de bucşe din alamă. Lângă el se opri Gheorghe Târşoagă şi îl felicită. Fu singurul din atelier. Cristina Ungureanu se bucură pentru debutul lui Mihai şi vru să vină să-i spună câteva cuvinte, dar se gândi să nu înţeleagă băiatul altceva şi amână pentru altă dată. Mihai găurea piesele şi se uita prin atelier; atunci observă că devenise centrul atenţiei tuturor. Se discuta şi se gesticula în direcţia lui. Avu nişte sentimente ciudate de mulţumire, simţi mai întâi călduri în tot corpul, apoi sângele năvălindu-i în obraji. Acum era în atenţia lor şi se gândi că numele lui se afla pe buzele tuturor. Dinspre biroul şefilor îl privea eroul articolului său şi îi făcu discret cu mâna în semn de salut, iar el îi răspunse de câteva ori din cap, zâmbindu-I

*

În jurul prânzului, când Gheorghe Dragomir, directorul general, obişnuia să-şi facă „turul 14 său de control prin atelier, găsi totul în regulă: muncitorii lucrau şi maşinile funcţionau din plin. Un lucru sesizară cei de aici, că Nicolae Dumitrescu, cunoscut ca omul conducerii, nu veni în întâmpinarea lui, dar puseră gestul pe seama articolului. Înainte de a pleca, directorul îi ceru şefului de atelier să-l cunoască pe Mihai Dunăreanu, dorinţă pe care acesta i-o îndeplini. Veniră amândoi la strungul acestuia şi Mihai fu emoţionat de cuvintele lui Dragomir: „Mă bucur, tinere, pentru ce ai făcut. Avem nevoie de oameni ca dumneata, care să ne popularizeze lucrătorii şi realizările”. Apoi, către şef: „Gachi, este membru de partid?” „Da”, îi răspunse calm acesta. „Atunci, te rog să-l propuneţi secretar de U.T.C. Şi dă-i înainte, Mihai41.

Gachi îi făcu cu ochiul şi-l urmă pe director. Tânărul strungar îşi văzu mai departe de treabă.

Tudor Postelnicu, rabotorul, îl privea cu invidie pe eroul zilei şi se întrista pentru faptul că el nu ştia să scrie bine nici măcar o cerere. Avea mai mult cu un an decât Mihai Dunăreanu, dar era mai scund decât el. „Ei, zise Postelnicu, poate să facă ce o face, tot muncitor ca şi mine rămâne”. Stăteau pe aceeaşi uliţă în Izvoare şi copilăriseră împreună. Erau buni prieteni şi adesea mergeau amândoi în oraş, la teatru. Ştia că Mihai avea o prietenă în Coveia, care lucra la Fabrica de avioane ca bobinatoare. Se vedeau des şi îşi făureau planuri de viitor. Tudor cu Mihai se dăstăinuiau unul altuia, fără să aibă secrete chiar şi în dragoste. Odată, când Tudor îi povestise că îi e dragă Magda de la zahăr cubic, nevasta lui Matei Arnăutu, care plecase în armată, Mihai l-a muştruluit şi el a ţinut supărare vreo săptămână, după care şi-a cerut scuze şi s-au împăcat. De atunci erau nedespărţiţi.

Sorin Teodorescu fileta la cuţit ultimul ax pentru rafinărie. La a doua trecere, i se rupse vârful. Opri maşina şi desfăcu cuţitul… Se duse cu el la polizor şi-l ascuţi. Se întoarse şi îl monta. Porni strungul. Acţiona ambreiajul şi regla cuţitul după pasul filetului. La a treia trecere, i se rupse iar. Se enervă şi începu să înjure. Opri din nou maşina şi plecă prin atelier fluierând. Se tot frământa că îl anunţase, cu o zi înainte, sergentul major Bobocel, că frate-său, Iorgu, care fusese dat dispărut în cel de-al doilea război, urma să vină acasă în cel mult două săptămâni. Omul se bucurase, dar se şi întristase în acelaşi timp, deoarece cumnată-sa, Aneta, se măritase cu Ioniţă Badea şi avea cu el trei fete mari: pe Ileana, Lucreţia şi Tudoriţa. Ileana, cea mare, se măritase de un an cu Vasile Ispas şi aştepta un copil. Şi acum apărea şi Iorgu.

Pe Sorin vestea îl năucise şi nici nu ştia cum aveau să se desfăşoare lucrurile. Aştepta revederea cu fratele, dar mai era la mijloc şi Ioniţă Badea. Prin sat vorbeau oamenii

că o să-l omoare Iorgu când o veni. Şi se mai punea o problemă: unde o să tragă? Pe urmă a doua: la cine o să stea şi mai încolo veneau şi altele. Încâlcită treabă!

Pe urmă zvonul care se auzise prin fabrică, cu restructurările, nu-i dădea deloc pace. Ştia că nu este în relaţii prea bune cu Gachi şi se aştepta să fie trecut printre primii pe listă. „Fie ce-o fi, vedem noi până la urmă1, se încuraja el şi se întoarse la maşină.

Constantin Gachi era singur în birou. Verifica fişele de protecţia muncii, că voia să le facă instructajul săptămâna viitoare lăcătuşilor. îşi scoase ochelarii şi îi aşează pe masă, apoi îşi sprijini capul în mâini. Începu să sune telefonul. îl lăsă câteva clipe, crezând că omul de la celălalt capăt al firului va renunţa, dar telefonul se încăpăţâna să spintece aerul cu zgomotul său. Ridică receptorul.

— Alo! Da. Gachi sunt. Cu cine doriţi? Cu Mihai Dunăreanu? Da. Unde? Bine, bine, am înţeles. Bună ziua.

Ieşi din birou şi-i făcu semn lui Mihai Dunăreanu. Când ajunse la el, îi spuse să-şi ia şublerul şi să se ducă la laborator să măsoare nişte piese uzate, să le facă schiţa şi pe urmă să le execute. Când băiatul dădu să plece, şeful îi mulţumi pentru articol, mărturisindu-i că în cei 38 de ani de muncă ai săi nu scrisese nimeni despre el la ziar. Băiatul nu zise nimic, se întoarse, îşi luă şublerul şi ieşi din atelier. Era emoţionat. Se gândi cum îl vor privi oamenii din fabrică. Mergea tăcut şi aerul călduţ de aprilie îi plăcu. îşi aminti că de dimineaţă şi până la ora treisprezece nu ieşise deloc afară, în laborator nu era nimeni şi se aşează pe un scaun. Deodată se deschise uşa de la probe şi o laborantă înaltă şi slabă îl invită înăuntru, dar fără să-l urmeze. În mijlocul camerei stătea pe un scaun, în faţa mesei, Violeta, fiica inginerului şef, Ion Pitiş. Când văzu revista „Luceafărul”, tresări. Cu Violeta se saluta şi

schimbase puţine cuvinte. Era o fată frumoasă şi se făcea plăcută prin felul ei de-a fi. Nu jignise pe nimeni şi nu-şi dădea importanţă prin faptul că taică-său era al doilea în ordinea conducerii. Picase la examenul de la filologie şi pe urmă se angajase. În cartea ei de muncă era trecut „muncitor necalificat”, dar lucra la laborator.

— Te rog să iei loc, Mihai, şi îi arătă scaunul de cealaltă parte a mesei.

Băiatul salută şi se aşeză. Chiar dacă revista se afla deschisă de-a-ndoaselea, el văzu titlul mare, *Fin*

Î35

tâna. „Oare ce se întâmplă.cu mine azi? se întrebă în gând. Prea multe surprize”. îşi văzu numele tipărit cu litere de-o şchioapă deasupra povestirii şi într-un colţ un cerc în mijlocul căruia era scris „debut”.

— Mihai, nu ştiam că ai astfel de preocupări I…

El se uită în jos şi atunci realiză că are pantalonii de salopetă murdari şi, pentru moment, îi fu ruşine. Observase de cum intrase halatul alb, scrobit, al fetei.

Intuise sânii rotunzi şi mici. îşi aminti că o văzuse în costum de baie în urmă cu un an la Jiu, la plajă, şi se îndrăgostise de ea, dar nu se gândise vreodată că va putea merge mai departe.

— De câte ori ne-am întâlnit, n-am bănuit că ascunzi asemenea taine… în ziarul judeţean articol, în revista Uniunii Scriitorilor debutezi cu o povestire… Cine eşti tu de fapt, Mihai Dunăreanu?

— Violeta, te rog – rosti el – şi îşi făcu de lucru cu şublerul. Avea mâinile murdare şi vru să şi le ducă la spate. Fata sesiză frământările lui şi îl încuraja.

— Mihai, nu te înţeleg… nu te bucuri?

— Ba da! Dar m-ai luat prea repede. Şi… îi veni în minte să-i spună că este îndrăgostit de ea, dar i se păru o prostie.

— Şi ce?

— Mie mi-a spus şefu’ să vin cu şublerul şi să măsor nişte piese şi acum…

— Să ştii că scriu şi eu poezii şi aş vrea să ne întâlnim, să mai discutăm despre literatură şi despre… ce vrei tu. Citi apoi pe faţa lui nerăbdarea. Vrei să pleci?

care-i venea până deasupi enunchilor. Şi prin ei îi

— Nu! răspunse el şi aşează şublerul pe masă. Lasă-mă să mă uit şi eu puţin! şi ridică mâinile. Ea nu pricepu gestul lui şi Mihai adăugă: să n-o murdăresc…

— Vai de mine! Ce-s vorbele astea, Mihai?

— Întoarce-mi tu revista! şi descrise prin aer cu mâinile un semicerc.

— De ce, vino lângă mine.

— Ei, vine negru lângă albu… are voie?!

— Desigur. Şi se retrase mai spre capătul băncii.

El se aşează lângă ea, ceva mai departe, să n-o atingă pe halat cu salopeta. Se apucă să citească prezentarea dintr-un chenar mic: „Tânărul strungar Mihai Dunăreanu de la întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr din Izvoare ne-a trimis cinci povestiri, cerându-ne părerea. Am ales dintre ele pe cea intitulată *Fântână* şi-i spunem că dovedeşte reale calităţi de povestitor şi este pe drumul cel bun. îi însoţim debutul de azi cu un «bun venit» şi îi aşteptăm la redacţie”.

Trecu apoi mai departe: „Se apropia de miezul nopţii şi becul încă mai era aprins în casa lui Ghiţă Guguloi. Copiii lui se culcaseră devreme, iar el cu nevastă-sa, Coala, trântiţi în pat, stăteau de vorbă. Coala îl rugase de mai mult timp să facă o fântână la drum, lângă poarta mică şi nu reuşise să-l convingă”. Urmări mai departe coloanele povestirii orânduite pe o jumătate de pagină de revistă. Se opri asupra finalului: „Ajunşi acasă, femeia s-a dus la bucătărie, copiii au intrat în casă, numai Ghiţă şi-a făcut de

lucru pe lângă fântână. S-a uitat în apă şi atunci şi-a amintit de ziua cu gazele, dacă… Porni spre bucătărie la nevastă-sa, luă garniţa pe care, deşi era plină, o vărsă în mijlocul bătăturii.

— Mă duc să iau alta, că asta e caldă44.

«— N-au tăiat nimic, murmură el. Apoi privirea îi alunecă spre picioarele fetei. Era descheiată la un nasture. I se puse un nod în gât. Parfumul ei îi gâdilă plăcut nările. Pulpele albe îi aţâţară poftele. Uitase de fabrică şi de toate.

— Mie mi-a mers la suflet, Mihai, să ştii. Şi chestia aia cu… uite, o am subliniată – „Ce-ar fi să facem o fântână până în inima pământului, să vedem ce ţâşneşte de acolo” – mi se pare nemaipomenită!

— Violeta – prinse el curaj –, eu ies la două, fac o baie şi pe la trei trec să te iau şi mergem în oraş prin parc şi mai discutăm, da?

— De acord, acceptă fata. Te aştept.

— La revedere i

— La revedere I

Mihai Donăreanu plecă. Parcă plutea. Când ajunse la atelierul mecanic, sosise schimbul doi. îşi strânse sculele, făcu curăţenie la strung şi intră la vestiar.

*

Cristina Ungureanu vru cu tot dinadinsul să-l prindă pe Mihai Dunăreanu şi să-i vorbească. Dorea să-l felicite pentru articol şi pentru felul lui de-a fi. 1. Oa avea să-l privească de acum înainte cu alţi ochi. Era prietenă cu Adrian Becheru de un an şi băiatul o ceruse de două ori în căsătorie, iar ea îi răspunsese: „Să mai aşteptăm… să mai treacă timpul”. Atunci Adrian îi vorbise despre motivul grabei. Vasile, taică-său, îi văzuse de mai multe ori împreună şi i-ar fi plăcut s-o aibă noră şi asta cât mai repede. Sâmbătă după masă, la patru, venea Adrian s-o ia

de acasă cu maşina lui, o Dacie cumpărată de şase luni, şi să plece împreună la Turnu Severin la talcioc. De o săptămână aşteptase ieşirea asta la Dunăre şi acum nu avea niciun chef. În loc să fie bucuroasă că până luni este liberă şi că va pleca cu prietenul ei la plimbare, se întrista. Se învârti câteva minute, gata îmbrăcată, prin faţa vestiarului de bărbaţi şi se necăji că nu apărea niciun muncitor pe care să-l roage să-l anunţe pe Mihai că are să-i spună ceva. Se ruşina la gândul că ea îl caută pe băiat şi o luă nehotărâtă spre poartă. Pe drum îl ajunse pe Sorin Teodorescu, strungarul cu categoria a 7-a specială* care era al cincilea angajat al atelierului mecanic. Era înalt şi slab, cu umerii lăsaţi şi mergea mai mult pe partea dreaptă, deoarece făcuse operaţie la plămânul drept. Mai avea trei ani până la pensie. Mulţi spuneau că, după cum arată, n-o mai apucă, dar el, de câte ori vorbea cu cineva, îi aducea aminte, de fiecare dată, că mai are puţin cu munca. Cristina se gândi la ce vârstă o fi intrat în fabrică şi presupuse că la 20 şi până la 57 sunt 37 de ani de serviciu, de înmulţit cu 12 luni, cu 30 de zile, cu 8 ore, nu putu să socotească numărul total al orelor, dar conchise că se făceau cu sutele de mii. Omul îi auzi paşii şi se întoarse.

— Tu erai, Cristina? Hai să mergem împreună.

— Nea Sorine, când vine nea Iorgu?

— Nu ştiu I Poate peste o săptămână… poate mai târziu. Da’ tu de unde ştii?

— Păi nu ştie tot satu’? Şi acum tuşa Aneta şi un chiu Ioniţă ce vor face?

— Aneta, săraca, n-avea de unde să afle că el mai trăieşte. Ce, crezi că el nu s-o fi căsătorit pe-a col o?

— Şi de ce nu rămâne acolo, atunci?

— Nu ştiu! Greu de spus. Probleme politice. Oftă. Da’ Adrian ce mai face? schimbă ei vorba. Te măriţi cu el? V-am văzut mereu împreună. Este băiat bun… are şi maşină.

— Nu ştiu! Şi zici că or să se ţină de cuvânt cu restructurările?

— Nici nu se poate altfel, e lege, o sperie bătrânul.

La poartă îi controla Vasile Stamin. îi arătară gentile. La calea ferată se despărţiră. Sorin Teodorescu o apucă pe o potecă spre gară, iar Cristina Ungureanu pe şoseaua naţională. În staţia de autobuz se opri puţin şi observă cum o sorbeau din priviri nişte tineri. Era o domnişoară în toată puterea cuvântului, înaltă şi bine făcută. Părul negru îl purta pe spate, faţa ovală şi cu trăsături fine, ochi albaştri arcuiţi de sprâncene negre, voievodale. Gura era mică şi senzuală, când râdea, făcea gropiţe în obraji. Deux piece-ul albastru, strâns pe talie, îi scotea în relief formele, sânii mici şi tari ca la douăzeci de ani. Picioarelele. avea frumoase ca ale

vedetelor de cinema. Nu degeaba zisese Ion Scrobeală, la un dans, în toamna trecută: „Pssstt, vine artista”. Ea auzise, îi plăcuse şi trecuse mai departe spre Adrian.

I

Sorin Teodorescu trecu prin gară şi nici nu luă seama de ce se adunase atâta lume pe peron. Nu se opri şi nici nu avu curiozitatea să întrebe. Probabil se întâmplase vreun accident sau cine ştie ce... Părea obosit şi lipsit de vlagă. În dreapta purta geanta şi pe stânga o ţinea apropiată de corp şi n-o plimba ca altă dată milităreşte. Privit de departe, făcea impresia unui om care avea multă amărăciune în suflet. După ce trânti poarta, răsuflă uşurat. Curtea era pustie, semn că nu se afla nimeni acasă. Căută cheia în ascunzătoarea lor şi deschise uşa de la intrare. îl izbi un miros greu de acru. Dădu uşa la perete, aruncă geanta în pat şi se aşeză pe un taburet. Stătu aşa câteva minute. Se aplecă şi scoase de lângă masă o sticlă de monopol cu ţuică. O duse la gură şi trase de câteva ori. Se

auzi poarta. Tresări. „Cine-o fi?” murmură el, dar nu se ridică. Paşii răsunau pe aleea betonată, tot mai aproape. În prag apăru noru-sa. Leonora.

— Bună ziua, taică. Ce faci aci? Mama nu este acasă?

Sorin Teodorescu se mai învioră, ţinea foarte mult la noru-sa şi, după ce-l născuse pe Dan. O considera ca pe copilul lui. Toată această simpatie a lui venea şi din faptul că Leonora se purta frumos cu ei. De multe ori bărbatu-său, Vasile, se mai certa cu ei, dar ea se punea la mijloc şi împăca lucrurile întotdeauna.

— Bună să-ţi fie inima, fata tatii. Mâncam. Hai şi tu la masă. Aurelia este la global. îi întinse sticla cu ţuică.

— Păi nu pui şi dumneata în pahar?

— Lasă, ia aşa, fără măsură. Leonora gustă şi aşează sticla pe masă.

— Trecui să vă las nişte carne. A adus-o aseară Vasile…

— Du-te şi pune-o în frigider. Şi spune-i lui barba tu-tău ăla să nu-mi mai poarte atâta de grijă…

Femeia tăcu un timp.

— Da’ dumneata ce ai? Eşti bolnav? Pari slăbit… palid. Te doare ceva?

— Nu, nu, răspunse el repede, precipitat.

— Ei, nu, pe naiba! Ce, crezi că eu nu văd… Omul mai trase de câteva ori din sticlă. O rugă şi pe ea, dar nu mai vru.

Plecară spre bucătărie. Ea scoase carnea dintr-o sacoşă şi o băgă în frigider.

— Ia… da’ ce, s-a stricat frigiderul, nu mai are gheaţă!

— Nu… nu l-am mai ţinut în priză…

Leonora scoase tăviţa plină cu apă, o vărsă în bătătură şi o aşează la loc. Închise uşa. Socru-său îi povesti

întâmplările de la fabrică: articolul lui Mihai Dunăreanu, restructurările şi drumul cu Cristina Ungureanu.

— Păi, ce, a ajuns băiatul lui nea Ion Dunăreanu să scrie la ziar? întrebă ea mirată. Ia uite, domnule, ce dă din fata lui Ilie Treanţă?!

— Leonora, te rog. Mihai este un băiat. foarte bun şi nu-ţi dau voie. Până aici. Dacă era vorba despre altul, mai mergea, dar pe el...

Nora se opri la timp. îl cunoştea destul de bine pe socru-său şi ştia că pe cine consideră el băiat bun, aşa rămâne, oricâte dovezi ai aduce. Schimbă vorba.

— Auzi, taică, să vezi ce a făcut Dan!

— Ce?

— L-a bătut pe Bogdan al Urneai Bacariciu că stătea ăla prea mult cu Nicoleta Tudor ei Scrobeală. Când l-am întrebat: „De ce ai dat, Dane, în Bogdan?”, el mi-a răspuns: „Să-l învăţ minte, altă dată să nu se mai lege de Nicoleta, că este gagica mea”.

Sorin Teodorescu începu să zâmbească. Atunci se gândi la felul de a fi al Cristinei Ungureanu şi îl ferici pe cel care o va lua de soţie.

Cristina Ungureanu stătea culcată în camera ei şi asculta muzică la „Pescăruşul” pe care i-l făcuse cadou Adrian de ziua ei. Cânta Julio Iglesias. Închise ochii. Simţi o poftă nebună să facă dragoste cu cineva, deşi nu încercase până acum. Rămase în starea asta câteva clipe, apoi se mustră pentru gândul ei năstruşnic. Ştia din familie că pentru căsătorie trebuie să fii fată mare. Aşa fuseseră toate femeile din neamul ei şi, când îi zisese o dată mătuşă-sa, Aneta, că n-o prea vede bine cu purtările ei, Cristina era cât pe-aci s-o plesnească. O privise cu toată răutatea de care fusese în stare atunci şi n-o mai salutase până când o pârâse tatălui ei. „Da’ ce mi-a strigat, nu ţi-a spus, tată? Nu i-ar fi ruşine, cutră bătrână ce este!” Marin

Ungureanu se lămurise imediat care avea dreptate şi a lăsat-o în pace.

Fata întinse mâna şi apucă ziarul local, „Orizontul”. Era deschis ia pagina a treia. Citi de două ori cu voce tare semnătura de la articolul „Maistrul Constantin Gachi”: «Mihai Dunăreanu, strungar la întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr Izvoare». „Ce băiat bun… ăsta o să ajungă mare…” în odaia alăturată se auzi zgomot. îşi dădu seama că frate-său trântise ceva.

— Vitoşa, ce ai spart pe acolo, dragul meu frăţior? strigă ea ironic.

— Te-am rugat să nu îmi mai zici aşa. Mă cheamă Victor, dacă nu mai ţii minte numele fratelui tău, veni răspunsul.

— Măi mucosule, ia şterge-ţi tu năsucul când vorbeşti cu mine… Ia uită-te la el!… Ia vezi \.).

— Auzi, Lolobrigido, dacă-ţi dau una, auzi câinii în Giurgiu! Aşa mă educi tu pe mine?

Cristina începu să râdă. Nu trecu mult şi Victor intră peste ea.

— De ce nu baţi la uşă, băieţaş?

— Uite că nu vreau. Dacă te mai porţi aşa, te spun tatălui nostru, pe care-l ştii că ia măsuri urgente cu tine.

— Ei bine, de aia nu mai pot eu. O să mă mărit şi gata, o să scăpaţi de mine, rămâne craiul singur.

— Ce faci? rosti el uimit. Ce, te-ai ţicnit la cap? Tăcură.

— Şi cu cine, mă rog? Cine este nefericitul? Spune-mi-l, să-l caut şi să-l lămuresc să-şi caute în altă parte. Zău, nu merită să se chinuie bietul om cu tine.

— Sunt chiar aşa de rea, Victoraş? întrebă ea afectată. Despre sora ta spui tu asta?

— Nu, n-am vrut! Te rog să mă Ierţi.

Când Mihai Dunăreanu ajunse în faţa laboratorului

pe la ora trei fără zece, Violeta îl aştepta la fereastră şi îi făcu cu mâna. Nu dură două-trei minute până coborî scările şi plecară împreună spre poarta întreprinderii. Violeta era veselă şi părea mulţumită. După câţiva paşi observă că avea părul încă ud. Se opri. El continua să meargă.

— Mihai, se poate… de ce nu mi-ai spus! Ne întoarcem la vestiar, că am acolo foehnul şi te usuci la păr.

— Nu, Violeta, e târziu şi o să pierdem speciala…

— Ai să răceşti… vino.

Vestiarul era pustiu. Violeta deschise dulapul ei, scoase foehnul şi intrară în laborator. El o urma în tăcere şi fără să se împotrivească. După ce apăsă butonul cu aer rece, lăsă foehnul să funcţioneze aşa câteva clipe, apăsă şi pe cel cu aer cald şi i-l trecu băiatului. Ea se aşeză în faţa lui şi puse picior peste picior. Priveliştea nu-i displăcu lui Mânai şi nici nu îşi feri privirea. Purtă jetul cu aer cald deasupra capului şi din când în când scutura părul cu mâna stângă. El vru să vină spre ea, dar nu-l lăsă lungimea cablului. Dacă mai făcea un pas, sărea din priză. Ea zâmbi înfiorată. Mihai îi pricepu jocul şi se lăsă ademenit. Violeta îşi mângâie de două ori piciorul de la gleznă până la genunchi. El veni în faţa oglinzii şi se pieptănă. îşi făcu cărare pe partea stângă. Avea un păr des şi aspru. Pe la urechi se cârlionţase. Violeta se apropie de el, întinse mâinile şi îi acoperi ochii, îşi strivi pieptul de spatele lui, fapt care lui îi dădu o emoţie ciudată. îi prinse mâinile şi i le sărută. Pe rând. Se întoarse şi o luă în braţe. Ea întinse gâtul şi aşteptă să fie sărutată. El întârzie gestul. Gurile lor erau foarte apropiate. Se priviră câteva clipe. Li se auzeau doar respiraţiile sacadate. O sărută. Lung şi cu sete. Inima fetei începu să bată repede.

— Uite ce-mi bate inima… El o strânse de câteva ori.

— Nu… mă doare.

Băiatului îi năvăli sângele în obraji.

— Domnişoara Violeta, n-aţi mai plecat? întrebă o voce piţigăiată de femeie.

Trupurile tinerilor, întinse ca două arcuri, zvâcniră şi se eliberară de emoţii.

— Răspunde-i, Violeta…

— Nu…

— Intră peste noi.

— Nuuu, fii fără grijă. Şi îl sărută. Apoi se desprinse brusc. Gata, ajunge pentru azi. Hai să mergem.

La clubul întreprinderii, televizorul mergea şi câţiva muncitori priveau un serial cu Charlie Chaplin. Din când în când, răzbăteau până afară ropote de râs. Când Violeta păşi în sală, urmată de Mihai, toţi întoarseră privirile spre ei. Se ridicară doi tineri din primul rând şi îi invitară pe noii veniţi să ocupe locurile şi ei trecură în rândul doi. Nimeriseră bine. Pe micul ecran tocmai se consuma o scenă de dragoste. Micul Charlot îşi etala calităţile de îndrăgostit cu o femeie foarte frumoasă. Urmară secvenţe comice din care Chaplin ieşea întotdeauna învingător, însă acum nu se râdea la fel de tare ca mai înainte. După zece minute se termină episodul şapte al serialului. Plecară toţi. Un băiat scund şi roşcovan opri televizorul. În stradă, Mihai îi spuse că speciala plecase de un sfert de oră şi nu mai aveau cu ce să ajungă la Coveia, la care ea răspunse că vor face cu mâna la vreo ocazie şi n-are rost să se enerveze.

În staţie nu mai era nimeni. Trecură câteva Dacii încărcate şi nu mai avu rost să mai facă semn. Pe urmă salvarea, o maşină de la I.C.I.L., un T.I.R. şi trei-patru autocamioane. Nu opri niciuna. Nu trecu mult şi apărură Cristina cu Adrian, care frână lângă ei. Adrian, la insistenţele Cristinei, deschise portiera şi îi invită. Cei doi se urcară în spate, lângă Cristina. Adrian răspunse la salut

binevoitor şi porniră. Pe drum o urmări pe Cristina în oglindă. I se păru că stă prea aproape de Mihai, care se afla la mijloc şi pentru câteva clipe fu gelos pe el. Discutară simple banalităţi, ca să întreţină totuşi o conversaţie. De fiecare dată Cristina se străduia să spună câte ceva când ceilalţi tăceau. Mărturisi că plecau la Turnu Severin pentru două zile, lucru care-l irită puţin pe Adrian. În cele din urmă, el îşi dădu seama că este ursuz şi îi întrebă dacă vor să le pună o casetă cu grupul la modă ABBA şi ei acceptară imediat. Muzica îi înveseli. În zece minute ajunseră la parc şi cei doi, după ce-i mulţumiră, îşi luară la revedere şi coborâră.

În timp ce Violeta şi Mihai se plimbau pe aleile parcului, Tudor Postelnicu, rabotorul şi prietenul cel mai bun al lui Mihai, ieşea din restaurantul „Grisul44 din centrul oraşului, la braţ cu Ioana Greculescu, bobinatoare la Fabrica de motoare electrice. Ioana era o femeie scundă şi durdulie, cu sâni mari şi provocatori. Părul îl purta lung pe spate şi se îmbrăca în pantaloni strânşi pe corp. Oriunde se afla, trebuia să inventeze câte ceva ca să iasă în evidenţă. Avea o fire blândă şi darnică, ce nu se lăsa prea mult rugată. Mulţi spuneau că ăsta a fost şi motivul pentru care bărbatu-său se despărţise de ea, dar Ioana susţinea că Eugen era beţivan şi o bătea. De fiecare dată se plângea că nu este nimic adevărat din vorbele lumii şi că sunt simple zvonuri pe care i le scoteau cei care îi ziseseră de la obraz să se culce cu ei, dar cinstea Ioanei fusese mai presus de toate. Câteodată, când se nimerea să-i placă cineva, nu se lăsa până nu punea mâna pe el. Aşa se întâmplase şi cu Tudor Postelnicu. Se cunoscuseră cu o lună în urmă, când părăseau sala cinematografului „Central44. De atunci se întâlniseră de câteva ori. De prima dată îi povestise viaţa ei cea fără de noroc şi pe el îl impresionase. Tudor se oferise s-o conducă acasă. Stătea

pe undeva, aproape de centru, într-o garsonieră. O apu
’147
cară pe lângă magazinul „Bourul” şi de acolo la al patrulea bloc ajunseră la ea. Tudor părea puţin supărat că îl încărcase ospătarul la nota de plată şi faţă de Ioana îi era ruşine să-i ceară socoteală. Femeia încerca să-l îmbuneze şi-l invitase la o cafea în cuibul ei. El acceptase foarte repede.

*

Constantin Gachi stătea într-un fotoliu în odaia lui şi citea revista „Fotbal”. Câteodată murmura, dădea nemulţumit din cap şi dintr-odată se agita ridicând amândouă mâinile. Soţia lui trăgea o bluză de-a ei la maşina de cusut. Se opri şi îi urmări atentă gesturile. Zâmbi. În ultimul timp Anca, fata lor, se schimbase, devenise tăcută şi foarte distantă, ea care altă dată nu mai dădea altuia rând la vorbă. Pe moment, Irina intrase la idei şi se tot frământa ce putea fi. Presupunea că este îndrăgostită şi de aceea se purta aşa. Andrei, băiatul cel mare, lipsise o noapte de acasă. Se gândi dacă este momentul potrivit să i le facă cunoscute şi soţului ei, dar se răzgândi. După o săptămână de muncă, avea şi el dreptul la odihnă şi linişte. Observă că îmbătrânise şi noi cute îi brăzdau faţa. De băiatul cel mic se simţea mândră şi întotdeauna îi luă apărarea sau, când acesta întârzia până noaptea târziu, nu îi mai spunea soţului. Făcea toate astea pentru faptul că Matei îi semăna. Gachi îşi ridică privirea de pe revistă.

— Ce s-a întâmplat, Irina, dragă, de ce stai?

— Te admiram, craiule, îl întărâtă ea.

— Da, bine, numai tu şi cu Cristina Ungureanu nu îmi cunoaşteţi numele. Ea îmi zice „ursul”. Făcu o pauză. Şi poate că sunt... Are dreptate. Tăcu. Apoi adăugă: şi tu ai dreptate, uite, parcă sunt un crai, şi se ridică. Pufniră

amândoi în râs. Irina îşi continuă lucrul, iar el ieşi în curte şi se duse spre fântână. Se întunecase. Scoase b găleată cu apă şi bău.

— Pe unde umblă copii ăştia ai mei? murmură, oftând ca pentru sine şi se uită spre poartă. Să nu fi trecut cineva şi să mă fi auzit, că pe urmă umblă vorba că m-am ţicnit.

Când se întoarse, nevasta îl aştepta în prag.

— Ce, craiule, vorbeşti singur? i se adresă ea provocatoare.

— Ei, când îmbătrâneşte omul, se mai schimbă, găsi el. O scuză. Dar tu să tragi cu urechea… să ştii că nu este frumos!

Intrară din nou în casă. Abia acum îşi aminti de articolul lui Mihai Dunăreanu.

— Ascultă, zâna zânelor, şopti el cu tremur în voce. poftim şi vezi de ce este în stare craiul tău! şi îi întinse ziarul pe care îl scoase din buzunarul hainei.

Femeia îi văzu poza şi numele şi se apucă să citească. După câteva minute, timp în care uneori repeta frazele care-i plăceau, lăsă ziarul şi îl privi.

— Cum e? îşi încreţi el fruntea.

— Bine! După 38 de ani se scrie şi despre tine în ziar. Acum urmează radioul şi televiziunea. îţi urez succes! Iartă-mă! mai devreme nu se putea? I

Se făcuse om zece seara şi Gheorghe Târşoagă, sudorul, nu se mai ridicase de pe scaun. Băuse a doua sticlă cu vin şi scrâşnea din dinţi: „Dacă o prind, o omor. Să-mi facă ea mie una ca asta!”. Privirea i se împăienjenise. În mână ţinea un bileţel, pe care-l învăţase pe de rost. Pe el scria:

Dragă Gigi.

Tu eşti lumina ochilor mei, fără tine n-aş putea trăi. Ne-am căsătorit din dragoste. Te-am iubit până în ziua în care l-am întâlnit pe el. Mi-am luat lumea în cap şi am fugit

amândoi, nu ne căuta, că n-ai să ne dai de urmă. Rămâi sănătos şi refă-ţi viaţa.

Nicoliţa

Lumina ochilor… grijania ei, şi să mai crezi în femei… Ridică din nou bileţelul: „Te-am iubit până în ziua în care l-am întâlnit pe el”. Apucă sticla şi o trânti în mijlocul odăii. Se sparse şi îi săriră cioburi la picioare. Privi tabloul nevestei din perete şi porni spre el cu un deget ameninţător. „Pe mine, fă, mă faci tu de ruşine? Unu este Gheorghe Târşoagă în Izvoare, să ştii şi tu…” Desprinse tabloul, îl trânti şi sări cu picioarele pe el. Începu să izbească cu tocul pantofului fotografia, până o distruse. Ieşi pe scară.

— Am să plec de aici, urlă el, şi am să dau foc casei.

Se duse să aducă câteva haine vechi şi le puse lângă şopru.

— O să ardă tot, se mânie el.

Se aplecă, scapără rotiţa brichetei şi flacăra ţâşni. Stătu în cumpănă câteva clipe. Se clătina.

— Nu, nu.: „e munca mea! Fii cuminte, nu face prostii, se certă el. Tat-al meu, dacă m-ar vedea în ce hal sunt, s-ar răsti la mine: „Gheorghiţăţ Gheorghiţă, îţi pierzi capu’ pentru o fustă de femeie, tu om ca bradu, vino-ţi în fire, băiatule!” Tăicuţul meu… îl înecă plânsul şi porni împleticindu-se pe uliţă.

Până să ajungă Constantin Gachi şi să vadă cine îl strigă, necunoscutul deschise poarta larg şi o trânti de gărduţul de ciment.

— Care eşti, bă, fratele meu?

— Eu sunt, şefule!

— Aaa… Tu eşti, Gheorghe? Ce s-a întâmplat?

— Şefule, m-a lăsat Nicoliţa şi a fugit cu unu*…

— Şi?

— Şi eu ce fac acu?

— Cine este, Costică? întrebă nevastă-sa de pe scara din faţa casei.

— Gheorghe Târşoagă, are treabă cu mine…

— Ce treabă la ora asta?

— Am rămas văduv, tuşă Rino…

Când auzi aşa, femeia veni spre poartă. Era pocnită să-l încurajeze cu câteva vorbe bune. îşi dădu seama că omul ţine prea mult la ea şi într-un moment de rătăcire sufletească putea fi în stare de orice.

— Săru' mâna, tuşă Rino… iartă-mă că vă deranjez la ora asta, dar mă arde aici – şi arătă la inimă.

— Mă Gheorghiţă, las-o-ncolo de nebună! Ce, nu-ţi găseşti tu altă femeie?! Eu te ştiu om ca lumea şi tu te pierzi numai din atât.

— Venii la şefu'… să-i cer un sfat. M-a crescut de când eram atâtica, şi arătă cât. Aş mânia cerul dacă aş ieşi din vorba şefului…

— Mă Gheorghiţă…

Târşoagă se puse pe plâns.

— Aşa-mi zicea tat al meu, fie-i ţărâna uşoară… Mama este departe. Nu mai am pe nimeni pe lume. Gata, mă duc, v-am supărat… nu se mai întâmplă, asta este soarta mea. Şi plecă încet, clătinându-se.

— Nu mai ajunge ăsta acasă, Costică, se nelinişti Irina.

— Se descurcă el, murmură Gachi.

Cei doi îl priviră cum se depărtează şi intrară în curte.

După ce au ieşit de la cinematograf, s-au prins de mână şi au mers o vreme tăcuţi. Subiectul filmului *Gară pentru doi* îi impresionase. Primul, care rupse tăcerea, fu Mihai.

— A fost nemaipomenit! Cum este posibil aşa ceva?! O poveste minunată: el, pianist, se îndrăgosteşte de ea,

ospătară, într-o gară. Totul pleacă de la o ceartă. Şi interpreţii…

— Da… au fost bine aleşi, îl întrerupse Violeta. Toată povestea lor a fost admirabilă şi regizorul a fost bun. Şi peripeţiile lor, petrecerea de la restaurantul unde lucra ea şi cum se uitau colegele ei… Imită ospătară din film. – «O ciorbă de cutare, două porţii, două fripturi de porc şi spune-i lui Ivan de la bucătărie că sunt pentru mine, două coniacuri mari, spune-i Liubei că sunt pentru mine.»

Era o noapte minunată. Cerul, spuzit de stele, păstra doar undeva departe câteva scame de nori. Luna plină veghea străzile care deveniseră pustii. O linişte adâncă învăluise oraşul. Se făcuse ora unsprezece şi un sfert. Violeta locuia aproape de centrul oraşului, pe lângă Grădina botanică.

— Tu la ce oră ai maşină spre Izvoare, Mihai? îl întrebă ea grijulie.

— La 24 pleacă de la I.R.A. cu navetiştii şi şoferii de la I.T.C.

Mihai o prinse de braţ. După câţiva paşi se opriră în faţa unei vitrine puternic luminată. Violeta zâmbi şi întoarse capul. Nici nu se gândi de câte ori trecuse pe acolo însoţită de cineva, dar acum o încerca un sentiment ciudat: pentru niciun băiat nu-i bătuse inima ca acum. De ce oare? Mihai nu-i întrecea cu nimic pe ceilalţi. Cu ultimul, un inginer de la Fabrica de avioane, se purtase aşa de urât, deşi el îi declarase că o iubeşte şi o ceruse în căsătorie, se văzuseră înainte cu două zile şi se despărţiseră. Aşa vrusese ea, iar acum Mihai, cu muţenia lui şi cu gesturi stângace, o ameţise. Pe urmă îşi aminti că după povestea cu articolul şi povestirea, vrusese neapărat să-l cunoască. Parcă aşteptau amândoi ceva şi el se văzu pus în încurcătură.

— Ştii ce, Violeta, aş dori să-ţi spun ceva şi nu am

destul curaj. Să nu crezi că vine prea repede mărturisirea mea.

Inimă fetei începu să bată şi mai tare, gata să-i spargă pieptul.

— Prea a fost minunată ziua asta şi n-aş vrea să mă trezesc brusc. De-aş putea să-ţi spun tot ce am pe suflet! grăi el şi oftă.

— Spune, Mihai, îl îndemnă ea cu o voce înceată.

— Vorbele sunt mari, dar şi faptele sunt pe măsura lor.

O strânse uşor în braţe delicat şi atent şi o sărută. Gura. ei zăbovi pe gura lui, ademenindu-L

— Bine, ne vedem mâine. Hai, du-te, să nu pierzi maşina. La ora 15, în faţa statuii lui Cuza. Noapte bună!

A doua zi după prânz, Georgică Dinulescu intra la soru-sa, Floarea Dunăreanu. Era acasă şi Niţă, bărbatu-său. Floarea Dunăreanu, o femeie scundă şi grasă, roşie în obraji, cu un nas scurt şi borcănat, nu prea avea timp să participe la „şedinţele" din uliţă, unde se analiza întreaga viaţă a satului. Georgică nu mai trecuse pe la soru-sa de câteva luni şi faptul că venise singur e puse pe gânduri pe Floarea. „Are el ceva să-mi spună", se gândi femeia, de cum îl văzu. Niţă îl pofti la bucătărie şi aduse o oală cu vin. De când se ştia pe lume, Niţă Dunăreanu avea vin până în toamna următoare şi mai dădeau şi la vecini. Nevastă-sa se ocupa de vie şi îşi făcea globalul la ceape. Nu prea se împăcau bine ei, cumnaţii, se cam uitau unul la altul cu ghiolduri. Pe Niţă, căruia i se dusese faima de om serios şi tăcut, limbuţia lui Georgică îl scotea, uneori, din sărite, dar de cele mai multe ori reuşeau să se suporte pentru că ştiau că este între ei Floarea. Cu băutură, soţii Dunăreanu îi rugau pe toţi cei care le treceau pragul, dar cu mâncare se arătau mai zgârciţi. Niţă Dunăreanu se număra printre gospodarii de frunte ai satului şi mai avea un frate, pe

Dumitru.

Nu se vorbea despre cei doi Dunăreanu cum se vorbea despre neamul Brezeştilor (care erau şapte fraţi şi o soră), despre Curcanii (patru surori şi doi fraţi), Bercenii, Sucăleştii sau Pandureştii, care, adunaţi la un loc cu toate rudele lor, făceau mai mult de jumătate din populaţia satului. Brezeştii erau toţi înalţi şi mândri, aveau case bune, cu câte patru-cinci odăi, ridicate de tatăl lor, Costandin, maistor vestit pe toată Valea Jiului. Femeile lor, vrednice, puneau ban peste ban pentru copii şi nepoţi. Ei îşi luaseră serviciu la Coveia şi fă ceali naveta. Dintre ei, cel mai răsărit era Nicolae, şo* Ier pe maşina cu butelii, omul care-şi ridicase şi prima vilă în Izvoare. Curcanii petreceau şi nu puneau mare preţ pe ce lasă în urma lor. Marin Curcanu îi cumpărase, printre primii, maşină Dacia băiatului cel mare, Tudor, Bercenii, sanchii de felul lor, se luau la harţă cu oricine din cel mai mic lucru. Sucăleştii, fudui şi bine îmbrăcaţi, aveau ambiţie la nunţi pe sârbe, iar Pandureştii puseseră toţi salbe strălucitoare la gât nevestelor.

Niţă şi Floarea Dunăreanu stăteau împreună cu fiul, Mihai, şi cu fiica, Maria, pe uliţa Geonoieştilor, la vreo cinci sute de metri de şcoală. Aveau două case: una cu patru odăi, a băiatului, şi alta cu trei, a fetei. „Noi o să ne facem o *bujdulă* cu două odăi mai în fundul grădinii, numai să vedem copiii în rândul lumii”, îi zisese Niţă odată, demult, nevestei când îşi făcuseră şi ei socotelile, ca oamenii. El lucra ca factor poştal la Oficiul P.T.T.R. nr. 6 în Coveia şi, spre seară, dădea o mână de ajutor şi la treburile gospodăriei. Maria era la I.S.E. în anul întâi, la economia industriei. Tare mult se bucuraseră părinţii ei pentru reuşită. îi numărai pe degetele de la o mână pe studenţii din Izvoare. Mihai terminase Liceul industrial la seral şi îi intraseră în cap gărgăunii: nu şi nu, el voia să se

facă ziarist, lucru de care se îndoia taică-său pe motiv că, până să ajungi să faci meseria asta, îţi trebuie oameni să te sprijine. Desigur că Georgică Dinulescu o să povestească ceva şi despre articolul lui Mihai, iar cei doi aşteptau cu nerăbdare să audă părerea celor din Izvoare.

— Auzi, cumnate, începu el tacticos, să ştii că mă bucur pentru nepotu-meu. Bă, trăii şi eu să văd pe cineva din neamu1 nostru scriind la ziar. De-ar mai trăi baba Ilinca Guguloaica să-l vadă, mamă, mamă, ce minune ar fi…

Floarea simţi cum i se umezesc ochii şi ieşi în bătătură. Niţă asculta atent şi avea furnicături pe spate.

— Când am văzut aşa cu litere de-o şchioapă: Mihai Dunăreanu…

Niţă tăcea.

— Şi mai este ceva… Făcu o pauză, aşteptând să fie întrebat, dar cumnatu-său parcă nici nu auzise ce spusese şi nici nu avea curiozitatea de a mai afla noutăţi.

Floarea reveni pe nesimţite şi se opri lângă uşă în picioare. O observă doar bărbatu-său, că Georgică era aşezat cu spatele.

— A fost ieri cu fata inginerului şef de la zahăr în oraş. Vuieşte tot satul. Rostise „vuieşte tot satul41 rar şi apăsat şi-l fixase pe Niţă să-i vadă reacţia, dar acesta nu clipi din ochi şi nu i se clinti nicio cută a feţei. Cumnate, pune, bă, aci şi ceva de mâncare, ce naiba! Că doar nu te sărăcesc de două felii de brânză. Floarea scoase din dulap o farfurie cu brânză, apoi deschise uşa frigiderului şi luă o bucată de salam şi o aşeză pe masă. Pe urmă aduse o jumătate de pâine şi un cuţit. Niţă tăie pâinea în câteva felii groase, apoi brânză şi salamul.

— Poftă bună, cumnate… şi către nevastă-sa: Hai, Floare, ia şi tu, să nu-i fie ruşine lui nen-tău.

Începură să mănânce în linişte. Urmară câteva clipe

de tăcere în care se auzea doar mestecatul lor. Femeia, care n-o văzuse pe fata inginerului şef, se bucură pe moment, dar se gândi că Mihai nu era de nasu ei. „Doamne, ce proastă sunt, păi ce, se şi luară… sunt şi ei tineri, să vedem! Da1 mai bine cu asta decât cu Ileana Nicoletei Ciupagea, văduva care nu mai prididea cu musafirii, femeie bătrâna şi năroadă, aiurită nu alta şi fiesa. Cu cine să semene? Doamne fereşte!”

După felul cum înfuleca, se vedea de departe că musafirului îi era foame. Niţă zâmbea mulţumit de cele auzite şi, din când în când, băga câte o felie de brânză în gură.

— Auzi, omule, ce face băiatul nostru? în loc să înveţe pentru facultate, se plimbă. Spusese totul pe un ton fals şi nici ei nu-i venea să creadă atitudinea pe care o luase.

— Ei, lasă-l, femeie, şi tu acum. Sunt tineri… se distrează şi ei…

— Şi de ce mă rog să nu se bucure şi ei de anii ăştia? sări Georgică devenind dintr-odată arţăgos. Ia să-l lăsaţi în pace… are armata făcută, a terminat liceul industrial la seral, face el şi facultate, că e băiat deştept. Aveţi răbdare, că nu e timpul trecut. Da’ am auzit că se schimbă primam …

Cei doi soţi ridicară din umeri. Nu ştiau nimic.

— Voi pe ce lume trăiţi?

— Şi cine vine? se interesă Floarea.

— Unu tânăr din oraş.

— Da?

— Treaba lui… nouă nu ne intră nimic în pungă.

— Şi mai am o veste bună pentru voi.

— Care? întrebară amândoi în acelaşi timp.

— Se ţine un concurs în oraş la Institutul de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică… Sunt multe posturi de tehnicieni, de ingineri şi Mihai poate să ocupe

unul de tehnician simplu, că are industrialul, categorie bună şi vechime în câmpul muncii.

— Să facă iar naveta? se arătă nemulţumit Niţă.

— Las că e bine, mai scap şi eu de spălatul salopetelor, că mi s-a urât storcând la ele de mi se face apa ca smoala!

— Ha, ha, ha, râse Georgică. Ştii cum făcuşi, Floare, acum? Exact ca Nicolae Scrobeală, camionagiul: „Of, Doamne, fir-aş eu al dracu' cu tata, că nu m-a dat şi pe mine să învăţ carte şi să mă fac inginer, am rămas cărăuş şi câştig o mie de lei pe zi1. Georgică bău încă un pahar de vin şi se ridică. Vă rog să-i spuneţi să se prezinte la concurs, nu se ştie de unde sare iepurele I Porni spre uşă. În bătătură se opri. În urma lui veneau cei doi. Trecuse de ora 15.

— Să ştiţi că dacă nu-i spuneţi de concurs, mă supăr, se adresă el din nou cumnatului. Nu de altceva, dar este păcat! S-a anunţat şi în ziar… Hai, bună ziua! Şi plecă.

Niţă şi Floarea îi răspunseră şi îl petrecură cu privirea mult timp.

La ora stabilită cu o seară înainte, Mihai Dunăreanu aştepta în faţa statuii lui Cuza. Nu era singurul* ci îi ţineau companie încă două domnişoare, care îşi priveau la intervale scurte ceasul. Mihai nu părea nerăbdător că nu se arată Violeta şi se gândi dintr-odată că ar putea să nu vină. După cinci minute, una dintre fete porni spre cofetăria „Dalia". Mihai rămase în competiţie cu cealaltă. Pe trotuarul celălalt o mulţime de oameni se agitau, dar nu avu curiozitatea să treacă la ei şi să întrebe ce se întâmplă. În sfârşit, o văzu de departe. Venea grăbită pe lângă Farmacia nr. 2. O luă în direcţia ei. Se angajară amândoi în traversarea străzii pe marcajul destinat pietonilor. Se opriră în mijlocul ei. Violeta îi întinse mâna şi îşi ceru scuze pentru întârziere, el se aplecă şi i-o sărută. Din

amândouă sensurile, maşinile le oficiau întâlnirea. Se retraseră spre partea de unde plecase el.

— Încă o dată te rog să mă ierţi, n-a fost din vina mea, încercă ea să găsească o justificare.

— Nu-i nimic, acum am sosit şi eu – minţi el –, dar oricum n-aş fi părăsit locul înainte de a ne privi doar câteva clipe şi pe urmă puteam să ne despărţim liniştiţi, grăi Mihai vesel.

— Şi acum ce facem? îi întrebă fata.

— Să hotărâm… râse el, că de-aia ne-am adunat.

— Mergem acasă la mine.

Băiatul crezu că este o glumă sau p «ale vrea să-l pună la încercare. Tăcu.

— Da, da, aşa cum ai auzit. Mergem la mine. Este ziua mea. împlinesc douăzeci de ani.

Uimit de o veste atât de neaşteptată, Mihai fu puţin încurcat.

— La mulţi ani! Bine, dar n-am ştiut. Sunt nepregătit. Poate că ai musafiri, sunt şi părinţii tăi…

— Mihai, nu-ţi face, te rog, probleme. Avem destul timp şi pentru astfel de lucruri. Eu am ţinut neapărat să fim într-un cadru intim… doar noi doi pe această planetă care geme, glumi ea, de nu ştiu câte milioane tone de încărcătură nucleară.

Faţa lui se destinse şi gustă din plin ultima frază pe care ea o rostise pe un ton cald, apropiat.

Pe drum discutară banalităţi. În mai puţin de zece – cincisprezece minute ajunseră la Grădina botanică. De acolo o cotiră la stânga pe o străduţă. Intrară într-o curte mare şi de acolo pe un coridor. În capătul lui.

Violeta scoase cheia din buzunar şi descuie uşa, care se lovi încet de perete.

— Acum trece-mă pragul în braţe.

Băiatul nu se lăsă rugat a doua oară, că execută ca

un automat. îi strânse mijlocul şi parfumul fin îi gâdilă în mod plăcut nările/O lăsă în mijlocul camerei şi se întoarse să închidă uşa.

— Cât de puternic eşti, Mihai! Nici nu-ţi imaginezi cât de mult îmi doream un asemenea prieten! îl lăudă Violeta.

El se simţi puţin ruşinat, sângele îi năvăli în obraji. Nu ştia cum să judece vorbele ei, nu avea destulă experienţă în această privinţă. Stătea şi o privea mirat cu ochii lui mari şi negri. Inima îi bătea puternic. Pe moment i se păru şi mai frumoasă decât era în realitate. Se prinsese în jocul ei, acum nu avea altceva de făcut decât să meargă până la capăt. De aceea puse paie pe foc:

— Ţi-am spus că sunt îndrăgostit de ţine de când te-am văzut la Jiu. Acum porţi ceva strălucitor în priviri şi nu ştiu ce-mi vine să-ţi mărturisesc sincer. Te-aş lua în braţe.

— Şi de ce n-o faci? Cine te opreşte?

— Poate îngerul tău păzitor…

— Uite, el îţi dă voie, apropie-te.

O sărută.

Pe urmă se aşezară pe pat. Atunci el avu timp să-şi rotească, discret, privirea prin cameră. Era înaltă şi încărcată de mobila. Pe un perete se întindea biblioteca. „S-o fi avut eu la tata pe asta! îşi zise el în gând. Ce mai treabă făceam!”. Pe celălalt perete, un tablou reuşit, reprezentând o scenă de iarnă în care trei cai treceau pe un pod troienit, mânaţi din urmă de o fată. Pe jos, un covor în care se îngropa pantoful. După ce termină inventarierea, i se adresă:

— Ce crezi tut Viot despre mine?

— Că eşti un băiat minunat… n-aş vrea să trăieşti cu impresia că încerc să găsesc o formulă tare, să caut să te flatez, nu l’Atâta doar că-mi placi. Dar nici nu sunt o fată uşuratică, schimbă ea tonul. Totul a început frumos,

nespus de frumos, Mihai. Nu strica nimic din ceea ce pare să se înalţe între noi. Să zidim cu cele două suflete un ceva al nostru, pe care să-l ţinem zăvorât şi tainic.

— Ce frumos vorbeşti... M-ai convins. Dar parcă a venit prea repede totul...

— A venit repede şi va avea durată. Tăcură.

— O! Iartă-mă, Mihai, nu te-am servit cu nimic, de parcă în casa asta s-ar fi terminat toate.

Se duse mai întâi în faţa oglinzii şi se privi. Era palidă şi avea părul ciufulit. Aduse de la bucătărie o tavă cu o sticlă şi două pahare cu picior.

— Desfă-o tu. Şi toarnă în pahare.

— La mulţi ani, dragostea mea!

— La mulţi ani, iubitule! Norociră. Băură. Pe nerăsuflate.

Dragostea lor era copilărească şi lacomă, simplă şi plină de viaţă. Parol pluteau într-un univers în care făceau primii paşi. Băiatul visa cu ochii deschişi şi se simţi fericit alături de ea. Pentru totdeauna.

Cuprins

Minutul de la miezul nopţii înainte de nuntă Leonora

Dorinţa împlinită” Femeie singură Miaua lui Roman Untură cu geamuri înaintea plecării Nesăbuinţa

Bătrână...

Viaţa la persoana întâi plural Destine

Redactor: FLOREA MIU Tehnoredactor: MART LENA LUNGULESCU

Bun de tipar: 30.111.1989 Coli de tipar: 5, 125 CIStă JOVA. 1989

Întreprinderea Poligrafică „Oltenia”, str. Mihai Viteazul nr. 4, Craiova Comanda nr. 63